

รายงานฉบับสมบูรณ์

(ระหว่างเดือนกันยายน 2555 – เดือนกรกฎาคม 2558)

โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

คณะผู้วิจัย

1.	นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการ	13.	นางสาววิชัย	แช่ย่าง	ทีมวิจัย
2.	นางทวี	กันทะสอน	ทีมวิจัย	14.	นางสาวศิริภัสสร	แช่ลี	ทีมวิจัย
3.	นายเมธี	บุญเต็งชาญ	ทีมวิจัย	15.	นางสาวอรอนงค์	โรจน์แสงสิทธิ์กุล	ทีมวิจัย
4.	นางอัญชลี	ทองสมัคร	ทีมวิจัย	16.	นายประดิษฐ์	แช่มมา	ทีมวิจัย
5.	นางอำไพ	บุญเต็งชาญ	ทีมวิจัย	17.	นายวรพจน์	แช่หล่อ	ทีมวิจัย
6.	นายสมเจต	ทองสมัคร	ทีมวิจัย	18.	นายพงษ์พันธ์	หาญสุวรรณชัย	ทีมวิจัย
7.	ว่าที่ รท.มนตรี	สุขเจริญ	ทีมวิจัย	19.	นางสาวมาลี	เล่าไต้หวันท์	ทีมวิจัย
8.	นางสาวจันทร์จิรา	เว่ยยี่กู่	ทีมวิจัย	20.	นายวัชรพล	แช่ย่าง	ทีมวิจัย
9.	นางสาวชนินาถ	แหว่หมี่	ทีมวิจัย	21.	นายพนมกร	น่านโพธิ์ศรี	ทีมวิจัย
10.	นางสาวนริลักษณ์	เซเปียว	ทีมวิจัย	22.	นายวัชรพงษ์	กันยารอง	ทีมวิจัย
11.	นายพิเศษ	มหาสถาพร	ทีมวิจัย	23.	นายพิเชษฐ	เพชรประไพ	ทีมวิจัย
12.	นายวิชัย	แช่ย่าง	ทีมวิจัย	24.	นายอำนาจ	สังวรรณ	ทีมวิจัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: RDG55M0027
ชื่อโครงการ: โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
ชื่อนักวิจัย: เอกชัย ยุทธชัยวรกุล และคณะ¹
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
email address: eakchai2502@gmail.com
ระยะเวลาโครงการ: 1 กันยายน 2555 – 31 กรกฎาคม 2558

โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการศึกษาเป้าหมายและวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอน สาขาเกษตรศาสตร์ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ตลอดจนบริบทชุมชน ต้นทุน ศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรมโดยรอบ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ทักษะ และเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ปัจจัยเงื่อนไข ที่มีผลต่อเป้าหมายชีวิต เพื่อค้นหารูปแบบในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผ่านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดเวทีสร้างความเข้าใจแนวคิด หลักการ และหาแนวร่วมในการดำเนินงาน การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยแก่ผู้ร่วมโครงการ การเก็บรวบรวม สรุปหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกำหนดรูปแบบในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และนำเสนอผลการดำเนินงานและบทเรียนต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และชุมชนรอบข้างวิทยาลัย

ผลจากการศึกษาพบว่า เป้าหมายชีวิตของนักศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 – 2549 เป็นการเรียนเพื่อให้ได้วุฒิการศึกษาสำหรับไปประกอบอาชีพ นักศึกษาส่วนใหญ่มาจากชนเผ่าในพื้นที่ทางภาคเหนือของประเทศไทยที่มีการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นหลัก กระบวนการเรียนการสอนตั้งแต่อดีต – ปี พ.ศ.2549 เน้นการบรรยายสั่งงานให้ทำและการวัดผลเป็นหลัก ทำให้นักศึกษาขาดเป้าหมายในชีวิต ต่อมาในปี พ.ศ.2549 – 2552 มีการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำอย่างแท้จริง ควบคู่กับการเสริมสร้างกระบวนการคิด วิเคราะห์ การวางแผนการสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม ทักษะการบันทึก การตั้งคำถาม และการจับประเด็น จึงทำให้นักศึกษาเห็นเป้าหมายของชีวิตชัดเจนและกลับไปประกอบอาชีพทางการเกษตรถึงร้อยละ 70 ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวส. สาขาเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2553 – 2555 ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการสร้างการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายของชีวิต ได้แก่ การมีทัศนคติที่ดีต่อการทำการเกษตรผ่านการสร้างแรงบันดาลใจจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากรุ่นพี่ที่สำเร็จออกไป ความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพเกษตรว่า สามารถเลี้ยงตัวเองและสังคมได้ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้การบริหารจัดการการเกษตรอย่างเหมาะสม ทั้งเรื่องการผลิต การตลาด การแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยใช้กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปวิเคราะห์เพื่อนำสู่การตัดสินใจจัดการเกษตรที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ดังนั้นเงื่อนไขสำคัญ คือ ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิด ความรู้ ทักษะ และ

คุณลักษณะของอาชีพเกษตร ในลักษณะของการเรียนรู้ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และมีการสรุปทบทวนหลังทำกิจกรรม เพื่อสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรโดยการเรียนรู้จากพื้นที่ปฏิบัติการจริงในชุมชน

รูปแบบในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรมีการเรียนการสอนที่ผสมผสานทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ โดยการเปิดพื้นที่ให้นักศึกษาได้มาส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เริ่มต้นจากการเรียนรู้เรื่องทักษะชีวิตที่จำเป็น ทั้งการติดต่อประสานงาน การลงพื้นที่ การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อค้นหาประเด็นปัญหาที่ชุมชนรอบข้างต้องการแก้ไขปัญหาร่วมกัน การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำสู่การปรับเปลี่ยนหรือตัดสินใจบริหารจัดการเกษตรที่ทำอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ โดยอาจารย์มีบทบาทกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้จากในห้องเรียนที่นักศึกษามีกับประสบการณ์ตรงที่ชุมชนมีความเชี่ยวชาญ ให้เป็นองค์ความรู้ที่ช่วยกันส่งเสริมให้การทำเกษตรมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำและเมื่อได้แรงบันดาลใจจากพื้นที่ทำให้มีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน มีความมั่นใจว่าตนเองสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้ ขณะที่ชุมชนก็ได้ความรู้ทางการเกษตรจากวิทยาลัยฯ ที่ลงไปหนุนเสริมให้ตรงกับปัญหาที่ประสบอยู่ เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างวิทยาลัยฯ กับชุมชน เปิดเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างต่อเนื่องในระยะต่อไป

คำหลัก : กระบวนการมีส่วนร่วม, การจัดกระบวนการเรียนรู้, เป้าหมายชีวิต

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้จบการศึกษา มีความรู้ มีทักษะและเจตคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร สามารถประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบ การจัดการเรียนการสอนในระบบ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับ ปวช. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ และระดับ ปวส. ใน 5 สาขาวิชา คือ สาขาพืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ ประมง พาณิชยกรรม และสาขาเกษตรศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนนอกระบบ ประกอบด้วย การจัดการศึกษาโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) การฝึกอบรมอาชีพให้แก่เกษตรกร ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้น การฝึกอบรมอาชีพอิสระ (108 อาชีพ) ในปี พ.ศ.2549 ได้จัดทำโครงการรูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง จากการสรุปบทเรียนของทีมวิจัยพบว่า การลงมือทำด้วยตนเองจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาสนใจและหันไปประกอบอาชีพเกษตรสูงถึงร้อยละ 70 เมื่อสำเร็จการศึกษา เนื่องจากมีครูผู้สอนเพียงบางคนที่เข้าใจการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในโครงการ การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ปวส. สาขาเกษตรศาสตร์ ขาดการบูรณาการกับหลักสูตรอื่นๆ ทำให้นักศึกษายังเรียนรู้ไม่ได้ตามเป้าหมาย และการจัดการเรียนรู้อย่างขาดการมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างเป็นระบบ จึงจัดทำโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อค้นหารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของ ครู นักเรียน เกษตรกร และผู้รู้ในชุมชน เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ประสบการณ์ตรงและนำไปปรับใช้กับการทำอาชีพเกษตรหลังจากจบการศึกษาต่อไป

การดำเนินงานของโครงการการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย การศึกษาเป้าหมายและวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอน สาขาเกษตรศาสตร์ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ตลอดจนบริบทชุมชน ต้นทุน ศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรมโดยรอบ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ปัจจัย เงื่อนไข ที่มีผลต่อเป้าหมายชีวิต เพื่อค้นหารูปแบบในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผ่านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดเวทีสร้างความเข้าใจแนวคิด หลักการ และหาแนวร่วมในการดำเนินงาน การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยแก่ผู้ร่วมโครงการ การเก็บรวบรวม สรุปหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกำหนดรูปแบบในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และนำเสนอผลการดำเนินงานและบทเรียนต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และชุมชนรอบข้างวิทยาลัย

จากการศึกษาพบว่า เป้าหมายในการเรียนรู้ของนักศึกษาก่อนทำวิจัยในปี 2549 เพื่อใช้วุฒิการศึกษาในการประกอบอาชีพ การเรียนการสอนเน้นการบรรยายแบบเดิม ทำให้นักศึกษาขาดเป้าหมายชีวิต เมื่อมีการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำอย่างแท้จริง ตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้นมา ปัจจัยสำคัญของนักศึกษา คือ ต้องมีเป้าหมายชีวิตหรือเป้าหมายในการเรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและสนใจศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลความรู้ ทักษะ และฝึกฝนตนเองให้มีคุณลักษณะของนักเกษตรเพื่อที่จะก้าวสู่

เป้าหมายที่ตั้งไว้ อาจารย์ต้องเข้าใจความคิด พฤติกรรม รับรู้ถึงความรู้สึกของนักศึกษา มีทักษะการฟัง การจับประเด็น กระบวนการกลุ่ม สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิด ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของอาชีพเกษตร โดยสอบถามความความต้องการของผู้เรียนและร่วมสร้างการเรียนรู้ไปพร้อมกัน ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ เปิดโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้ เรียนรู้และการปฏิบัติจริงร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ มีการสรุปบทเรียนร่วมกัน การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้นักศึกษายังต้องมีทัศนคติที่ดีจากการเรียนรู้แบบอย่างที่ดี / ผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพเกษตร เช่น รุ่นพี่ หรือผู้ประกอบการอาชีพเกษตรในชุมชน สำหรับด้านความรู้และทักษะวิชาชีพเกษตร พบว่า ความรู้ในด้านการเกษตรปัจจุบันมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วกว่าการเรียนในห้องเรียน หรือความรู้ตามตำราที่ครูสอนไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้ ต้องค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ และสร้างความรู้ของตนเองด้วยการจัดบันทึกกระบวนการผลิต การทำบัญชีต้นทุน และทักษะในการบริหารจัดการเกษตรแบบธุรกิจร่วมด้วย

รูปแบบในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิ่งบุรีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ยังคงเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมระหว่างวิทยาลัยฯ กับชุมชนรอบข้าง โดยการให้นักศึกษานำความรู้ทางทฤษฎีแปลงไปสู่การปฏิบัติการในพื้นที่ ทั้งเรื่องกระบวนการคิด การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การนำข้อมูลไปสู่การตัดสินใจวางแผนดำเนินการ การออกแบบเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานและบทเรียนที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปขยายผลกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่ครูในวิทยาลัยฯ การบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับหลักสูตรอื่นๆ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานตั้งแต่เริ่มต้น - ดำเนินการเสร็จสิ้นอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนในพื้นที่ จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนผ่านการเรียนรู้จากการลงมือทำ มีความมั่นใจในอาชีพเกษตร และจบออกไปทำการเกษตรของตนเองเพิ่มขึ้น ข้อเสนอแนะต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ ครูต้องเปิดพื้นที่ให้นักศึกษาได้ทดลองเรียนรู้ในประเด็นที่สนใจร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ตรงจากในพื้นที่กับทฤษฎีในตำราเรียน ช่วยเปิดโลกทัศน์ในการเรียนรู้ให้มีมุมมองที่กว้างขึ้น สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้จากกระบวนการคิด วิเคราะห์ การตัดสินใจแก้ไขปัญหาจากฐานข้อมูลที่มีอยู่ตลอดจนสามารถบริหารจัดการทั้งการเรียน การทำกิจกรรม และทักษะในการใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสม ควบคู่กับการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นและหนุนเสริมให้กำลังใจตลอดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนค้นหากิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างวิทยาลัย ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับชุมชน การนำความรู้ทางวิชาการเกษตรลงสู่ชุมชน ช่วยสร้างมุมมองที่ดีของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อวิทยาลัย และเป็นการส่งเสริมการทำงานวิชาการของอาจารย์เพื่อรับใช้สังคมต่อไป

สารบัญ

บทที่ 1	ความเป็นมา	หน้า
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2	คำถามการวิจัย	2
1.3	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
1.4	วิธีการดำเนินการวิจัย	3
1.5	พื้นที่ศึกษาวิจัย	3
1.6	ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย	3
1.7	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.8	ทีมงานวิจัย	4
บทที่ 2	บริบทชุมชน	
2.1	บริบทชุมชนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี	5
2.2	บริบทชุมชนรอบวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี	8
บทที่ 3	ขั้นตอนการดำเนินงาน	
3.1	กระบวนการดำเนินงาน	9
3.2	สรุปผลการดำเนินงาน	9
บทที่ 4	ผลการวิจัย	
4.1	ความเปลี่ยนแปลงทางด้านการเกษตรของชุมชนรอบวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน	15
4.2	ข้อมูลด้านการเรียนการสอนของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี	19
4.3	ปัจจัยและเงื่อนไขในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี	24
4.4	รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	25
บทที่ 5	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1	สรุปผลวิจัย	28
5.2	บทเรียนการวิจัย	29
5.3	ปัญหาการวิจัย	31
5.4	ข้อเสนอแนะต่อชุมชน นโยบาย และการวิจัยในอนาคต	31
ภาคผนวก		
ก.	สรุปรายงานการประชุม	32
ข.	ภาพกิจกรรมของโครงการ	112

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2516 อยู่ในตำบลม่วงหมี่ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนและบริการชุมชนด้านวิชาชีพเกษตร โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้จบการศึกษามี ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร สามารถประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี จัดการเรียนการสอนทั้งนอกระบบและในระบบ ในด้านการจัดการเรียนการสอนนอกระบบ ประกอบด้วยการจัดการศึกษาโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) การฝึกอบรมอาชีพให้แก่เกษตรกร ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้น การฝึกอบรมอาชีพอิสระ (108 อาชีพ) การจัดการเรียนการสอนในระบบ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้จัดการเรียนการสอนเป็น 5 สาขาวิชา คือ สาขาพืชศาสตร์ สาขาสัตวศาสตร์ สาขาประมง สาขาพาณิชยการ สาขาเกษตรศาสตร์

จากการที่อาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ได้เข้าร่วมโครงการวิจัย “รูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี” เมื่อปี พ.ศ. 2549 ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของโครงการสามารถนำไปสู่การปรับการเรียนการสอนหลักสูตร ปวส. ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง จากการสรุปบทเรียนของทีมวิจัยพบว่า การลงมือทำด้วยตนเองจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เกิดความสนใจ และสิ่งสำคัญ คือ ได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงแม้ว่าโครงการรูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี จะดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว แต่ผลของโครงการยังได้ก่อให้เกิดการเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเกษตรศาสตร์ในปีการศึกษา 2552 เพื่อให้นักศึกษาที่สนใจที่จะเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ค้นพบจากโครงการศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีซึ่งในปีการศึกษา 2552 มีนักศึกษามัธยมศึกษาเข้าเรียนจำนวน 15 คน เมื่อนักศึกษากลุ่มนี้จบการศึกษาได้ไปประกอบอาชีพอิสระด้านการเกษตร จำนวน 4 คน เป็นลูกจ้างในองค์กรของรัฐและเอกชนด้านการเกษตร จำนวน 7 คน ศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้านการเกษตร จำนวน 1 คน เป็นลูกจ้างเอกชนที่ไม่ใช่ด้านการเกษตร จำนวน 3 คน ในปีการศึกษา 2553 มีนักศึกษาจบการศึกษามาในสาขาเกษตรศาสตร์ จำนวน 5 คน และในปัจจุบันมีนักศึกษา จำนวน 15 คน ซึ่งผู้เรียนทุกคนมีความสนใจในหลักสูตรสาขาเกษตรศาสตร์ที่เปิดกว้างกว่าสาขาอื่นสามารถเรียนรู้ได้ทั้งวิชา ด้านพืช สัตวศาสตร์ รวมทั้งวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คิด และเลือกทดลองปฏิบัติในสิ่งที่อยากเรียนรู้ และเน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริง

แต่อย่างไรก็ตามภายใต้การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยในปัจจุบันยังพบว่า 1) มีครูผู้สอนเพียงบางคนที่เข้าใจการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใต้รูปแบบที่ค้นพบจากโครงการวิจัย 2) การจัดการเรียนการสอนดำเนินการในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเกษตรศาสตร์ ขาดการบูรณาการกับหลักสูตรอื่นๆ ซึ่งทำให้นักศึกษายังไม่สามารถจัดการเวลาในการปฏิบัติงานฟาร์มได้เพียงบางส่วน ทำให้การเรียนรู้ของนักศึกษายังไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมาย และ 3) การจัดการกระบวนการเรียนในโครงการแรกเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนในระดับการเป็นแหล่งเรียนรู้ แต่ขาดการมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างเป็นระบบ จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเกษตรศาสตร์ซึ่งได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ต่อยอดจากโครงการวิจัยในปีการศึกษา 2552 โดยเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนผ่านการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลชุมชนและการศึกษาดูงานฟาร์มของเกษตรกรพบว่า ทำให้นักศึกษาได้สัมผัสกับประสบการณ์ตรงจากผู้ประกอบอาชีพจริงและยังได้เลือกเรียนรู้ในสิ่งที่ตรงกับเป้าหมายที่นักศึกษาต้องการนำไปใช้ได้จริง และเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวครูผู้สอนบางท่านและเกิดการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาในเรื่องความกระตือรือร้นในเรื่องการเรียน

จากบทเรียนและประสบการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ทีมวิจัยที่ประกอบไปด้วยครูนักเรียนและชุมชนมีความสนใจ ที่จะศึกษาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ครู

นักเรียน เกษตรกรและผู้รู้ด้านภูมิปัญญาในชุมชนที่สามารถนำประสบการณ์ตรงจากผู้ประกอบอาชีพจริงไปปรับใช้ให้ตรงกับเป้าหมายที่นักศึกษาต้องการนำไปใช้ได้ในการดำเนินชีวิตหลังจากจบการศึกษาต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีโดย การมีส่วนร่วมของชุมชนควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อทบทวนเป้าหมายและวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอน สาขาเกษตรศาสตร์ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ตลอดจนบริบทชุมชน ต้นทุน ศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรมโดยรอบ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สิงห์บุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษา สาขา เกษตรศาสตร์ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
4. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยีสิงห์บุรีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ประเด็นการศึกษา

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยฯ
 - เป้าหมายและพัฒนาการความเป็นมาของสาขาเกษตรศาสตร์ฯ และนัยต่อการพัฒนาศักยภาพ นักศึกษา
 - บทเรียน / รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรการเรียนการสอน (การจัดการเรียนการสอนในระบบ และ การจัดการเรียนการสอนนอกระบบ)
 - การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา / การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีในช่วงที่ผ่านมา
2. บริบทชุมชนรอบรั้ววิทยาลัยฯ
 - สภาพพื้นที่ และทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
 - สภาพเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตวัฒนธรรมความเป็นอยู่
 - ต้นทุน ศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรมโดยรอบ ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน
 - องค์กรชุมชนและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องภาคการเกษตร
3. ค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และเป้าหมายชีวิตของนักศึกษา
4. ปัจจัย เงื่อนไข จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และข้อจำกัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ตอบสนองเป้าหมาย ชีวิตของนักศึกษา สาขาเกษตรศาสตร์ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (ปัจจัยภายใน / ปัจจัยภายนอก)
5. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สิงห์บุรีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
 - ประเด็นเนื้อหาและกิจกรรม
 - กระบวนการ / วิธีการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรการเรียนการสอน (ในระบบ / นอกระบบ)
 - ระบบ / กลไก / โครงสร้างที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
 - ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของทีมวิจัยและชุมชน

1. ดำเนินการจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจใน แนวคิด หลักการ ในการดำเนินโครงการกับครูผู้สอน นักศึกษา และแกนนำชุมชน
2. จัดการอบรมวิธีการสำรวจข้อมูลชุมชนให้ครู นักศึกษาและชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการ

ขั้นตอนการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล

3. สืบหาข้อมูลชุมชนเพื่อค้นหาภูมิปัญญาและบุคคลที่มีความรู้ในการเกษตรในชุมชนรอบวิทยาลัยฯ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรเงื่อนไขและปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้การเรียนการสอนตอบสนองต่อเป้าหมาย จากนักศึกษาปัจจุบัน คิษย์เก่า ครูผู้สอน และชุมชน
5. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มา เพื่อกำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษา
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการดำเนินงาน

ขั้นตอนการสรุปผลและนำเสนอผลการศึกษา

7. จัดเวทีสรุปบทเรียนและนำเสนอผลการศึกษา
8. จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน

1.5 พื้นที่ศึกษาวิจัย

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีและชุมชนรอบวิทยาลัย

1.6 ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย

ระยะเวลา 1 ปี (1 กันยายน 2555 ถึง 31 สิงหาคม 2556)

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลเชิงวิจัย

1. เกิดข้อมูลองค์ความรู้จากการทบทวนเป้าหมายและวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการเรียนการสอน สาขาเกษตรศาสตร์ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นภาพรวมของบริบทชุมชน ต้นทุน ศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรมโดยรอบ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. ได้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. ได้ทราบปัจจัยและเงื่อนไขในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษา สาขาเกษตรศาสตร์ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
4. ได้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลเชิงพัฒนา

1. นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี สามารถเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ครูผู้สอน สถานศึกษาและชุมชนในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
3. วิทยาลัยฯ และชุมชน เกิดความสัมพันธ์อันดี และเกิดแผนปฏิบัติการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

1.8 ทีมงานวิจัย

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการ
2. นางทวี	กันทะสอน	ทีมวิจัย
3. นายเมธี	บุญเต็งชาญ	ทีมวิจัย
4. นางอัญชลี	ทองสมัคร	ทีมวิจัย
5. นางอำไพ	บุญเต็งชาญ	ทีมวิจัย
6. นายสมเจต	ทองสมัคร	ทีมวิจัย
7. ว่าที่ ร.ท.มนตรี	สุขเจริญ	ทีมวิจัย
8. นางสาวจันทร์จิรา	เว้ยยื้อกู่	ทีมวิจัย
9. นางสาวชนินาถ	แหว่หมี่	ทีมวิจัย
10. นางสาวนรีลักษณ์	เซเปียว	ทีมวิจัย
11. นายพิเศษ	มหาสถาพร	ทีมวิจัย
12. นายวิชัย	แช่ย่าง	ทีมวิจัย
13. นางสาววิชัย	แช่ย่าง	ทีมวิจัย
14. นางสาวศิริภัสสร	แช่ลี	ทีมวิจัย
15. นางสาวอรอนงค์	โรจน์แสงสิทธิ์กุล	ทีมวิจัย
16. นายประดิษฐ์	แช่มมา	ทีมวิจัย
17. นายวรพจน์	แช่หล่อ	ทีมวิจัย
18. นายพงษ์พันธ์	หาญสุวรรณชัย	ทีมวิจัย
19. นางสาวมาลี	เล่าไต้หวันท์	ทีมวิจัย
20. นายวัชรพล	แช่ย่าง	ทีมวิจัย
21. นายพนมกร	น่านโพธิ์ศรี	ทีมวิจัย
22. นายวัชรพงษ์	กันยารอง	ทีมวิจัย
23. นายพิเชษฐ	เพชรประไพ	ทีมวิจัย
24. นายอำนาจ	สังวรรณ	ทีมวิจัย

บทที่ 2

บริบทชุมชน

2.1 บริบทชุมชนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

ประวัติและความเป็นมา

ภาพที่ 1 สภาพอาคารเรียนของวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรรมสิงห์บุรี เพื่อขยายการศึกษาอาชีวเกษตร ให้แพร่หลายและเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2516 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 4 เมษายน 2516 โดยให้สังกัดกองโรงเรียน กรมอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษาได้แต่งตั้ง นายไววิทย์ ชัยถาวร ครูใหญ่โท โรงเรียนเกษตรกรรมลพบุรี จังหวัดลพบุรี ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรรมสิงห์บุรี สังกัดกองโรงเรียน กรมอาชีวศึกษา ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2516 โดยมีครู-อาจารย์ ร่วมงาน 5 คน เพื่อขยายการศึกษาด้านการเกษตร ให้แพร่หลายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ

เริ่มรับนักเรียนในปีการศึกษา 2517 โดยรับนักเรียนที่จบชั้น ม.ศ.3 เข้าเรียนในหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพแผนกเกษตรกรรม หลักสูตร 3 ปี เปิดเรียนครั้งแรกได้มีอาคารเรียนจากเทศบาลสิงห์บุรี (โรงเรียนวัดพรหมสาร) จำนวน 3 หลัง เพื่อใช้เป็นอาคารชั่วคราวของโรงเรียน และได้รับนักเรียนจำนวน 4 ห้องเรียน และได้ดำเนินการจัดสร้างโรงเรียนแห่งใหม่บริเวณบึงบัวซึ่งเป็นที่ดินในตำบลม่วงหมี่ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรีจนแล้วเสร็จและได้ย้ายนักเรียนมาในวันที่ 1 มิถุนายน 2519 และได้ยกฐานะให้เป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี โดยสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2522 เปลี่ยนชื่อจากวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี เป็นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2539

รูปแบบการเรียนการสอนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีในระยะที่ผ่านมาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีเปิดสอนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาเกษตรตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 และเปิดทำการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาพาณิชยกรรมในวันที่ 16 พฤษภาคม 2537 ในปีการศึกษา 2524 เริ่มใช้ระบบการลงทะเบียนเรียนเป็นรายวิชา สำหรับนักเรียนที่เรียนในระดับ ปวช.แผนกเกษตรกรรม และให้มีการปฏิบัติงานเกษตรควบคู่กับการสอบทักษะวิชาการเกษตรในชั่วโมงปฏิบัติงานเกษตร

เริ่มเปิดสอนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกเกษตรกรรม ในปี พ.ศ.2522 เปิดทำการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2536

ได้มีการเปิดโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นใช้ระยะเวลา 5 - 7 วัน และอบรมหลักสูตรเคลื่อนที่ ใช้ระยะเวลา 1 - 3 วันให้แก่เกษตรกร และผู้สนใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 จนถึงปัจจุบัน แต่ปัจจุบันคงเหลือแต่การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นเท่านั้น ส่วนการอบรมหลักสูตรเคลื่อนที่ได้ออกปรับเป็นการอบรมอาชีพอิสระ (108 อาชีพ) แทน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนบางระจัน ในวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี ในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งไม่ประสบผลสำเร็จไม่เป็นที่รู้จักของชุมชน

ได้เปิดสอนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกสหกรณ์ 2 ห้องเรียน ในปี พ.ศ. 2525 และเปิดทำการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) สาขาวิชาเกษตรกรรมพ.ศ. 2527 ซึ่ง ในปัจจุบัน ทั้ง ปวส. สหกรณ์ และ ปวท. ได้ปิดลงเนื่องจากไม่มีผู้มาสมัครเรียน

การรับนักเรียน นักศึกษา ตั้งแต่เป็นโรงเรียนเกษตรกรรมสิงห์บุรีใช้การสอบคัดเลือก ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ แต่ในปัจจุบันรับนักเรียนโดยไม่มีการสอบคัดเลือกตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนในอดีตที่ผ่านมา นักเรียน นักศึกษา ที่จบจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี มีทั้งที่จบระดับ ปวช. และ ปวส. แล้วประกอบอาชีพ และบางส่วนได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ด้านการเกษตรในสถานศึกษาต่างๆ เช่น ที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร มหาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีได้ประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น ทำฟาร์มเลี้ยงสุกร ทำสวนไม้ผล เลี้ยงโคนม ทำสวนกล้วยไม้ รับราชการในกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร เป็นครูในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

ปัญหา-อุปสรรค ในการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2530 นักเรียน นักศึกษา มีแนวโน้มเริ่มลดลงเนื่องจากตำแหน่งงานราชการที่เกี่ยวกับการเกษตรลดลง และผู้ที่เรียนเพื่อประกอบอาชีพอิสระก็มีจำนวนน้อย ผู้ปกครองไม่นิยมให้ลูกเรียนเกษตรเพราะคิดว่าเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก ในปัจจุบันมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตมีการให้เงินอุดหนุนตามจำนวนนักเรียนทำให้วิทยาลัยฯ ขาดแคลนงบประมาณและนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ผู้เรียนอยากเรียนเรียนอะไรต้องได้เรียน ทำให้วิทยาลัยฯ ต้องรับทุกคนที่มาสมัครเรียน แต่มีนักเรียนจำนวนมากที่ไม่ได้ตั้งใจมาเรียนเกษตรแต่ที่มาเรียนเพราะผู้ปกครองไม่ยอมให้อยู่บ้านหวังจะให้วิทยาลัยช่วยปรับพฤติกรรม นักเรียนบางส่วนมาเรียนเพราะไม่รู้ว่าจะไปเรียนที่ไหน บางส่วนออกจากวิทยาลัยเทคนิค หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษา หรือจากสถานศึกษาอื่นๆ เพราะความประพฤติไม่เหมาะสมแล้วมาต่อในวิทยาลัยเกษตร มีส่วนน้อยมากที่ตั้งใจมาเรียนเพื่อประกอบอาชีพด้านการเกษตร ในส่วนของผู้เรียนที่มีความตั้งใจมาเรียนเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพด้านการเกษตร ยังแบ่งเป็นผู้ที่ครอบครัวมีอาชีพทำการเกษตรอยู่แล้วต้องการนำความรู้ไปพัฒนา และอีกส่วนหนึ่งเป็นนักเรียนที่มีฐานะยากจน ไม่มีทุนและที่ดินแต่อยากประกอบอาชีพด้านการเกษตรแต่เมื่อจบไปแล้วประกอบอาชีพอิสระไม่ได้ต้องไปทำงานเป็นลูกจ้างบริษัท

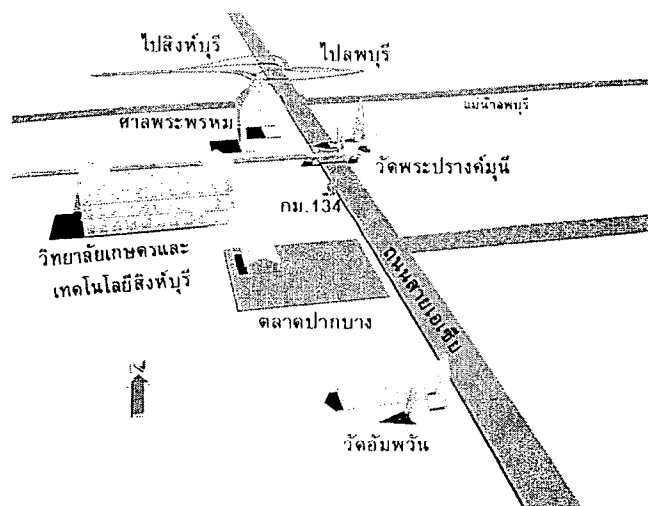
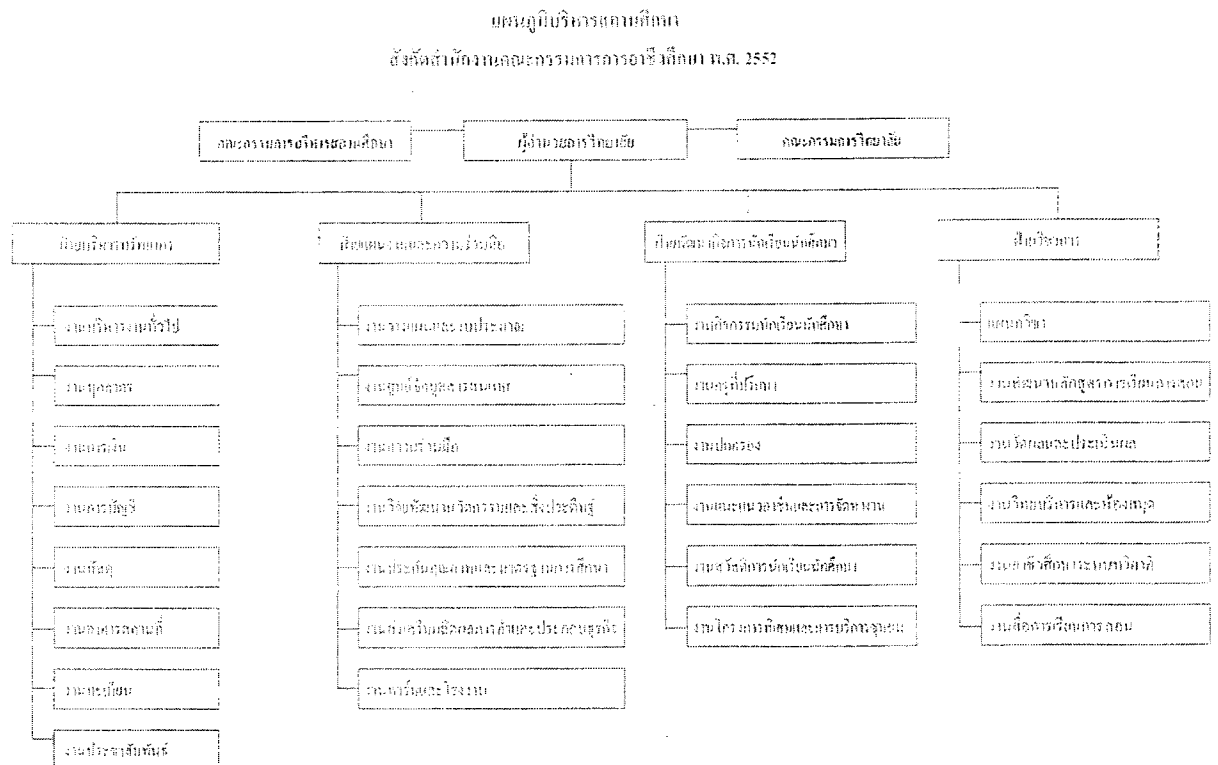
วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์

วิสัยทัศน์	ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม ระดับประเทศและภูมิภาค
พันธกิจ	1. จัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน 2. ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค 3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ 4. วิจัย สร้างนวัตกรรม พัฒนาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ
เป้าประสงค์	1. ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น 2. มีปริมาณครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา พอเพียงต่อการจัดการศึกษาระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและการฝึกอบรมวิชาชีพ 3. พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ 4. มีมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน ในระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรีสาย

เทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา สถานประกอบการทั้งภายในและต่างประเทศ
5. ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีพศึกษามีทักษะการบริหารอย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วม

หลักการบริหารจัดการและนโยบาย

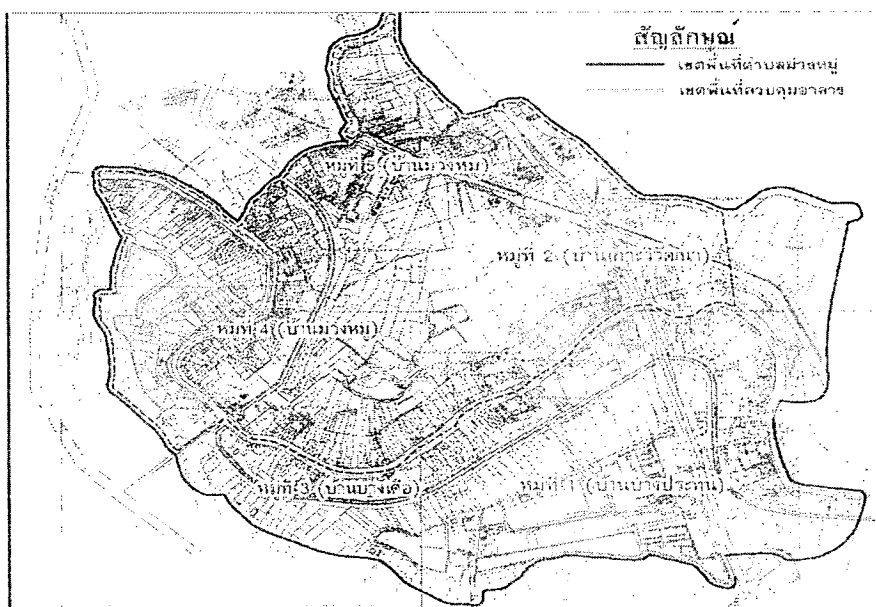
การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรได้ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมประเมินผล ร่วมปรับปรุง จึงกระจายอำนาจการบริหารงาน ภายในสถานศึกษาตามโครงสร้างการบริหารงาน ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงที่ตั้งของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีและเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง

2.2 บริบทชุมชนรอบวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

ปัจจุบันวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ตั้งอยู่เลขที่ 97/1 หมู่ 1 ตำบลม่วงหมู่ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งตำบลม่วงหมู่ โดยประวัติของตำบลม่วงหมู่นั้น ก่อตั้งเมื่อไหร่ ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัด เข้าใจว่า ได้ก่อตั้งมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยสันนิษฐานได้จากพระอุโบสถวัดศรีธาราภิรมย์ ซึ่งมีลักษณะคล้ายสำเนาในสมัยกรุงศรีอยุธยาตำบลม่วงหมู่แต่เดิมมีลำบาง (ลำน้ำ) ผ่านหมู่บ้านโดยเป็นเส้นทางเดินเรือจากแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำลพบุรี การตั้งถิ่นฐานแต่เดิมจึงอาศัยลำบางเป็นที่ตั้งถิ่นฐาน และบริเวณลำบางนี้มีต้นมะม่วงขึ้นอย่างหนาแน่น จึงเรียกชื่อบ้านว่า “ม่วงหมู่” ตำบลม่วงหมู่มีพื้นที่ 11.61 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ 7,256 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็นหมู่บ้าน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านบางประทุน หมู่ที่ 2 บ้านเกาะ หมู่ที่ 3 บ้านบางเตือ หมู่ที่ 4 บ้านม่วงหมู่ และหมู่ที่ 5 บ้านม่วงหมู่ โดยมีอาณาเขตทิศเหนือ ติดกับตำบลบางมัญ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทิศใต้ ติดกับ ตำบลพรหมบุรี อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ทิศตะวันออก ติดกับตำบลต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลบางงา อำเภอกาฬ จังหวัดลพบุรี อาชีพหลักของชาวบ้านคือ เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน) อาชีพรอง คือ รับจ้าง ค้าขาย

ภาพที่ 3 แสดงที่ตั้งของตำบลม่วงหมู่และเขตติดต่อของหมู่บ้านต่างๆ

บทที่ 3
ขั้นตอนการดำเนินงาน

3.1 กระบวนการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินกิจกรรมของโครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในรายงานความก้าวหน้ามีกิจกรรมต่างๆ สรุปได้ดังนี้

- 3.1.1 เวทีสร้างความเข้าใจในการทำงานวิจัย
- 3.1.2 อบรมวิธีการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม
- 3.1.3 สัมภาษณ์ชุมชนเพื่อค้นหาภูมิปัญญาและบุคคลที่มีความรู้ในการเกษตร
- 3.1.4 เก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร เงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ
- 3.1.5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร เงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ
- 3.1.6 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา กำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 3.1.7 สรุปหมวดหมู่/วิเคราะห์ข้อมูลและออกแบบกระบวนการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 3.1.8 จัดเวทีสรุปบทเรียนและนำเสนอผลการศึกษา

3.2 สรุปผลการดำเนินงาน (1 กันยายน 2555 – 31 กรกฎาคม 2558)

รายละเอียดดังในตารางที่ 1 แผนการดำเนินงานโครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (1 กันยายน 2555 – 31 กรกฎาคม 2558)

ตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินงานโครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
(1 กันยายน 2555 – 31 กรกฎาคม 2558)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
1. จัดเวทีสร้างความเข้าใจในการทำงานวิจัย	1.สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการให้กับครู นักเรียน ชาวบ้านในชุมชนรอบวิทยาลัยฯ 2.เพื่อหาแนวร่วมในการทำงาน	1.ครูและผู้บริหาร 2.นักเรียน 3.แกนนำชุมชน	1.จัดเวทีพูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินโครงการ	1.ครู ผู้บริหาร แกนนำในชุมชนมีความเข้าใจโครงการ 2.ได้แนวร่วมในการดำเนินงาน	18 ต.ค. 55 27 ก.พ. 56 5 มิ.ย. 56	ผู้ที่เกี่ยวข้องในทีมวิจัย ผู้บริหาร และชุมชนเกิดความเข้าใจกระบวนการทำงานของโครงการในระดับหนึ่ง และให้ความร่วมมือในการลงพื้นที่	การสร้าง ความเข้าใจ ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน และส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำงาน และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทุกภาคส่วน
2. อบรมวิธีการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม	1.เพื่อให้ทีมวิจัยสามารถเป็นวิทยากรกระบวนการ 2.เพื่อให้ได้เทคนิคและวิธีการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม	1.ทีมวิจัยและแกนนำชุมชน	1. จัดอบรมวิทยากรกระบวนการและเทคนิคการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วมให้กับทีมวิจัยและแกนนำชุมชน	1.ทีมวิจัยและแกนนำชุมชนสามารถเป็นวิทยากรกระบวนการ 2.ทีมวิจัยและแกนนำชุมชนสามารถเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม	1 – 2 ธ.ค. 55 22 – 23 พ.ค. 56	- ความรู้เรื่องกระบวนการทำงานเป็นทีม และสร้างความสัมพันธ์ในทีมวิจัย ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ร่วมกับชุมชน - ปรับใช้กับการทำงาน การเรียน และใช้ในชีวิตประจำวันได้	- การเรียนรู้ทักษะและเทคนิคเครื่องมือที่จะนำไปใช้ในการทำงาน ช่วยให้เกิดความมั่นใจและสามารถลงไปทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ - การเตรียมความพร้อมช่วยกระตุ้นให้เกิดการวางแผนก่อนการทำงาน

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
3. สํารวจข้อมูล ชุมชนเพื่อค้นหาภูมิ ปัญญาและบุคคลที่ มีความรู้ใน การเกษตร	1.เพื่อสำรวจข้อมูล ชุมชนเพื่อค้นหาภูมิ ปัญญาและบุคคลที่ มีความรู้ใน การเกษตร 2.เพื่อสร้างการมีส่วน ร่วมผ่านการเรียนรู้ ข้อมูลร่วมกัน	1.เกษตรกรและภูมิ ปัญญาในชุมชน 2.คนในชุมชน	1.จัดเวทีพูดคุยเก็บ ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิ ปัญญาและบุคคลที่ มีความรู้ใน การเกษตร	1.ทีมวิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาและบุคคลที่มี ความรู้ในการเกษตร 2.เกิดกระบวนการการ เรียนรู้และเห็นคุณค่าของ ชุมชน	30 พ.ย. 55 19 มิ.ย. 56 21 มิ.ย. 56 24 ก.ย. 56	- ทีมวิจัยได้ข้อมูลภูมิ ปัญญาต่างๆ ผู้รู้ที่มีอยู่ใน ชุมชนในด้านการเกษตร ข้อมูลรอบการผลิต การเกษตร (ปฏิทินการ ผลิต) ในพื้นที่ - ทีมวิจัยมีการเรียนรู้การ ใช้เครื่องมือต่างๆ ในการ เก็บข้อมูลในชุมชน และการ วางแผนก่อนการดำเนินงาน	การสรุปบทเรียน หลังจากการทำกิจกรรม เป็นบทเรียนสำคัญจากการ ทำงาน และช่วยให้เกิดการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ใน ทีมงาน
4. เก็บรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับการ จัดกระบวนการ เรียนรู้ การสอน หลักสูตร เงื่อนไข และปัจจัยต่างๆ	1.เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับ การจัด กระบวนการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร เงื่อนไขและปัจจัย ต่างๆ 2.เพื่อสร้างการมีส่วน ร่วมผ่านการเรียนรู้ ข้อมูลร่วมกัน	1.ครูและผู้บริหาร 2.นักเรียน 3.ศิษย์เก่าและคน ในชุมชน	1. จัดเวทีพูดคุยเก็บ ข้อมูลเกี่ยวกับ การ จัดกระบวนการ เรียนรู้ การสอน หลักสูตร เงื่อนไข และปัจจัยต่างๆ	1.ทีมวิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร เงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ 2.เกิดกระบวนการการ เรียนรู้และเห็นคุณค่าของ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกัน	5 มิ.ย. 56 25 ก.ย. 56	นักเรียนได้ข้อมูลเรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้ หลักสูตรของมหาวิทยาลัย การสอนของครู และปัจจัย เงื่อนไขต่างๆ ต่อการเรียนรู้ ของนักเรียน	การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์จากการ เรียนรู้ทำให้เกิดข้อมูลที่ หลากหลาย

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
5. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร เงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ	1.เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร เงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ 2.เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมผ่านการเรียนรู้ข้อมูลร่วมกัน	1.ครูและผู้บริหาร 2.นักเรียน 3.ศิษย์เก่าและคนในชุมชน	1. จัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับก า ร จั ดกระบวนการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร เงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ (2 ครั้งๆ ละ 30 คน)	1.ทีมวิจัย/แกนนำชุมชนได้วิเคราะห์ข้อมูลการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร เงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ 2.เกิดกระบวนการการเรียนรู้และเห็นคุณค่าของการทำงานแบบมีส่วนร่วม	6 ต.ค.56 15 ต.ค.56	- เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมโดยทีมวิจัย ครู นักเรียน และศิษย์เก่า - ได้ ข้อมูล การจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร เงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ	กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การเรียนการสอน หลักสูตร เงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ ต้องมีการมีส่วนร่วมของ ครู ผู้บริหาร นักเรียน ศิษย์เก่าและคนในชุมชนให้เข้ามาเอื้ออำนวยความสะดวก / ให้ข้อมูลและรับฟังข้อเสนอของ ผู้เรียน ซึ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่นำไปสู่การตอบสนองเป้าหมายชีวิต
6.เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา กำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้	1.เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มา กำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2.เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมผ่านการเรียนรู้ข้อมูลร่วมกัน	1.ครูและผู้บริหาร 2.นักเรียน 3.ศิษย์เก่าและคนในชุมชน	1. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา กำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ (2 ครั้งๆ ละ 30 คน)	1.ทีมวิจัยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา กำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2.ได้วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้	10 พ.ย.56 14 พ.ย. 56	- ทีมวิจัยได้รูปแบบวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ - เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนด	- การเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพช่วยให้สามารถกำหนดรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง - การมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วม

						รูปแบบวิธีการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่ ตอบสนองเป้าหมายชีวิต	แลกเปลี่ยนเป็น กระบวนการสำคัญในการ กำหนดรูปแบบ กระบวนการเรียนรู้
7. สรุปหมวดหมู่/ วิเคราะห์ข้อมูลและ ออกแบบ กระบวนการจัด กระบวนการเรียนรู้	1.เพื่อสรุปหมวดหมู่/ วิเคราะห์ข้อมูล 2.เพื่อออกแบบ กระบวนการจัด กระบวนการเรียนรู้	1.ครูและผู้บริหาร 2.นักเรียน 3.ศิษย์เก่าและคน ในชุมชน	1.เวทีสรุปหมวดหมู่/ วิเคราะห์ข้อมูล 2.จัดเวทีออกแบบ กระบวนการจัด กระบวนการเรียนรู้ (2 ครั้งๆ ละ 30 คน)	1.ทีมวิจัยและแกนนำชุมชน ได้สรุปหมวดหมู่/ วิเคราะห์ข้อมูลและ ออกแบบกระบวนการจัด กระบวนการเรียนรู้ 2.เกิดกระบวนการเรียนรู้ และเห็นคุณค่าชุมชนร่วมกัน	20 ธ.ค.56 10 ม.ค.57	1.ข้อมูลถูกสรุป วิเคราะห์ เป็นหมวดหมู่อย่างถูกต้อง และเหมาะสม 2.ทีมวิจัย ครู ผู้บริหาร นักเรียน ศิษย์เก่าและคนใน ชุมชน เกิดกระบวนการ เรียนรู้ ผ่านการทำกิจกรรม ร่วมกันและเห็นคุณค่าที่มีอยู่ ชุมชนร่วมกัน	1.การจัดหมวดหมู่ข้อมูลทำ ให้เห็นข้อมูลที่ชัด ทำให้เรารู้ ว่าต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม หรือไม่ และยังเป็นาง่ายที่ จะนำข้อมูลเหล่านั้นมา วิเคราะห์ผล พร้อมกันนี้ยัง เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมอง ความคิด ที่นำไปสู่ กระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ เห็นคุณค่าของชุมชนร่วมกัน
8. จัดเวทีสรุป บทเรียนและ นำเสนอผล การศึกษา	1.เพื่อสรุปบทเรียน การดำเนินงาน ร่วมกัน 2.เพื่อสร้างการเรียนรู้ และนำเสนอผลการ ดำเนินงานผล การศึกษา	1.ครูและผู้บริหาร 2.นักเรียน 3.ศิษย์เก่าและคน ในชุมชน 4.หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	1.จัดเวทีสรุปบทเรียน ร่วมกับครู นักเรียน และชุมชน 2.นำเสนอผลการ ดำเนินงานให้กับ ผู้บริหาร ครู นักเรียนชุมชนและ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	1.ทีมวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้สรุปบทเรียนการ ทำงานร่วมกัน 2.ได้นำเสนอผลงานและเกิด กระบวนการเรียนรู้และ เห็นคุณค่าของข้อมูล ร่วมกัน	25 ก.ย. 56 4-5 ก.ค.58	- ทีมวิจัยได้มีการทบทวน การดำเนินงานโครงการ และนำเสนอผลการ ดำเนินงาน ช่วยให้เกิดการ เรียนรู้ข้อมูลจากการลงมือ ปฏิบัติร่วมกัน - เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ การพูดคุยและสรุป บทเรียนร่วมกันของทีมวิจัย	- การสรุปบทเรียนการ ดำเนินงาน ช่วยให้ทราบผล การดำเนินงาน บทเรียนที่ ได้จากโครงการ และนำมา ปรับปรุงการทำการกิจกรรม ครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น - การสรุปผลการ ดำเนินงานจะช่วยทำให้เห็น

						รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้าร่วมในกระบวนการ ● เกิดการนำเสนอผลการดำเนินงานให้กับผู้บริหาร ครู นักเรียน คนในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และเห็นคุณค่าร่วมกัน	ถึงวิธีการและกระบวนการดำเนินงานที่ผ่านมาตลอดโครงการ รวมทั้งจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุงของทีมวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ● กิจกรรมต่างๆ จะช่วยสะท้อนและทบทวนการจัดการเรียนการสอนทั้งครูและนักเรียนในวิทยาลัยฯ
--	--	--	--	--	--	--	---

4.1 ความเปลี่ยนแปลงทางการเกษตรของชุมชนรอบวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน

4.1.1 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีและชุมชนโดยรอบ

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชุมชน

ในอดีต ชาวบ้านโดยรอบวิทยาลัยส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก ซึ่งชาวบ้านมีพื้นที่ในการทำนาของตนเอง ซึ่งในสมัยนั้นการทำนา จะทำปีละ 1 ครั้ง คือ จะเริ่มทำในช่วงที่มีน้ำอุดมสมบูรณ์ ช่วงฤดูฝน ซึ่งการทำนาของชาวบ้านนั้น จะแบ่งกันทำเป็นงวดๆ ไม่สามารถทำพร้อมกันได้ทีเดียว น้ำจะไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงต้องรอน้ำ แต่ก็เป็นที่วิธีการช่วยเหลือกันของชาวบ้านในสมัยนั้น คือ ทำนาจากพื้นที่ส่วนบนลงมาถึงพื้นที่ปลายน้ำ ในขณะที่ทำนาดันน้ำคนปลายน้ำก็จะไปช่วย พอเสร็จจากนาดันน้ำมาถึงนาปลายน้ำ คนดันน้ำก็จะไปช่วย เป็นวิถีของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เมล็ดพันธุ์ก็เป็นพันธุ์ข้าวท้องถิ่นที่ปลูกสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ นอกจากวิถีการทำนาแล้ว วัฒนธรรมความเป็นอยู่ อาหารการกินก็มีการเอื้อเฟื้อแบ่งปันกัน ใครมีอะไรก็เอามาแบ่งกันเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดสืบทอดต่อกันมาตามวิถีชุมชนที่ผูกพันกับสายน้ำ ชาวบ้านจึงคุ้นเคยและมีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับแม่น้ำบ้านเรือนส่วนใหญ่ปลูกสร้างโดยยกใต้ถุนสูง ในช่วงฤดูน้ำหลากกระแสน้ำจะเอ่อท่วมตลิ่งขึ้นมา ชาวบ้านก็จะยกข้าวของขึ้นที่สูง กักตุนข้าวสาร ปลาแห้ง ปลาเค็ม ปลาร้า ปลาเจ่า ฯลฯ ไว้เป็นเสบียงตลอดฤดูน้ำหลาก หากอยากกินปลาสดในท้องถิ่นก็ให้จับไม่อดไม่อยาก มีเรือพายเป็นพาหนะในการสัญจรไปมา แต่ในอดีตนั้นฤดูน้ำหลากมักจะกินระยะเวลาไม่นาน เพียงไม่กี่วันน้ำที่เอ่อท่วมก็จะไหลลงคลองหนองบึงต่างๆ ส่วนในช่วงฤดูแล้งระดับน้ำจะลดลงจากขอบตลิ่งไม่ต่ำกว่า 10 เมตร จนแลเห็นเป็นหาดทรายยาวไกล

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้เข้ามาแทนที่ โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมที่ควายหลักได้เข้ามาแทนที่ควายไทยซึ่งนับวันเริ่มจะหายไปจากท้องถิ่น เมื่อมีรถไถนา ที่ทำงานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากกว่าเข้ามาแทนที่ บ้านเมืองเจริญขึ้น มีร้านค้าใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย มีการตัดถนนหนทางต่างๆ การขุดคลองส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่นา หลังจากการสร้างเขื่อนแห่งแรกในแม่น้ำเจ้าพระยาเสร็จสิ้นลง “เขื่อนเจ้าพระยา” และนั่นเองที่ทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเริ่มเปลี่ยนไป นั่นเพราะจังหวัดสิงห์บุรีซึ่งอยู่ใต้เขื่อนเจ้าพระยาลงมาประมาณ 40 - 50 กิโลเมตร ก็เริ่มเกิดน้ำท่วมตั้งแต่ราวปี 2504 และปี 2507 แต่ในช่วงนั้นระดับน้ำที่ท่วมยังไม่สูงมาก เพราะยังไม่มีสิ่งก่อสร้างไปกั้นขวางทางเดินของน้ำ แต่เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้น มีการขยายบ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนการตัดถนนหนทางต่างๆ ไปกีดขวางทางเดินของน้ำ เมื่อถึงช่วงฤดูน้ำหลาก น้ำจึงไหลไม่สะดวกหรือไม่มีทางระบาย นับตั้งแต่ปี 2521 น้ำจึงเริ่มท่วมจังหวัดสิงห์บุรีหนักขึ้นและถี่ขึ้นโดยเฉพาะบ้านเรือนที่อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และมาท่วมอีกในทุกปี โดยเฉพาะในปี 2538 และ 2549 ซึ่งในช่วงหลังๆ นี้ระดับน้ำสูงไม่ต่ำกว่า 1 เมตร บางพื้นที่ที่เป็นที่ลุ่มก็อาจสูงถึง 2 เมตรหรือมากกว่า สร้างความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินไร่นา และชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านเป็นอย่างมาก ดังนั้นการที่น้ำท่วมในปี 2554 ชาวบ้านจึงไม่รู้สึกแตกต่างจากที่ผ่านมามากนัก

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ปัจจุบันที่ดินส่วนใหญ่ถูกประกาศขายให้นายทุน (นายทุนในพื้นที่) เนื่องจากบางคนนำที่ดินไปจำนองเพื่อนำเงินมาลงทุน แต่เมื่อผลผลิตถูกน้ำท่วมก็ไม่สามารถหาเงินไปใช้หนี้ได้ทันจึงถูกยึดที่ดิน บางคนก็ตั้งใจขายที่ดิน เพื่อนำเงินมาใช้สอยตามกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป บางส่วนที่ยังคงมีที่ดินของตนเอง ก็เปลี่ยนมาทำเกษตรแบบผสมผสานเนื่องจากไม่สามารถปลูกพืชชนิดเดียวได้ดังเช่นในอดีต เนื่องจากยิ่งปลูกยิ่งเป็นหนี้ ต้นทุนการผลิตในปัจจุบันก็สูง ทำให้ชาวบ้านบางคนเชื่อว่าอาชีพเกษตรกรไม่สามารถอยู่ได้ และพยายามส่งลูกหลานให้เรียนสูงๆ และหาอาชีพที่ดีๆ ไม่ต้องมาลำบาก ดังนั้นในปัจจุบันเด็กและเยาวชนที่เรียนสูงๆ ก็ออกไปทำงานตามเมืองใหญ่ๆ ส่วนคนที่มีโอกาสเรียนไม่มากนักก็ไปทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมทั้งในจังหวัดสิงห์บุรีและจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดอ่างทองและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้นจากการที่คนรุ่นใหม่ซึมซับการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกอย่างรวดเร็ว เมื่อกลับสู่บ้านก็นำวิธีคิดและวัฒนธรรมใหม่นี้กลับสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก็ควบคู่ไปทั้งด้านบวกและด้านลบที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

ในอดีตวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ตั้งอยู่ในตัวเมืองสิงห์บุรี เปิดการเรียนการสอนครั้งแรก โดยยืมอาคารเรียนโรงเรียนวัดพรหมสาร เป็นสถานที่ศึกษา แต่เดิมใช้ชื่อโรงเรียนเกษตรกรรมสิงห์บุรี ซึ่งก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 เมษายน ปี 2516 ในขณะนั้นเปิดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกเกษตรกรรม หลักสูตร 3 ปี หลังจากก่อตั้งได้ประมาณ 1 ปี จึงมีแนวความคิดจะย้ายที่ตั้งวิทยาลัยฯ เป็นของตนเอง เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2517 จึงย้ายมาอยู่ที่ 94/1 หมู่ 1 ตำบลม่วงหมู่ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี (พื้นที่ในปัจจุบัน) ขนาดของพื้นที่ 681 ไร่ 57ตารางวา ซึ่งที่ดินได้มาจากการบริจาคของชาวบ้าน และการซื้อที่เพิ่มเติม โดยสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่ม มีลักษณะเป็นแอ่ง เป็นบึงน้ำเก่า ทำให้น้ำท่วมขังในช่วงแรกและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยวิทยาลัยฯ ถูกน้ำท่วมใหญ่ช่วงปี พ.ศ.2538 และ ปีพ.ศ.2545 โดยเฉพาะในช่วงเดือนกันยายนและตุลาคม และในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2522 เปลี่ยนชื่อมาเป็น วิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี

ช่วงปี 2517 – 2522 นั้น ทางวิทยาลัย เริ่มเปิดหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรวิชาเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีการเปิดหลักสูตร ปวท. แต่ปัจจุบันยกเลิกหลักสูตรนี้แล้ว

ในวันที่ 26 กันยายน 2539 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้วิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรีเปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี มีการเปิดหลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ หลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิด 5 สาขาวิชา คือ สาขาพืชศาสตร์ สาขาสัตวศาสตร์ สาขาประมง สาขาพาณิชยการ สาขาเกษตรศาสตร์ หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาเกษตรศาสตร์ และสาขาประมง เป็นสาขาที่มีนักศึกษาสนใจมากที่สุด ซึ่งนักศึกษาที่ได้รับทุนต่างๆ ส่วนมากจะอยู่ในสาขาเกษตรศาสตร์ เนื่องจากมีความประพฤติดี มีจิตใจที่อาสา ยอมเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อส่วนรวม จึงมีโอกาสดำเนินการรับทุนมากกว่าสาขาอื่น

ในปัจจุบันนักศึกษาที่มาเรียนยังมาจากทางภาคเหนือ แถบจังหวัด เชียงราย ตาก เช่นในอดีต ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนชาวเขา กระเหรี่ยง ม้ง และเริ่มมีนักเรียนในพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรีเข้ามาเรียนที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีเพิ่มมากขึ้นประมาณ 10% โดยทางวิทยาลัยฯ มีการส่งเสริมและปลูกฝังในการต่อยอดการเรียนรู้หลังจากจบการศึกษาไปแล้ว คือ สามารถเรียนต่อมหาวิทยาลัยได้ เช่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งเปิดหลักสูตรเกี่ยวกับการเกษตร และนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีมีประสบการณ์ที่สูงในการปฏิบัติการเรียนรู้ จึงเป็นเรื่องที่ไม่ยากสำหรับการต่อยอดการศึกษาที่มีระดับที่สูงขึ้น

4.1.2 ทุนทางสังคมด้านการเกษตรของชุมชนรอบวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีและวิทยาลัยฯ

4.1.2.1 ระบบการทำการเกษตร / ระบบการผลิต

ตารางที่ 2 แสดงขั้นตอนการทำงานข้าวของชาวนาบริเวณรอบวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

อาชีพ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ทำนา	รอบ (ครั้ง) ที่ 1 ➡		รอบ (ครั้ง) ที่ 2 ➡						รอบ (ครั้ง) ที่ 1 ➡			
ขั้นตอนการผลิต	1.ไถปุ๋ย	1.เปิดน้ำ	1.เตรียมดิน		1.ไถปุ๋ย	1.ฉีดยา	1.ไถปุ๋ย	1.เปิด	1.เตรียมดิน	1.ไถปุ๋ย	1.ฉีดยา	1.ฉีดยา
	2.คอยเฝ้าระวังศัตรูพืช	ออกน้ำ 2.เก็บเกี่ยว ผลผลิต	2.เปิดน้ำเข้านา 3.การปรับหน้าดิน 4.การเตรียมเมล็ดพันธุ์ 5.การไถนา 6.วิดน้ำเข้านา 7.หว่านเมล็ดพันธุ์ 8.ดูแลทั่วไป		2.ฉีดยา คุม 3.คอยดูแลวัชพืช 2.เปิด ปิดน้ำ เข้านา	กำจัดศัตรูพืช ตามความเหมาะสม	2.คอยเฝ้าระวังศัตรูพืช	น้ำออกนา 2.เก็บเกี่ยว ผลผลิต	2.เปิดน้ำเข้านา 3.การปรับหน้าดิน 4.การเตรียมเมล็ดพันธุ์ 5.การไถนา 6.วิดน้ำเข้านา 7.หว่านเมล็ดพันธุ์ 8.ดูแลทั่วไป	2.ฉีดยา คุม 3.คอยดูแลวัชพืช	กำจัดศัตรูพืช ตามความเหมาะสม	2.เปิด ปิดน้ำ เข้านา

ข้อสังเกต : ในการทำนา 1 รอบ จะฉีดยาฆ่าแมลง 2 ครั้งเป็นมาตรฐาน ส่วนการฉีดยาต่อไปขึ้นอยู่กับสถานการณ์ศัตรูพืชในขณะนั้น

การทำเกษตรของคนในชุมชนมีหลากหลาย เนื่องจากส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน คือ ไม่ได้ปลูกพืชชนิดเดียว มีหลากหลายชนิด แต่ที่เป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน ได้แก่ การทำนา การเพาะเห็ด การปลูกผักกะฉาด ะอม และการเลี้ยงปลา เป็นต้น ที่สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนตลอดทั้งปี โดยเฉพาะการทำนาที่เกษตรกรส่วนใหญ่สืบทอดมาแต่ครั้งอดีต โดยจะเริ่มทำในช่วงฤดูฝน

- กันยายน – พฤศจิกายน จะเป็นช่วงที่เปิดน้ำเข้านา เตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก รวมทั้งปรับหน้าดิน เตรียมเมล็ดพันธุ์ หว่านเมล็ดพันธุ์ ใส่ปุ๋ย กระทั่งตกกล้า ทุกขั้นตอนจะอยู่ในช่วงนี้
- ธันวาคม – กุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่ชาวนาต้องคอยดูต้นข้าว ไม่ให้แมลงศัตรูพืชรบกวน และคอยกำจัดวัชพืชออกจากแปลงนา รวมทั้งคอยวิดน้ำ เข้า-ออก เพื่อให้เหมาะสมกับต้นข้าว การใส่ปุ๋ยหรือฉีดยาฆ่าแมลงจะขึ้นอยู่กับเจ้าของแปลงนามีศัตรูพืชมากน้อยเพียงใด
- มีนาคม – เมษายน จะเป็นช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต และเก็บเมล็ดพันธุ์ เพื่อเตรียมปลูกในครั้งต่อไป (ปัจจุบันมีชาวบ้านเก็บเมล็ดพันธุ์ของตนเองไว้ไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะซื้อจากร้านค้าหรือโรงสี)
- เกษตรกรชาวนาบางคนจะทำนาปีละ 2 ครั้ง คือ เมื่อเริ่มเก็บเกี่ยวช่วงเดือนมีนาคมหรือเดือนเมษายน หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วก็จะปล่อยน้ำเข้านา และทำตามขั้นตอนเดียวกันกับการผลิตในครั้งแรก โดยจะไปเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเดือนกันยายน (ซึ่งชาวบ้านจะดูว่าระยะเวลาเพียงพอให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทันหน้าน้ำท่วมหรือไม่ บางคนก็จะใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีอายุสั้นเพียง 75 – 90 วันก็สามารถเก็บเกี่ยวได้ เพื่อให้ทันต่อน้ำท่วม)
 - ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ของชาวนาคือชาวนาส่วนใหญ่ไม่มีที่นาเป็นของตนเอง หรือมีอยู่บ้างแต่ก็มีจำนวนไม่มากพอที่จะทำการปลูกข้าวให้มีผลผลิตมากพอที่จะนำรายได้มาเลี้ยงครอบครัว จึงต้องเช่าพื้นที่นาเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีผลผลิตเพียงพอทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น
 - ในการลงทุนทำนาในแต่ละปี จะต้องมีเงินมาซื้อปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชหรือในบางรายที่ไม่เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ก็ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ด้วย รวมไปถึงค่าจ้างแรงงานคน และเครื่องจักรกลอันได้แก่ รถไถ และรถเก็บเกี่ยว เป็นต้น
 - นอกจากต้องลงทุนในการทำนาสูงแล้ว ชาวนายังเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติอันได้แก่ภัยแล้ง น้ำท่วม และการทำลายจากศัตรูพืช ทั้งยังเสี่ยงต่อราคาขายที่อาจจะต่ำกว่าต้นทุนในปีที่มีผลผลิตข้าวล้นตลาดโลก และส่งผลให้ราคาข้าวในประเทศตกต่ำไปตามด้วย

4.1.2.2 ผู้รู้ / ปราชญ์ชาวบ้าน / อาจารย์ในวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญ / ศิษย์เก่าหรือรุ่นพี่ที่อยู่ในชุมชน หรือทำเนียบรุ่น

ตารางที่ 3 แสดงผู้รู้ / ปราชญ์ชาวบ้านที่อยู่ในชุมชน

ชื่อ – สกุล	อาชีพ
นายอุไร เชื้อศรีแก้ว	ทำนา
นางสาวสุนันทา ทองประเสริฐ	ทำนา
นางปราณี ตูลาการ	ทำนา
นายธวัฒน์ แฉ่นไธสง	ทำนา ปลูกผักกะฉาด
นางสาวศศิภา จันทิมา	ทำนา เกษตรกรตัวอย่าง
นายเถร มีตาตพงษ์	ทำนา เลี้ยงปลา เพาะเห็ด
นายสุนทร บุญนาค	ทำนา เพาะเห็ด
นายเกษิทธิฤทธิ์ ปันเจริญ	ทำนา ทำแปลงเกษตรสวนผสม
นายบุญสม มีภาคพจน์	ทำนา ทำแปลงเกษตรสวนผสม
นายอำนาจ สังวรณัฏ	ทำนา ทำแปลงเกษตรสวนผสม
นายพิเชษฐ จันทิมา	ทำนา ปลูกผักสวนครัวส่งขาย

4.1.2.2 แหล่งเรียนรู้

- พื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลม่วงหมู่ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี สามารถเรียนรู้วิธีการปลูกผักชะอม การทำสวนผลไม้ และขยายพันธุ์ไม้ผลจำหน่าย
- พื้นที่หมู่ที่ 2 ตำบลพรหมบุรี อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีเกษตรกรทำเกษตรปลอดสารพิษ มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรแบบสวนผสม ปลูกผักกระเฉด เพาะเห็ด มีการทำประมง และการรวมกลุ่มชาวบ้านเพื่อจำหน่ายพืชผลทางการเกษตร ซึ่งมีผลผลิตที่หลากหลาย

4.1.3 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประกอบอาชีพการเกษตร

- ที่ดิน ส่วนใหญ่เกษตรกรเช่าที่ดินในการทำการเกษตร มีเกษตรกรที่ถือครองที่ดินเป็นของตนเองประมาณ 10 % ที่ดินที่เช่าส่วนใหญ่เป็นของนายทุนในตำบล
- แรงงาน อาชีพหลักของชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี คือ การทำนา ซึ่งพบปัญหาขาดแคลนแรงงานในการทำนา (แรงงานภายในครอบครัว ส่วนใหญ่ชราอายุเฉลี่ย 40 ปีขึ้นไป) ส่วนมากเกษตรกรต้องใช้การจ้าง เช่น จ้างท่ว่นปุ๋ย พันสารเคมี และเก็บเกี่ยว เป็นต้น
- ทักษะฝีมือ เกษตรกรทำเกษตรแบบตามๆ กัน ส่วนใหญ่ทำตามความเชื่อหรือความรู้สึก การทำการเกษตรไม่ได้ใช้ทักษะฝีมือมากนัก ทำตามกันมาจากรุ่นสู่รุ่น อาจจะมีเปลี่ยนแปลงบ้างแต่ก็ใช้ประสบการณ์เป็นหลัก ไม่มีการเก็บข้อมูล มีน้อยรายที่พยายามศึกษาหาความรู้ และวางแผนการผลิต ซึ่งเกษตรกรกลุ่มนี้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และต้นแบบแก่นักศึกษาได้
- ความรู้ด้านการเกษตร ไม่เพียงพอ เช่น ขาดความรู้ด้านชนิดและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้อง การใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสม การตลาด การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การประกันความเสี่ยง เป็นต้น
- ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรค่อนข้างสูง การทำนา 1 ครั้ง จะลงทุนประมาณ 6,000 – 7,000 บาทต่อไร่ โดยเฉพาะค่าแรงงาน ค่าเช่าที่ดิน และค่าปุ๋ยและยาฆ่าแมลง ถือว่าเป็นต้นทุนหลัก โดยเฉพาะหากมีแมลงศัตรูพืชหรือข้าวตืด เกษตรกรยิ่งใส่ปุ๋ยใส่ยาฆ่าแมลงมากยิ่งขึ้น เฉลี่ยบางคนอาจมีต้นทุนสูงถึง 8,000 บาทต่อไร่ ซึ่งชาวบ้านยังไม่สามารถลดต้นทุนการผลิตของตนเองได้ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ก็ไม่ทันใจชาวบ้าน เนื่องจากเห็นผลช้า ชาวบ้านมีความวิตกกังวลว่าไม่ใส่สารเคมีแล้วข้าวจะได้ผลผลิตไม่ดี หรือการจะลดค่าแรงโดยการใช้แรงงานในครอบครัวก็ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากคนในวัยแรงงาน เด็กและเยาวชนต่างก็ไปทำงานในโรงงานหรือเข้าเรียนในเมืองใหญ่ๆ ทำให้ต้องอาศัยการจ้างแรงงานเป็นหลัก และนั่นทำให้ต้นทุนเพิ่มสูงขึ้นแทบทุกปี
- การตลาด ในด้านการตลาดเกษตรกรที่ทำนาในอดีตเก็บเกี่ยวแล้วขายโรงสี ในปัจจุบันเข้าโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ไม่มีการแปรรูปแล้วขายเอง ส่วนผลผลิตเกษตรอื่นๆ ก็ขายผ่านพ่อค้าคนกลาง มีเกษตรกรน้อยรายมากที่ขายผลผลิตเอง
- โรคและแมลง ในนาข้าวพบปัญหาโรคแมลงระบาดบ่อยครั้ง เกษตรกรยังไม่รู้จักการบริหารจัดการโรคแมลง อย่างเป็นระบบ เมื่อพบปัญหาศัตรูพืช ก็ถามและซื้อสารเคมีตามที่ร้านขายเคมีภัณฑ์เกษตรแนะนำ มีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยที่มีการใช้ชีวภาพ และการจัดการศัตรูพืชวิธีอื่น
- การเขตกรรม การปลูกผักต่างๆ ไม่มีปัญหาด้านการเขตกรรมเนื่องจากใช้พื้นที่น้อยเกษตรกรสามารถจัดการได้ ส่วนในการทำนามีปัญหาในการเตรียมดิน ต้องจ้างรถเตรียมดิน และการใช้น้ำชลประทานต้องทำนาพร้อมกันทั้งทุ่งตามระยะเวลาการปล่อยน้ำ ทำให้การจัดการด้านการย่อยสลายตอซัง การใช้น้ำควบคุมวัชพืชไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชาวนาจึงใช้วิธีการเผาตอซัง

4.1.4 ปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

- **ทัศนคติ**ที่มีต่อการทำการเกษตร นักเรียน นักศึกษา ส่วนใหญ่ ไม่มั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตร แต่นักศึกษาที่เรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพซึ่งเป็นผลงานวิจัยที่ผ่านมา ได้บอกเล่าว่ามีความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านเกษตร เชื่อว่าเป็นอาชีพที่อิสระและยั่งยืน เป็นอาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองและสังคมได้
- **ราคาผลผลิต** การเกษตรในระบบวงจรสินค้าเกษตรปัจจุบันที่ได้รับรู้ผ่านสื่อไม่สนใจให้ประกอบอาชีพเกษตร แต่นักศึกษาที่มวิจัยที่เรียนรู้ผ่านกระบวนการ ๖ มองเห็นว่าการตลาดยังมีช่องทางอื่นนอกจากขายสินค้าผ่านคนกลาง หรือกลุ่มทุน ยังมีระบบการผลิตการตลาดที่ผู้ผลิตสามารถประสานกับผู้บริโภคโดยตรงทำให้กำหนดราคาผลผลิตที่เป็นธรรม แต่สินค้าต้องมีคุณภาพ เกษตรกรผู้ผลิตต้องผลิตอย่างประณีต
- **ต้นทุนการผลิต** ในการผลิตของเกษตรกรทั่วไปต้นทุนจะสูง ทั้งสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและปุ๋ยเคมี นักศึกษาที่มวิจัยเห็นว่าสามารถลดต้นทุนลงได้ โดยใช้วิธีการอื่นๆ แทนสารเคมี การใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และระบบการจัดการที่ดีก็สามารถลดต้นทุนลงได้
- **ความรู้ทางการเกษตร** ปัจจุบันมีแหล่งความรู้ที่หลากหลาย แต่เกษตรกรต้องรู้จักวิธีที่จะเรียนรู้และเลือกใช้ความรู้ ต้องเลิกทำการเกษตรโดยอาศัยความเชื่อหรือเห็นคนอื่นทำแล้วทำตามโดยตัวเอง ไม่รู้จริง เกษตรกรต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในฟาร์มของตัวเอง ต้องรู้จักค้นคว้าและทดลอง และเก็บข้อมูล เพื่อพัฒนางานของตนเอง
- **การบริหารจัดการ** เกษตรกรต้องปรับมุมมองของตนเองไม่มองแต่เป็นเพียงผู้ผลิต แต่ต้องมองเกษตรเชิงธุรกิจ เกษตรกรต้องทำบัญชีฟาร์ม รู้จักวิเคราะห์ข้อมูลการผลิต เกษตรกรต้องหาแนวทางเพิ่มมูลค่าผลผลิต และรวมกลุ่มกันเองโดยมีผลประโยชน์ร่วมกันและมีระบบคุณธรรมในกลุ่ม จึงจะสามารถมีความมั่นคงในอาชีพเกษตรได้

4.2 ข้อมูลด้านการเรียนการสอนของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

- ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมาผู้เรียนส่วนใหญ่จบจากชั้น ม.3 จากโรงเรียนขยายโอกาสเข้ามาเรียนต่อ ปวช. และเมื่อจบ ปวช. ก็เรียนต่อ ปวส. มีนักเรียน จบจาก ม.6 มาเรียนต่อ ปวส. ประมาณร้อยละ 5
- ภูมิลำเนาของผู้เรียน ร้อยละ 85 เป็นเด็กจากพื้นที่สูง เป็นเด็กชนเผ่า เช่น ม้ง อาข่า ซึ่งมาจากจังหวัดตาก เชียงราย และจังหวัดเพชรบูรณ์
- อาชีพของพ่อ แม่ หรือครอบครัว ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร เป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กล้วย ปลี เป็นต้น
- ระดับการเรียนการสอนของวิทยาลัยฯ เปิดสอนในระดับ ปวช. สาขาเกษตรตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 และเปิดทำการสอนในระดับ ปวช. สาขาวิชาพาณิชยกรรม ในปีการศึกษา 2524 รวมทั้งเปิดสอนในระดับ ปวส. แผนกเกษตรกรรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2522 จนถึงปัจจุบัน

4.2.2 ข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรการเรียนการสอน

4.2.2.1 การจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาเกษตรกรรม

ก่อนทำงานวิจัย (อดีต - 2549)

- กระบวนการจัดการเรียนการสอน จัดการสอนเป็นชั่วโมงต่อสัปดาห์ นักเรียน นักศึกษา จะพบครูในชั่วโมงเรียนรายวิชา สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง ตามตารางเรียน การสอนจะแยกเป็นวิชา ไม่มีการบูรณาการวิชา ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย และสั่งให้ทำรายงาน ส่วนวิชาด้านการเกษตรที่มีชั่วโมงปฏิบัติงาน ครูจะมอบหมายงานให้นักเรียน นักศึกษาทำ ตามที่ครูเป็นผู้กำหนด เป็นครั้งๆ ไป

- การวัดผล วิทยาลัยฯ กำหนดสัดส่วนคะแนน เป็นคะแนนเก็บระหว่างภาคเรียน 60 คะแนน คะแนนคุณธรรมจริยธรรม 20 คะแนน คะแนนสอบปลายภาค 20 คะแนน ซึ่งครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านความรู้โดยวัดผลโดยแบบทดสอบเป็นหลัก ส่วนด้านการปฏิบัติจากจำนวนครั้งที่ทำงาน ความขยัน และการเชื่อฟังคำสั่งเป็นหลัก มีการให้คะแนนด้านทักษะในการทำงานน้อยมาก ครูส่วนใหญ่ยังมองคะแนนเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการให้นักเรียนนักศึกษาสนใจเรียน
- การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักศึกษา เรียนรู้ตามเนื้อหาที่ครูสอนเพื่อสอบให้ผ่าน ไม่รู้ว่าแต่ละวิชานำไปใช้ประโยชน์เชื่อมโยงกันอย่างไร ไม่เห็นจุดประสงค์ของแต่ละวิชา และผู้เรียนไม่มีเป้าหมาย เพียงแต่เรียนให้ได้วุฒิการศึกษาโดยหวังว่าจะเป็นใบเบิกทางสู่นาคตที่ดี
- ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งวิทยาลัยฯ ถึงปี พ.ศ.2540 นักเรียน นักศึกษา ที่จบการศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร ทั้งอาชีพอิสระ ทำงานในหน่วยงานราชการและบริษัทเอกชนด้านการเกษตร เพราะผู้เรียนตั้งใจมาเรียนเกษตรและผ่านการสอบคัดเลือกทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จึงสนใจและพยายามที่จะเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมโดยการทำโครงการ แต่หลังจาก ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน ผู้จบการศึกษาเข้าสู่อาชีพด้านการเกษตรน้อยลง ส่วนใหญ่จะทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมหรือห้างสรรพสินค้า ซึ่งไม่ตรงกับการศึกษาอาชีพที่เรียนมา

หลังทำงานวิจัย (ปี 2552 – ปัจจุบัน)

- กระบวนการจัดการเรียนการสอน ในระดับ ปวส. สาขาเกษตรศาสตร์ ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ค้นพบจากงานวิจัยฯ ครูผู้สอนมีการพูดคุย บูรณาการวิชาและงานมอบหมาย เน้นให้นักศึกษามีเป้าหมายในการเรียน สร้างแรงบันดาลใจจากการพบเกษตรกรในชุมชน และศิษย์เก่าที่ประกอบอาชีพเกษตร เปิดโอกาสให้นักศึกษาทำโครงการงานฟาร์ม เพื่อศึกษาดังแต่การวางแผนการผลิต จัดจำหน่าย และใช้วิธีการทบทวนหลังปฏิบัติการ การถอดบทเรียน และการทบทวนตนเอง เป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้แก่นักศึกษา พร้อมทั้งพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ และการประกอบอาชีพ เช่น ทักษะการสังเกต การจับประเด็น การจดบันทึก การนำเสนอ การแก้ปัญหา เป็นต้น
- การวัดผล ระดับ ปวส.สาขาเกษตรศาสตร์ ใช้การวัดผลและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีการสร้างข้อตกลงกับนักศึกษาในรายละเอียดของการวัดผล ประเมินผล ว่าจะประเมินด้านใดบ้าง ประเมินเพื่ออะไร มีวิธีการประเมินอย่างไร ระยะเวลาในการประเมินจะประเมินตลอดกระบวนการเรียนรู้ และแจ้งผลการประเมินให้นักศึกษาทราบเพื่อพัฒนาตนเอง การประเมินจะประเมินทั้งความรู้ ทักษะและแนวคิด
- การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ปวส.สาขาเกษตรศาสตร์ นักศึกษามีเป้าหมายในการเรียนว่าจะเรียนไปทำอะไร จึงให้ความสนใจและเห็นคุณค่าของการเรียน การทำโครงการฟาร์มศึกษา ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการทำจริง แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ในสถานการณ์จริง สำเร็จจริง ในกรณีที่ล้มเหลวก็ต้องวิเคราะห์และเรียนรู้เพื่อพัฒนาต่อไป และลงมือทำใหม่จนเกิดความมั่นใจ เรียนรู้การทำงานร่วมกับเพื่อน ทำให้เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และกล้าที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเป็นมิตร
- นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ระดับ ปวส. สาขาเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2553 – 2555 ร้อยละ 70 ทำอาชีพในด้านการเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระด้านการเกษตร มีบางส่วนเป็นลูกจ้างฟาร์มเอกชน มีบางคนเรียนต่อระดับปริญญาตรีด้านการเกษตร

4.2.2.2 หลักสูตรการเรียนการสอนสาขาวิชาเกษตรศาสตร์
หลักสูตร ปวส. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ก่อนทำงานวิจัย (อดีต - 2551)

1. วิชาสามัญทั่วไป	13	หน่วยกิต
2. วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า	8	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า	59	หน่วยกิต
3.1 วิชาชีพพื้นฐาน	(15)	
3.2 วิชาชีพเฉพาะ	(25)	
3.3 วิชาชีพสาขางาน	(15)	
3.4 โครงการงาน/โครงการวิชาชีพ	(4)	
4. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร (ไม่น้อยกว่า 120 ชั่วโมง)	-	หน่วยกิต

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปี พ.ศ.2555

การพัฒนาหลักสูตรการเปิดสอนและพัฒนา ปรับเพิ่ม หลักสูตรแต่ละระดับให้หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน หน่วยงาน และชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีงานอาชีพ สภาพท้องถิ่น และโครงสร้างเศรษฐกิจที่สมดุลและแข่งขันได้ ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงหลักสูตรและโปรแกรมการเรียนปีการศึกษา 2555

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี จัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2555 เป็น 2 ระบบ

หลักสูตร	กลุ่มเป้าหมาย
ก. การศึกษาในระบบ แบ่งออกเป็น 4 หลักสูตร	
1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์	ผู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษาต่อเป็นระยะเวลา 3 ปี
2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม	ผู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ศึกษาต่อเป็นระยะเวลา 3 ปี
3. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขางานพืชศาสตร์ สาขางานเกษตรศาสตร์ สาขางานสัตวศาสตร์ และสาขางานประมง	รับผู้จบการศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาเกษตรกรรม และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าศึกษาต่อ หลักสูตร 2 ปี
4. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขางานบัญชี	รับผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาพาณิชยกรรม เข้าศึกษาต่อหลักสูตร 2 ปี
ข. การศึกษานอกระบบ นอกจากการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น วิทยาลัยฯ ยังจัดการศึกษานอกระบบ อาทิ การจัดอบรมหลักสูตรเกษตรกรรมระยะสั้น เพื่อฝึกอบรมแก่เกษตรกร / ประชาชนผู้สนใจทั่วไป	

การจัดการเรียนการสอน

1. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเน้นการฝึกปฏิบัติจริง เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และประเมินผลตามสภาพจริง
2. พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถจัดการข้อมูล ข่าวสาร และการวิจัยเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพิ่มปริมาณผู้เรียน

4. จัดกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยการปฏิบัติจริง และประเมินสภาพจริงให้เห็นภาพที่สมบูรณ์ของความสามารถ พัฒนาการความก้าวหน้าของนักศึกษา
5. จัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ มุ่งเน้นสมรรถนะอาชีพ โดยใช้กิจกรรมบริษัทขนาดเล็ก และกิจกรรมนอกท. ในการพัฒนาให้นักเรียน – นักศึกษาเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพและมีรายได้ระหว่างเรียน สามารถเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ เมื่อสำเร็จการศึกษา
6. จัดการศึกษาที่หลากหลายในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ พัฒนาผู้เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. เพิ่มคุณภาพยกระดับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ให้นักศึกษาสามารถแสวงหาข้อมูลวิเคราะห์การตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ มีทักษะประสบการณ์ที่มั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพ
8. ส่งเสริมให้นักศึกษารสร้างสิ่งประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมการศึกษาเกษตรใหม่ๆ เพื่อให้ประกอบการศึกษาและอาชีพ
9. จัดการศึกษาให้สามารถลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาทุกระดับชั้น
10. จัดโครงการและกิจกรรมต่างๆ ให้สามารถลดปัญหาของสิ่งเสพติด สื่อลามกอนาจารการพนัน และการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา

หลังทำงานวิจัย (2552 – ปัจจุบัน)

ยังคงใช้หลักสูตร ปวส. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ใหม่ มีการประชุมครูผู้สอนเพื่อหาแนวทางบูรณาการวิชา การงานมอบหมายงานไม่ให้ซ้ำซ้อน และทำให้นักศึกษานำไปใช้ในอาชีพได้จริง เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกทำโครงการอาชีพเพื่อศึกษาเอง ตั้งแต่วางแผนการผลิต การดูแลรักษา การตลาด พร้อมทั้งพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้เพิ่มเติม พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4.2.3 เป้าหมายชีวิตของนักเรียนสาขาวิชาเกษตรกรรม

4.2.3.1 การประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา

จากการสำรวจข้อมูลและทำกิจกรรมของโครงการ พบว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว นักศึกษามีเป้าหมายของชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

- การออกไปประกอบอาชีพการเกษตรส่วนตัวที่ภูมิลำเนา
- การออกไปประกอบอาชีพทำงานบริษัท สถานประกอบการเอกชน ด้านการเกษตร
- การออกไปประกอบอาชีพทำงานบริษัท สถานประกอบการเอกชน นอกภาคเกษตร
- การออกไปประกอบอาชีพรับราชการ นักวิชาการ ด้านการเกษตร

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้จบการตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 ถึง ปัจจุบัน มีจำนวนผู้เรียนสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนผู้เรียนทางด้านการเกษตรของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี (ปี 2541- 2556)

ปีการศึกษา	จำนวนผู้เรียนทางด้านการเกษตร (คน)
2541	563
2542	671
2543	622
2544	896
2545	542
2546	652
2547	675
2548	731

2549	549
2550	654
2551	664
2552	623
2553	478
2554	450
2555	338
2556	384
2557	360
2558	285
รวม	10,137

4.2.3.2 ทักษะที่มีต่อการเรียนสาขาวิชาเกษตรกรรม / การประกอบอาชีพด้านการเกษตร

จากการจัดเวทีพูดคุยและการสอบถามเป็นรายบุคคลพบว่า มุมมองของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตร ที่มีต่อการเรียนเกษตร คือเห็นว่าเรียนเกษตรเรียนง่ายไม่ต้องใช้ความรู้ใช้แต่การออกแรงทำงาน เรียนจบง่ายแต่ไม่สามารถตอบสนองตามกำหนดเป้าหมายของตัวเองได้ บางคนตอบไม่ได้ด้วยซ้ำว่าเรียนเพื่ออะไร เราอยากเรียนแบบไหน และอยากประกอบอาชีพอะไร

มุมมองของผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะมองเห็นว่าการเรียนเกษตรเป็นการเรียนแบบการปฏิบัติจริงๆ ต้องลงงานตากแดดทั้งวัน จบมาแล้วไม่รู้จะทำอะไรนอกจากการทำเกษตรทำไร่ ทำนา ซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองทั้งหลายสงสารลูกไม่อยากให้ลูกมาเรียนที่วิทยาลัยเกษตร เพราะกลัวลูกจะลำบากเหมือนพ่อแม่

มุมมองของครู ส่วนใหญ่ เกือบ 80 % สนับสนุนให้เรียนเกษตรเพราะมีความสำคัญต่อประเทศชาติ ทางการศึกษาในวิทยาลัยเกษตรฯ เป็นการเรียนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้จากการทำโครงการการเกษตร เพราะการเรียนเกษตรเป็นการเรียนแบบผสมผสานคือเรียนแบบปฏิบัติจริงๆ ทำกันจริงซึ่งจะทำให้สามารถเรียนรู้และจดจำได้ดีกว่าแต่ไม่สนับสนุนให้ลูกหลานของตนเองเรียนเกษตรอย่างออกหน้าออกตา แล้วแต่ความต้องการของเขาเอง อาจเป็นเพราะค่านิยมในอาชีพ ค่อนข้างต่ำจึงไม่สนับสนุนให้เรียนอย่างเต็มที่ จากมุมมองของอาจารย์หลายๆ ท่านคิดว่าการเรียนเกษตรนี้ทางเลือกที่ดีกว่าการเรียนในสายอาชีพอื่นๆ

ทัศนคติในการประกอบอาชีพเกษตร ประกอบด้วย ทัศนคติของผู้เรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ

ทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร			
ผู้เรียน	ผู้ปกครอง	ครูผู้สอน	ชุมชน
- เป็นอาชีพที่เป็นนายตัวเอง สามารถเลี้ยงตัวเองและคนที่อยู่ใกล้ได้ เอาตัวรอดได้ - เป็นอาชีพที่ทำให้รู้จักความพอเพียง พอใช้ ช่วยเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย - เป็นอาชีพที่มีทางเลือกและความหลากหลาย อยากปลูกอะไรก็ได้	- เรียนอะไรก็ได้ แค่เรียนฟรี เพราะไม่มีเงินจ่ายค่าเทอม - เรียนทำไม เพราะที่บ้านก็ทำเกษตร ทำไม่มาช่วยพ่อแม่ทำเกษตรเลย - ยึดติดกับการทำเกษตร	- เกษตรกรไม่ใช่แค่ผู้ผลิต แต่ต้องเป็นผู้คิดและมีข้อมูลที่รอบด้านเพื่อพัฒนา ต่อยอดอาชีพเกษตร - อาชีพเกษตรจะมองแค่เป็นผู้ผลิตไม่ได้ ต้องมองให้ครบวงจร ตั้งแต่การผลิตไปถึงการขาย ต้อง	- อาชีพเกษตรเป็นอาชีพที่ใช้ต้นทุนสูง จะอยู่ได้ต้องใช้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีพื้นที่เป็นของตัวเอง และไม่มีหนี้สิน - อนาคตจะไม่มีคนทำอาชีพการเกษตร จะไปทำงานรับจ้าง / ทำงานในเมือง

เลี้ยงคนได้ทั้งโลก - เป็นอาชีพที่มีความมั่นคง มี ความสุข เป็นอิสระในการทำงาน สามารถต่อยอดได้ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ - ผู้ปกครองและคนในชุมชนกดดัน ว่าทำไมไม่ไปเรียนอย่างอื่น มาเรียน เกษตรทำไมเดี๋ยวก็ลำบาก / เป็นหนี้	รูปแบบเดิม ไม่กล้าที่จะ เปลี่ยนแปลง กลัวขาดทุน เป็นหนี้มากกว่าเดิม - ผู้ปกครองในปัจจุบันโลก มองอาชีพเกษตรในวง แคบ คิดว่าเป็นงานที่ ลำบากไม่มีอนาคต	สามารถตั้งราคาผลผลิต ของตนเองได้ - เกษตรกรยุคใหม่ต้องให้ ความสำคัญกับ สถานการณ์การ เปลี่ยนแปลงในสังคมเพื่อ พร้อมที่จะรับมือกับความ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและ รู้เท่าทัน	- ต้นทุนที่ไม่สูง - ราคาที่ เหมาะสม จะช่วยให้คนหันมา ทำการเกษตรที่มากขึ้น - เยาวชน / คนรุ่นใหม่ให้ ความสำคัญกับอาชีพเกษตร ลดน้อยลง
---	--	---	---

4.3 ปัจจัยและเงื่อนไขในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

ปัจจัย

- ด้านผู้เรียนและผู้สอน
 ด้านผู้เรียน ผู้เรียนต้องมีเป้าหมายชีวิตหรือเป้าหมายในการเรียน ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและสนใจศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลความรู้ ทักษะ และฝึกฝนตนเองให้มีคุณลักษณะของนักเกษตร เพื่อที่จะก้าวสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ถ้าผู้เรียนไม่มีเป้าหมายก็จะมองไม่เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ไม่รู้จะนำความรู้ ทักษะ ที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาไปทำอะไร ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย คิดแต่เพียงว่าเรียนให้ผ่านไปในแต่ละวันและสอบให้ผ่านก็พอ ขอให้ได้วุฒิการศึกษาเพื่อเป็นสิ่งยืนยันว่าเรียนจบระดับ ปวส. หรือปริญญาตรี เพื่อมีโอกาสในการหางานที่ดี
 ด้านผู้สอน ต้องเข้าใจความคิด พฤติกรรม รับรู้ถึงความรู้สึก ของนักเรียน นักศึกษา มีทักษะการฟัง การจับประเด็น กระบวนการกลุ่ม สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิด ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของอาชีพเกษตร โดยสอบถามความความต้องการของผู้เรียนและร่วมสร้างการเรียนรู้ไปพร้อมกัน มีมนุษยสัมพันธ์สามารถติดต่อประสานงานกับชุมชนและแหล่งเรียนรู้
- กระบวนการเรียนรู้ ควรเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ได้คิดวิเคราะห์ มีโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้ และมีโอกาสไปเรียนรู้พื้นที่และการปฏิบัติจริงร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ มีการสรุปทบทวนร่วมกัน การพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ทักษะที่ดีต่ออาชีพ ผู้เรียนต้องมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพด้านการเกษตร เห็นคุณค่าของตนเองที่มีต่ออาชีพ ซึ่งผู้เรียนควรได้เห็นแบบอย่างที่ดี ประสบความสำเร็จในอาชีพเกษตร เช่นรุ่นพี่ หรือผู้ประกอบการอาชีพเกษตรในชุมชน นอกจากเห็นตัวอย่างที่ดีแล้วผู้เรียนควรจะพบความสำเร็จในการทำอาชีพด้วยตนเองผ่านกระบวนการเรียนรู้
- ปัจจัยด้าน ความรู้ และทักษะวิชาชีพเกษตร ความรู้ในด้านการเกษตรปัจจุบันมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การเรียนในห้องเรียน หรือความรู้ตามตำราที่ครูสอน ไม่เพียงพอที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้ ผู้เรียนต้องสามารถค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆได้เอง และต้องสร้างความรู้ของตนเองด้วยการจดบันทึกกระบวนการผลิต การทำบัญชีต้นทุน นอกจากความรู้และทักษะด้านการผลิตแล้ว ผู้เรียนเกษตรต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการเกษตรแบบธุรกิจด้วย

จากปัจจัย เงื่อนไข ดังกล่าว ทำให้ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรควิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดง SWOT Analysis ของกระบวนการจัดการเรียนรู้
ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
- นำรูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่ค้นพบจากงานวิจัยที่ผ่าน มาปรับใช้กับการเรียนการสอน - มีตัวอย่างรุ่นพี่และเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ - มีทักษะในการตั้งคำถาม การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม - ชาวบ้านให้การยอมรับ - วิทย.สิงห์บุรี - มีอาจารย์ที่มีประสบการณ์ (ความรู้รอบด้าน) เปิดโอกาสให้นักศึกษาในแผนกเกษตรศาสตร์สามารถเรียนรู้แบบบูรณาการ - มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้กับชุมชน	- ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีเป้าหมายชีวิต หรือเป้าหมายในการเรียนรู้ - ผู้สอนส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญต่อการเรียนอยู่ในห้องเรียนสี่เหลี่ยม - หลักสูตรการศึกษาไม่เอื้อต่อการเรียนรู้กับชุมชน - นักศึกษายังไม่มีความมั่นใจในตัวเอง - ขาดทักษะในการฟังจับประเด็น - พาหนะการเดินทางไม่เอื้ออำนวย	- ชุมชนเปิดโอกาส ให้การสนับสนุน ร่วมเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน - ได้รับเงินทุนในการสนับสนุน และได้รับความร่วมมือของชุมชน - ชุมชนอยู่ใกล้วิทยาลัยและชาวบ้านเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ - สามารถสร้างการเรียนรู้กับชุมชนแบบบูรณาการได้	- เวลาในการเรียนรู้จากชุมชนมีน้อย เนื่องจากมีตารางเรียนรายวิชาตามหลักสูตร ที่ สอศ. กำหนด - มีกิจกรรมอื่นแทรก ระหว่างการทำวิจัย - มีภาระงานอื่นต้องทำ (การทำงานหารายได้) - เกษตรกรติดภารกิจส่วนตัว

4.4 รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี โดยมีส่วนร่วมของชุมชน

4.4.1 กระบวนการเรียนการสอน

ผู้สอน

- ควรต้องมีการคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน โดยเฉพาะการรับรู้หรือประสบการณ์เดิมของแต่ละคน รวมทั้งความแตกต่างในเรื่องลักษณะนิสัยระหว่างบุคคลเป็นหลัก
- กระบวนการเรียนรู้ต้องเน้นไปที่การส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงให้มากที่สุดเพื่อจะให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีการถอดบทเรียนร่วมกันหลังจากลงมือปฏิบัติทุกครั้ง
- ต้องฝึกให้เกิดกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะช่วยให้รับมือกับการไปทำงานจริงตอบเป้าหมายของชีวิต
- ครูผู้สอนต้องมีการเปิดรับฟังความต้องการของนักศึกษา ว่ามีความสนใจหรืออยากรู้ในเรื่องใดและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้เหล่านั้น
- กิจกรรมต้องมีความหลากหลาย เพื่อให้นักศึกษามีความสนใจและอยากที่จะหาคำตอบด้วยตนเอง ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงและดูผลการปฏิบัติของตนเอง
- กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ ด้วยการซักถาม หรือให้แสดงความคิดเห็น โดยครูทำหน้าที่เป็นคนคอยกระตุ้นหรือตั้งคำถามชวนคิด

- ทุกการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การออกแบบกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่คอยแนะนำและให้คำปรึกษาในเรื่องที่นักศึกษาติดขัด
- ต้องให้นักศึกษาได้เรียนรู้ภายนอกวิทยาลัย โดยเปิดพื้นที่ให้นักศึกษาได้ลงเรียนรู้และปฏิบัติร่วมกับชุมชน เพื่อให้เห็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งได้ศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงจากชุมชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับนักศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า
- การเรียนการสอนในห้องเรียนถ้าช่วงไหนนักศึกษาตามไม่ทันครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม โดยที่ครูผู้สอนเอื้อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร ไม่รีบสอนให้จบตามเนื้อหาที่เตรียมไว้
- การเรียนการสอนต้องเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันทั้งจากครูผู้สอน นักเรียน รวมทั้งคนในชุมชน
- ครูผู้สอนต้องมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงที่คอยเอื้อให้นักศึกษาได้ลงมือทำจริง ลองผิดลองถูกด้วยตนเอง ก่อนที่จะลงมาช่วยเติมเต็มความรู้ ไม่รีบที่จะลงไปสอนแต่คอยตั้งคำถามให้นักศึกษาได้คิดและหาคำตอบด้วยตนเอง

ผู้เรียน

- มีการกำหนดเป้าหมายของชีวิตให้ชัดเจนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนและพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้
- ต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และลงมือปฏิบัติอย่างเต็มที่ ถ้าที่ตั้งคำถามในสิ่งที่ตนเองไม่เข้าใจและชวนขยายที่จะหาคำตอบอยู่เสมอ
- ผู้เรียน ต้องสนใจและใส่ใจในเรื่องที่เรียนอยู่เสมอ หมั่นเตรียมตัวในเรื่องที่สนใจ (ค้นหาข้อมูลที่สนใจ) มีใจรักในเรื่องที่เรียน (รู้ว่าเรียนไปทำไม) มีความรับผิดชอบเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งต้องขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ที่สำคัญต้องรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง

4.4.2 กระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน

เป้าหมายการเรียนรู้

- ต้องมีการกำหนดเป้าหมายของการมาเรียนวิทยาลัยเกษตรฯ และการดำรงชีวิตที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน
- ต้องการสร้างเชื่อมั่นให้กับตนเองในเรื่องของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหลังจากจบการศึกษา
- ต้องมีการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน / การเรียนของตนเอง ผ่านคนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ ทั้งศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาและเกษตรกรในชุมชน
- เกิดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันทั้งความรู้ที่ได้จากในห้องเรียนและความรู้ของเกษตรกรในชุมชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความเชี่ยวชาญและเพิ่มประสบการณ์ในการทำงานมากยิ่งขึ้น
- เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านต่างๆ ทั้งทักษะการฟัง การพูด การคิดวิเคราะห์ การจับประเด็น การเชื่อมโยงสถานการณ์ วิธีการในการลงชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ประเด็นในการเรียนรู้

- การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตรงกับเป้าหมายที่นักศึกษาต้องการนำไปใช้ได้จริง ผ่านการลงทำงานร่วมกับคนในชุมชน ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลชุมชนและการศึกษาดูงานรวมทั้งร่วมปฏิบัติจริงกับเกษตรกร เพื่อให้ได้สัมผัสกับประสบการณ์ตรงจากผู้ประกอบอาชีพ

- กระบวนการในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนลงไปทดลองปฏิบัติในพื้นที่ร่วมกับความรู้ของเกษตรกร โดยเป็นการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ของท้องถิ่นมาผสมผสานกับสิ่งที่ได้เรียนจากชั้นเรียนนำไปสู่การยกระดับการทำงานที่สามารถตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยเฉพาะในเรื่องของการประกอบอาชีพ

กระบวนการ

- ค้นหาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน โดยมีการค้นหาข้อมูลในช่องทางต่างๆ ทั้งจากพื้นที่ที่เคยลงพื้นที่ทำกิจกรรม อาจารย์ผู้สอน เพื่อนนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในชุมชน รวมทั้งชาวบ้านบางคนในพื้นที่
- ประชุมวางแผนร่วมกัน หลังจากทราบข้อมูลของชุมชน จะมีการจัดประชุมเพื่อนในทีมเพื่อกำหนดเป้าหมายร่วมกันให้ชัดเจนและแบ่งบทบาทหน้าที่ในการเตรียมการที่จะลงไปทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน
- ติดต่อชุมชนและนัดหมายทำกิจกรรม มีการประสานงานไปยังเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในชุมชนเพื่อชี้แจงรายละเอียดและเป้าหมายที่นักศึกษาจะลงไปเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยวิธีการประสานงาน คือ การโทรไปนัดหมายและชี้แจงรายละเอียดในเบื้องต้น จากนั้นจึงให้ตัวแทนลงไปชี้แจงรายละเอียดที่ชัดเจนมากขึ้น
- ออกแบบกิจกรรมร่วมกัน ในขั้นแรกของการลงชุมชนจะเน้นไปที่การลงไปศึกษาดูงานและเรียนรู้วิธีการดำเนินงานของชุมชนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาในช่วงที่ผ่านมา จากนั้นจึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และออกแบบกิจกรรมซึ่งหลังจากนี้นักศึกษาต้องลงมาทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- ลงพื้นที่ทำกิจกรรม นักศึกษาจะลงไปในชุมชนอาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง โดยการลงไปในพื้นที่แต่ละครั้งจะมีการประชุมวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน รวมทั้งมีการออกแบบวิธีการในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ของชาวบ้านร่วมกับความรู้ที่ได้จากในชั้นเรียน
- การสรุปทบทวน หลังจากที่ทำกิจกรรมทุกครั้ง ต้องมีการสรุปทบทวนร่วมกันทั้งนักศึกษาและเกษตรกรในชุมชน เพื่อทบทวนตัวเองและสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม เป็นการวิเคราะห์สิ่งที่ทำได้ดีและสิ่งที่ต้องปรับปรุงร่วมกัน ตลอดจนมีการวางแผนในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลวิจัย

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ตั้งอยู่ในชุมชนตำบลม่วงหมุ อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งเป็นชุมชนที่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนเป็นหลัก และมีการเพาะเห็ด การปลูกผักกะเจต ชะอม และการเลี้ยงปลาร่วมด้วย แต่เนื่องจากอยู่ใต้เขื่อนเจ้าพระยา ทำให้ในหน้าน้ำมักจะมีสถานการณ์น้ำท่วมเป็นประจำ ทำให้ชาวนาสามารถประกอบอาชีพทำนาได้เพียงปีละ 2 ครั้ง นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำการเกษตรในพื้นที่ต่างๆ เช่น ปัญหาที่ดินมีเพียงร้อยละ 10 ที่เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง การขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากชาวนาอายุเฉลี่ย 40 ปีขึ้นไป ทำให้ต้องมีการจ้างแรงงานในการหว่านปุ๋ย พ่นสารเคมี และเก็บเกี่ยว ขาดการพัฒนาทักษะฝีมือและความรู้ด้านการเกษตร ส่วนใหญ่จะทำตามกันมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ ขาดการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงการทำการเกษตร การใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้อง การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การประกันความเสี่ยง ฯลฯ ต้นทุนการผลิตสูงทั้งจากค่าแรงและการจัดการโรคและแมลง ปัญหาการตลาดที่ต้องพึ่งพาพ่อค้าคนกลางและการรับจํานําราคาข้าวจากรัฐบาล ปัญหาโรคและแมลงที่ต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีแทนการใช้ชีววิธีในการจัดการ และปัญหาจากการเกษตรกรรมทั้งเรื่องการเตรียมดินและการบริหารจัดการปัญหาน้ำท่วมที่มักเกิดขึ้นเป็นประจำในพื้นที่

จากการศึกษาข้อมูลผู้เรียนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี พบว่า ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมาผู้เรียนส่วนใหญ่จบจากชั้น ม.3 จากโรงเรียนขยายโอกาสเข้ามาเรียนต่อ ปวช. และเมื่อจบ ปวช. ก็เรียนต่อ ปวส. โดยผู้เรียนร้อยละ 85 เป็นชนเผ่าม้ง อาข่า ซึ่งมาจากจังหวัดตาก เชียงราย และจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ปกครองทำการเกษตรโดยการปลูกพืชเชิงเดี่ยวในพื้นที่สูง การจัดการเรียนการสอนก่อนที่จะทำงานวิจัย (อดีต - 2549) พบว่าจะเป็นการเรียนการสอนแบบเดิม สอนแบบบรรยาย และสั่งให้ทำรายงาน ส่วนวิชาด้านการเกษตรที่มีชั่วโมงปฏิบัติงาน ครูจะมอบหมายงานให้นักเรียน และวัดผลจากการทดสอบเป็นหลัก ทำให้ผู้เรียนไม่มีเป้าหมายในชีวิต เรียนเพื่อให้ได้วุฒิการศึกษาสำหรับใช้เข้าไปประกอบอาชีพเท่านั้น แต่หลังจากทำงานวิจัย (ปี 2552 - ปัจจุบัน) จะมุ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ทราบเป้าหมายในชีวิตและสร้างแรงบันดาลใจให้กลับไปประกอบอาชีพเกษตรได้อย่างมั่นใจ ผ่านการเรียนรู้แบบโครงงานตั้งแต่เริ่มต้นการผลิต - จำหน่ายครบวงจร และเสริมทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ และการประกอบอาชีพ เช่น ทักษะการสังเกต การจับประเด็น การจดบันทึก การนำเสนอ การแก้ปัญหา เป็นต้น การวัดผลเพื่อการพัฒนาตนเองทั้งด้านความคิดและความรู้จากการทำงาน ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับเพื่อน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และกล้าที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น เมื่อจบการศึกษาออกไปพบว่า นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ระดับ ปวส. สาขาเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2553 - 2555 ร้อยละ 70 ทำอาชีพในด้านการเกษตร

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยเงื่อนไขที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพเกษตร ได้แก่ ทักษะคิดที่มีต่อการทำการเกษตร ต้องมีความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านเกษตรว่าเป็นอาชีพที่อิสระและยั่งยืน สามารถเลี้ยงตัวเองและสังคมได้ มีการจัดการราคาผลผลิตที่ผู้ผลิตสามารถประสานกับผู้บริโภคโดยตรง เพื่อสามารถกำหนดราคาผลผลิตที่เป็นธรรม ต้องลดต้นทุนการผลิต และอาศัยความรู้ทางการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อการบริหารจัดการการเกษตรอย่างเหมาะสม เช่น การจัดทำบัญชี การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น ในส่วนของการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนต้องมีเป้าหมายชีวิตหรือเป้าหมายในการเรียนรู้อย่างชัดเจนผ่านการคิดค้นคว้าและการลงมือทำด้วยตนเอง ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของอาชีพเกษตร ในลักษณะของการเรียนรู้ในวิทยาลัยและการเรียนรู้ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และมีการสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม เพื่อสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรโดยการเรียนรู้จากในชุมชนและสร้างแรงบันดาลใจจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากรุ่นพี่ที่สำเร็จออกไปทำอาชีพเกษตร

ดังนั้นรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรเรียนรู้ในประเด็นที่ใกล้ตัวหรือเป็นทุนที่มีในชุมชน / สาขาวิชาที่นักศึกษาสนใจ เช่น การเรียนรู้เรื่องการทำนาข้าวที่มีมากในพื้นที่รอบวิทยาลัยฯ เป็นต้น โดยกิจกรรมที่ทำต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้บริบทพื้นที่ ทั้งทุนชุมชน ผู้รู้ในชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์ปัญหาในประเด็นที่สนใจเรียนรู้ เพื่อออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้ตรงกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันทุกภาคส่วน ซึ่งกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนต้องค้นหาเป้าหมายชีวิตของตนเอง และเรียนรู้ผ่านการลงมือทำในทุกขั้นตอน เพื่อเรียนรู้กระบวนการคิด

วิเคราะห์ การเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลไปสู่การตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติการจริง ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจโลกและชีวิตมากกว่าการเรียนรู้ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว ผู้สอนมีหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาในการลงทำงานร่วมกับชุมชน และช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนในการค้นหาคนต้นแบบ / รุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จมาแลกเปลี่ยนให้เกิดความมั่นใจว่า อาชีพเกษตรกรรมก็สร้างความมั่นคงในชีวิตได้ นอกจากนี้วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีควรมีการวางระบบการเรียนการสอนที่ใกล้ชิดส่วนกับการลงเรียนรู้นอกห้องเรียนเพิ่มขึ้น หรือช่วยเชื่อมโยงกิจกรรมการลงเรียนรู้นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตได้เช่นเดียวกัน ตลอดจนมีการค้นหาแนวทางการวางกลไกการบูรณาการการทำงานระหว่างวิทยาลัยฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำร่วมกับชุมชน ชุมชนได้รับความรู้เชิงวิชาการจากวิทยาลัยฯ ช่วยให้มีผลผลิตทางการเกษตรที่ดีขึ้น โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ช่วยสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาาร่วมกันต่อไปในอนาคต

5.2 บทเรียนการวิจัย

5.2.1 กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการทำงานวิจัย

5.2.1.1 ทีมวิจัย

- เรียนรู้การทำงานเป็นทีม เพิ่มความสามารถในการคิด การวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูล
- เรียนรู้การแบ่งบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อกำหนดเป้าหมายและหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน
- มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มากขึ้น
- มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน
- เปิดใจรับฟังและยอมรับความแตกต่างของทีมมากขึ้น
- เรียนรู้กระบวนการทำงานที่เป็นระบบเป็นขั้นตอน มีแบบแผนในการทำกิจกรรม

5.2.1.2 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

- ได้รับการยอมรับจากสังคมภายนอก (ศักยภาพของนักศึกษา / องค์กรความรู้เกี่ยวกับการเกษตร / ความเชื่อมั่นในศักยภาพของครูผู้สอน)
- ได้แนวคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอนจากทีมงานวิจัย
- นักศึกษาของวิทยาลัยมีศักยภาพมากขึ้น กล้าที่จะคิด กล้าทำ กล้าอ่าน กล้าเขียน และกล้าพูด
- หน่วยงานอื่นๆ ภายนอกเข้ามาสนับสนุนทรัพยากรการเรียนการสอนของวิทยาลัยฯ
- องค์กรภายนอก (หน่วยงานที่ทีมวิจัยไปฝึกงาน) เกิดความเชื่อมั่นในวิทยาลัยฯ
- ครูผู้สอนของวิทยาลัยได้มีประสบการณ์ทำงานร่วมกับบุคคลและองค์กรที่หลากหลายมากขึ้น
- อาจารย์จำนวนหนึ่งของวิทยาลัยฯ เห็นประโยชน์ของโครงการและเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน และสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น การให้ชั่วโมงเรียน/การบูรณาการเรียนรู้อีกในรายวิชา

5.2.1.3 ชุมชน

- ได้ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างชุมชนกับวิทยาลัย
- ได้ความรู้ใหม่ๆ จากการทำวิจัย โดยเฉพาะการคิด วิเคราะห์ การจับประเด็น
- ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนักศึกษาในวิทยาลัยฯ ทำให้เกิดทางเลือก/วิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน
- มีพื้นที่ในการเข้าถึงความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพ

5.2.2 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการทำงานวิจัย

5.2.2.1 ความเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล (ทีมวิจัย)

- นางสาวสุวรรณา พุกบก ตนเองกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจและกล้าแสดงออกมากขึ้น มีความอดทนในการทำงาน มีความคิดที่เป็นตัวของตัวเองแต่ก็รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

- นางสาวชนิษฐา มีสมบัติ มีความเข้าใจในรูปแบบการทำงานวิจัยมากขึ้น ได้ความรู้ และประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับอาชีพเกษตรกร ได้มนุษยสัมพันธ์ต่อชุมชน
- นายชัยพรรค สังข์พงศ์ ได้รู้กระบวนการเก็บข้อมูล ที่มีขั้นตอนและกระบวนการที่เหมาะสม สามารถสื่อสารในวงพูดคุยได้ ก่อนเข้าร่วมโครงการไม่เคยแสดงออกเลยแต่หลังจากการทำโครงการกล้าที่จะออกมาเพื่อนำหน้าเวที
- นายศิลา เซอมีอ มีความรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งในเรื่องการเรียน และการทำโครงการ การทำวิจัยสอนให้วิธีการที่จะทำงานร่วมกับหมู่คณะได้ดีและทำงานเป็นระบบ
- นายโชคชัย แซ่เล่า เห็นเป้าหมายและความคาดหวังเรื่องการเรียนเกษตร ว่าจบไปแล้วจะมีสายอาชีพอย่างไรจากการเรียน
- นายวินัย แซ่ย่าง ตนเองอยากที่จะเรียนรู้เรื่องราวการเกษตรในชุมชน สนุกที่จะได้เรียนรู้จากชาวบ้าน ได้ทำงานด้านเกษตรครบทุกด้าน เช่น การผลิต การตลาด การขาย ได้ความรู้นอกห้องเรียนที่จะนำมาปรับใช้ในชีวิตจริง รู้สึกภูมิใจกับการทำงานกับชุมชน ที่ได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน รู้สีกว่าตัวเองเป็นคนในชุมชน

5.2.2.2 ความเปลี่ยนแปลงของทีมวิจัย

- เกิดความสามัคคีกันในการทำงาน แต่ละคนในทีมมีความรับผิดชอบและเข้าใจบทบาทของตนเองมากขึ้น
- ทีมวิจัยตรงต่อเวลานัดประชุมแล้วมาพร้อมกันตามเวลานัด
- เข้าใจเพื่อนในทีมงานมากขึ้น จากการประชุมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
- เคารพในความแตกต่างทั้ง ความคิด/ลักษณะนิสัย ของเพื่อนแต่ละคน
- เพิ่มประสบการณ์ในการวางแผนแบบเป็นระบบ
- ได้ความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น
- เรียนรู้กระบวนการในการทำงานร่วมกับชุมชน วิธีการเข้าหาชุมชน การติดต่อประสานงาน และการออกแบบกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน

5.2.2.3 ความเปลี่ยนแปลงของชุมชน

- ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง เกิดกำลังใจในการทำอาชีพเกษตรกร
- เกษตรกรและนักศึกษามีความรู้ในการทำอาชีพเกษตรกรเพิ่มขึ้น
- คนในชุมชนรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน
- การเปลี่ยนแปลงทางการเกษตรมีทิศทางที่ดีขึ้น สามารถลดต้นทุนในการทำเกษตร
- หลังจากทำโครงการชาวบ้านกับวิทยาลัยใกล้ชิดกันมากขึ้น ซึ่งแต่ก่อนไม่มีปฏิสัมพันธ์กันเลย แต่ตอนนี้มีการทำร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
- ชาวบ้านได้เติมเต็มความรู้ด้านเกษตรจากวิทยาลัยตามความสนใจ และนักศึกษาในวิทยาลัยก็ได้ความรู้จากชาวบ้าน
- คนในชุมชนเกิดความภูมิใจในตนเองที่มีความรู้ที่สามารถถ่ายทอดให้กับคนภายนอกที่สนใจ ชาวบ้านเชื่อมั่นตนเองมากขึ้น
- ชาวบ้านลดความวิตกกังวลที่ความรู้และอาชีพของตนเองจะสูญหาย เนื่องจากมีคนรุ่นใหม่ที่จะช่วยสืบทอด
- จากการพูดคุยในงานวิจัยชุมชนมีแนวทางจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างมีคุณค่าและมีการรักษาเพื่อความยั่งยืน

5.3 ปัญหาการวิจัย

การทำวิจัยโครงการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งทีมวิจัย ประกอบไปด้วย ครู นักเรียน นักศึกษา และชุมชน มีอุปสรรคหลักในเรื่องของเวลา ซึ่งทีมวิจัยไม่สามารถจัดการได้ ดังนี้

- ครู นักเรียน นักศึกษาที่เป็นทีมวิจัย ต้องทำงานเพื่อตอบสนองนโยบาย เช่น กิจกรรมรณรงค์ของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งมีเป้าหมายที่สถานศึกษา การทำเอกสารการประกันคุณภาพสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินภายในและภายนอก กิจกรรมกีฬาอาเซียนส์ ที่เข้ามาอย่างเร่งด่วน ทำให้ทีมวิจัยไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้
- ในช่วงปิดเรียนภาคฤดูร้อน นักเรียน นักศึกษา ที่เป็นทีมวิจัย ต้องฝึกงานภายนอกตามหลักสูตร เป็นเวลา 540 ชั่วโมง ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้
- ชุมชนที่เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไม่สามารถรวมกลุ่มในช่วงหาเสียงเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เนื่องจากมีการแข่งขันรุนแรง และคนในชุมชนที่ร่วมงานวิจัยก็เป็นญาติพี่น้องของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งแต่ละฝ่าย
- ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทของการเป็นนักจัดกระบวนการเรียนรู้ ยังคงจัดกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบเดิม ทำให้กระบวนการวิจัยขาดความต่อเนื่อง โดยเฉพาะวิธีการในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกัน

5.4 ข้อเสนอแนะต่อชุมชน นโยบาย และการวิจัยในอนาคต

- ควรเพิ่มระยะเวลาและความต่อเนื่องในการเรียนรู้ เนื่องจากงานวิจัยนี้ทำนอกเวลาเรียน ทำให้มีเวลาเรียนรู้ และทำในสิ่งที่ชอบและเห็นว่าประโยชน์ได้น้อยไป
- การทำงานวิจัยของทีมวิจัยฯ เป็นงานที่ต้องทำงานกับความรู้สึกของคนและต้องเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมากมีทั้งคนที่เข้าใจและไม่เข้าใจ มีปัญหาและอุปสรรคในการทำงานมาก การเติมกำลังใจให้กับทีมโดยเฉพาะจากพี่เลี้ยงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด
- โครงการวิจัยทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์และการทำงานระหว่างวิทยาลัยฯ องค์กรส่วนท้องถิ่นและชุมชนที่จะเป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคต ดังนั้นควรจะผลักดันให้มีความร่วมมือ (MOU) ในการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ภาคผนวก

โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีภาคผนวก ดังนี้

- ก. สรุปรายงานการประชุม
- ข. ภาพกิจกรรมของโครงการ

ก. สรุปรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจ
โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
วันที่ 18 ตุลาคม 2555 เวลา 17.00 - 19.00 น.
ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นายสมเจต	ทองสมัคร	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายเมธี	บุญเต็งชาญ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นางอัญชลี	ทองสมัคร	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นางอำไพ	บุญเต็งชาญ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นางสาวนริลักษณ์	เซเปียว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นางสาวณัฐหทัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายวรพจน์	แช่หล่อ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายอังการ	วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นายศिला	เชอมือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นางสาวพิมพ์พา	พนาบำรุง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เริ่มประชุมเวลา 17.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมการประชุม พร้อมกับอธิบายถึงจุดประสงค์ของการทำโครงการฯ โดยกล่าวว่า การจัดเวทีครั้งนี้ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัยฯ วัตถุประสงค์การวิจัย ประเด็นการศึกษาร่วมกับทีมวิจัย รวมทั้งแบ่งบทบาทหน้าที่ในดำเนินงานด้านต่างๆ ของทีมวิจัยเพื่อกำหนดแผนในการดำเนินงาน และกำหนดเวลาในการประชุมทีมวิจัย ซึ่งการประชุมในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนทั้งสิ้น 12 คน

จากการประชุม แลกเปลี่ยน และกำหนดบทบาทร่วมกัน ทำให้ได้ข้อสรุปว่า หัวหน้าโครงการเป็นคนทำหน้าที่แจ้งแก่ที่ประชุมเพื่อรับทราบการได้รับบววิจัยงวดแรกจำนวน 72,500 บาท และการใช้จ่ายเงิน ซึ่งการจัดเวทีทำกิจกรรมแต่ละครั้งสามารถเบิกจ่ายเงินใช้ได้ทันที ในส่วนของการแบ่งบทบาทหน้าที่ มีการเลือกผู้ทำหน้าที่ เลขานุการ และเหรัญญิก โดยการหาผู้อาสาสมัคร ซึ่งนายวรพจน์ แช่หล่อ และนางสาว ณัฐหทัย แช่อย่าง อาสาที่จะทำหน้าที่เลขานุการ นายโชคชัย แช่เล่า อาสาทำหน้าที่เหรัญญิก

มติของที่ประชุม

- นางสาวณัฐหทัย แช่อย่าง ทำหน้าที่เลขานุการ ของโครงการฯ
- นายโชคชัย แช่เล่า ทำหน้าที่เหรัญญิก ของโครงการฯ

การนัดหมายเวลาประชุมทีมวิจัย นายอังการ วงศ์เกียรติ์มณี เสนอให้ประชุม จัดในช่วงเย็นของวันศุกร์เพราะนักศึกษาไม่ต้องกังวลเรื่องภาระงานในวันถัดไป เนื่องจากวันเสาร์ อาทิตย์ เป็นวันหยุดราชการ อาจารย์อัญชลี ทองสมัคร ให้ข้อสังเกตว่า วันศุกร์ ครูบางท่านอาจเดินทางกลับบ้านต่างจังหวัด ทำให้ไม่สะดวกที่จะเข้าร่วมการประชุมได้ อาจจะต้องคิดร่วมกันว่า ถ้าทีมเราสามารถจัดการกันเองได้ โดยบทบาทของครูเป็นเพียงพี่เลี้ยง ที่ไม่จำเป็นต้องเข้าประชุมทุกครั้ง สลับหมุนเวียนกันทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ก็สามารถทำได้ถ้าจะจัดกันในวันศุกร์ จากนั้นที่ประชุมมีการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม และกำหนดว่า การประชุมทีมวิจัยจะเป็นช่วงเย็นของวันศุกร์สัปดาห์ ที่ 1 และ วันศุกร์สัปดาห์ ที่ 3 ของเดือน โดยเริ่มประชุมเวลา 17.00 น. ถ้ามีเหตุขัดข้อง หรือมีกิจกรรมอื่นๆแทรก ค่อยนำมาพิจารณาแก้ไข และดูมติของที่ประชุมต่อไป

ปิดการประชุมเวลา 19.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แสงอย่าง
ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล
ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมวางแผนรวบรวมข้อมูล
โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
วันที่ 30 พฤศจิกายน 2555 เวลา 17.00 - 19.00 น.
ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นายสมเจต	ทองสมัคร	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นางอัญชลี	ทองสมัคร	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นางสาวนรีลักษณ์	เชเปี้ยว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นางสาวณัฐหทัย	แช่ย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายวรพจน์	แช่หล่อ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายอังคาร	วงษ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายศิลา	เซมมื่อ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นายวินัย	แช่ย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายวิชัย	แช่ย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นางสาวจันทร์จิรา	เว้ยอื้อกู่	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นางสาวชนินาถ	แช่หมี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นางสาวมาลี	เล่าไต้หวัน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายวิชัย	แช่ย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
16. นายพนมกร	น่านโพธิ์ศรี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
17. นายประดิษฐ์	แช่ม้า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
18. นายวัชรพล	แช่ย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
19. นายพิเศษ	มหาสถาพร	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
20. นางสาวอรอนงค์	โจจน์แสงสิทธิ์กุล	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
21. นางอำไพ	บุญเต่งชาญ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เริ่มประชุมเวลา 17.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล กล่าวถึงที่มาของโครงการ พร้อมทั้งชี้แจงจุดประสงค์ของการดำเนินโครงการฯ เพื่อวิเคราะห์ผู้เกี่ยวข้องในชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองเป้าหมายชีวิตฯ พร้อมทั้งกำหนดวิธีการและกลุ่มเป้าหมายในการสำรวจชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลตามความสนใจ

ลักษณะของการดำเนินงาน และจัดเวทีการประชุมในแต่ละครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ผู้เกี่ยวข้องในการทำวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสม สามารถตอบวัตถุประสงค์ที่เราได้ตั้งไว้ โดยการประชุมครั้งนี้ได้กำหนดให้นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล ทำหน้าที่คุณอำนวย (ผู้อำนวยการกิจกรรม คอยให้คำปรึกษา) และนายโชคชัย แช่เล่า ทำหน้าที่คุณลิขิต (คอยเก็บรวบรวมข้อมูล เขียนสรุปรายงานการประชุม) หลังจากนั้นที่ประชุมได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันและร่วมวิเคราะห์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะสามารถให้ข้อมูลได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ทราบว่า ผู้เกี่ยวข้องมี 4 ด้าน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่หลากหลาย คือ

- ด้านผู้เรียนมี ตนเอง เพื่อน

- ด้านชุมชนมี กลุ่มเกษตรกร ปรชาญท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ตัวอย่างของจริง ประสบการณ์ ความรู้ ความเชื่อมั่น บรรยาภาคน่าเรียนกว่า น่าสนใจกว่าที่เรียนในวิทยาลัย
- ด้านการศึกษาในวิทยาลัยมี ครู เป็นผู้ให้ความรู้ จัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์ สนับสนุน
- ด้านผู้ประกอบการ มีหน้าที่หลักที่คอยให้การสนับสนุน

ส่วนสถานที่ที่สามารถประสานงานกับชุมชน ประกอบด้วย

- ประสานงานผ่าน อบต.
- ประสานงานผ่านกลุ่มแม่บ้าน
- ประสานงานผ่านเกษตรตำบล
- ติดต่อตัวเกษตรกร หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทั้งนี้ที่ประชุมมีข้อสังเกตว่า ในการเรียนรู้กับชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ไม่ใช่เป็นผู้รับอย่างเดียว ควรมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับชุมชน และการไปเรียนรู้ควรดูความสะดวกของชุมชนด้วย อย่าให้กลายเป็นการรบกวนต้องมองปัจจัยหลายอย่าง เพื่อเกิดการทำประโยชน์ร่วมกัน ทั้งทางทีมวิจัยเองและชาวบ้าน

ซึ่งจากการหาข้อตกลงร่วมกัน จึงได้ข้อสรุปว่า ทีมวิจัยจะออกไปลงชุมชน เพื่อสำรวจข้อมูลชุมชน ค้นหาภูมิ ปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งข้อมูลทั่วไปที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในงานวิจัยรวมทั้ง การเรียนในวิทยาลัย โดยกำหนดลงพื้นที่ ในวันที่ 11 ธันวาคม 2555 โดยจะไปในพื้นที่ตำบลม่วงหมู่ และ ตำบลพรหมบุรี ซึ่งจะแบ่งเป็นทีม ๆ ละ 3 คน ก่อนที่จะนำ ข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ปิดการประชุมเวลา 19.00 น.

นายโชคชัย แซ่เล่า

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย
โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
ระหว่างวันที่ 1 – 2 ธันวาคม 2555
ณ บ้านกลางสวนรีสอร์ท อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. นายพิเศษ	มณฑาพร	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
2. นายศิลา	เชอมือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นางสาวณัฐหทัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นางสาวนริลักษณ์	เซเปียว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นางอังการ	วงศ์เกียรติมณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายวรพจน์	แช่หล่อ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายวินัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. อาจารย์เอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นางสาววิมลวิภา	ทรัพย์ธนากิจ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
11. นางสาวชลธิชา	จัมพรชวานา	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
12. นางสาวอัฐิภิญญา	นิลสาธิตา	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
13. นางสาวขวัญฤดี	สุคนธา	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
14. นางสาวนันทน์	ปัญญาอึ้ง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
15. นางสาวนุจรินทร์	พุกเปลี่ยน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
16. นางสาวกมลทิพย์	กาบแก้ว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
17. นางสาวดวงหทัย	อัมสุตรส	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
18. นายไพฑูรย์	ร่วมญาติ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
19. นายวุฒิชัย	อุตธาย	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
20. นายยงยุทธ	สระทองย้อย	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
21. นายอนันต์	จินหลี่	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
22. อาจารย์ยุพา	ชื่นเนียม	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
23. นายศุภกิจ	ประสิทธิ์แสง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
24. นายณัฐวุฒิ	บุญพา	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
25. นางสาวสุจินดา	อุดมขวัญฤดี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
26. นางสาวสิตานัน	วิเศษสิงห์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
27. นางสาวนิลวรรณ	ช้อยรอย	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
28. นางสาวเล็ก		วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
29. นายสมหมาย	แดงเกิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
30. นายทศพล	ปิ่นแก้ว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
31. นายเชิดศักดิ์	ปิ่นประวัตติ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
32. นายชยันต์	พิพัฒน์กาญจนโรจน์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี

33. นายอิทธิพล	หมู่ห้านา	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
34. นางสาววนิดา	ซินดาว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
35. นายอภิชาติ	ธัญปัทมกาญจน์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
36. นายวรรณชาติ	น่วมอนงค์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
37. นายอำพล	ชาญชัยพัฒนา	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
38. นายหนึ่งชาย	ไชยนอก	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
39. นางสาวคันสนีย์	เกียรติสถิตย์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
40. นางสาวสิริรักษ์	โยวะ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
41. นางสาวจรรยา	เสรีจประเสริฐ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
42. อาจารย์สมิตรา	สำเภาพล	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
43. นายชินุวัฒน์	มณีศรีขำ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
44. นายพศิน	เผ่าพงษ์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
45. นายอภิรัตน์	ศรีมังกร	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
46. นายใจสิงห์	บรมบรา	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
47. นายสุทธิลักษณ์	โตกทอง	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
48. นายวิกรม	เสื่อตี	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
49. นายกฤษภาส	ศรีทองพนาบุลย์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

วันที่ 1 ธันวาคม 2555

เริ่มประชุมเวลา 09.45 น.

นายชินุวัฒน์ มณีศรีขำผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้กล่าวต้อนรับและแนะนำตัวแก่ผู้เข้าร่วมอบรมจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทั้ง 3 จังหวัดคือ ราชบุรี สิงห์บุรี และกาญจนบุรี หลังจากนั้นจึงได้สอบถามผู้เข้าร่วมอบรมว่า วันนี้มาทำอะไร และได้อธิบายให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการทำวิจัยของแต่ละโครงการ วิธีเรียนรู้เครื่องมือในการวิจัย และการมีส่วนร่วม จากนั้นนายวิกรม เสื่อตี ได้กล่าวแนะนำตัวและทักทายผู้เข้าร่วมอบรม

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

กิจกรรมปรบมือ

- ปรบมือบอก ให้ผู้เข้าร่วมอบรมปรบมือเพิ่มอีก 1 ครั้งตามที่วิทยากรบอก เช่น วิทยากรบอกปรบมือ 1 ครั้ง ให้ผู้เข้าร่วมอบรมปรบมือ 2 ครั้ง เป็นต้น
- ปรบมือลบ ให้ผู้เข้าร่วมอบรมปรบมือลดลง 1 ครั้งตามที่วิทยากรบอก เช่น วิทยากรบอกปรบมือ 2 ครั้ง ให้ผู้เข้าร่วมอบรมปรบมือ 1 ครั้ง เป็นต้น
- ปรบมือชาสัตว์ ให้ผู้เข้าร่วมอบรมปรบมือตามจำนวนขาของสัตว์ที่วิทยากรบอก เช่น วิทยากรบอกปรบมือ 4 ให้ผู้เข้าร่วมอบรมปรบมือ 4 ครั้ง เป็นต้น
- ปรบมือความจริง ให้ผู้เข้าร่วมอบรมปรบมือ 2 ครั้งถ้าวิทยากรพูดจริง ถ้าไม่จริงไม่ต้องปรบมือ เช่น วิทยากรพูดว่า คนมีหู ให้ผู้เข้าร่วมอบรมปรบมือ 2 ครั้ง ถ้าวิทยากรพูดว่า หนูมีปีก ผู้เข้าร่วมอบรมก็ไม่ต้องปรบมือ เป็นต้น

กิจกรรมหัวใจ 4 ห้อง

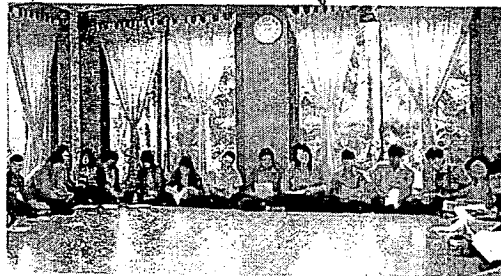
วิทยากรแจกกระดาษให้กับผู้เข้าร่วมอบรมคนละ 1 แผ่น โดยให้ผู้เข้าร่วมอบรมวาดรูปหัวใจลงในกระดาษที่แจกให้ และแบ่งให้เป็น 4 ช่อง โดยวิทยากรจะถามคำถามและให้ผู้เข้าร่วมอบรมหาคำตอบจากเพื่อน โดยมีกติกาว่าห้ามถามเพื่อนที่มาจากที่เดียวกัน

- ข้อที่ 1 ให้หาชื่อเพื่อนที่มีตัวอักษรนำหน้าเหมือนกัน
- ข้อที่ 2 ถามชื่อเพื่อนที่ชอบสีเดียวกัน
- ข้อที่ 3 ถามชื่อเพื่อนที่ชอบกินผักชนิดเดียวกัน(อนุญาตให้ถามเพื่อนที่มาจากที่เดียวกันได้)
- ข้อที่ 4 ให้ถามชื่อเพื่อนที่ยังไม่ได้เขียนลงไป 1 คน

เมื่อได้ชื่อเพื่อนที่ยังไม่ได้เขียนลงไปในกระดาษคำตอบแล้ว วิทยากรให้จับคู่กันและตั้งคำถามกับเพื่อนว่าทำไม

- มาเรียนรู้ร่วมกับชุมชน
- มาปลูกยักษ์ในตัวเอง พัฒนาดตนเอง ความกล้า
- มาหาความรู้
- พาศิษย์มาพัฒนาดตนเอง
- ถูกหลอกมา
- มาเที่ยว
- มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์
- มาอบรม
- มาเรียนรู้การวิจัย
- มาฝึกคิด ฝึกกระบวนการการเรียนรู้
- มาพบเพื่อนใหม่
- มาหาประสบการณ์
- มาหาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอน

จากนั้นวิทยากรได้กล่าวสรุปกิจกรรมที่ให้ทำไปว่า การที่ได้รู้จักเพื่อนเพิ่มขึ้นของกิจกรรมนี้เกิดจากการหาข้อมูล

ภาพประกอบ กิจกรรมหัวใจ 4 ห้อง

กิจกรรมความจำ

อาจารย์เอกชัย ยุทธชัยวรกุล ได้อ่านชื่อแมลง 20 ชนิดให้ผู้เข้าร่วมอบรมฟัง และให้เวลาผู้เข้าร่วมอบรม 2 นาทีในการเขียนชื่อแมลงที่จำได้ให้มากที่สุดลงในกระดาษคำตอบ ในครั้งแรกผู้เข้าร่วมอบรมเขียนได้มากที่สุด 13 ชนิด ต่อมาให้จับคู่กับเพื่อนและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ตนเองจดมา ในครั้งนี้ได้มากที่สุด 19 ชนิด และสุดท้ายให้ถามใครก็ได้ในห้องเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ตนเองและคู่ได้จดมา ในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมอบรมจดได้ครบทั้ง 20 ชนิด และไม่มีใครได้ต่ำกว่า 14 ชนิด จากนั้นมีการสรุปบทเรียนที่ได้จากกิจกรรมนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความรู้สึกรั้งแรก

- งง
- ลืม
- มั่ว
- เครียด

- คิดไม่ออก
- มีน

ความรู้สึกหลังจากจับคู่กับเพื่อน

- สนุก
- โลง
- ลอก
- ดีใจ (มีเพื่อนแลกเปลี่ยนข้อมูล)
- สบายใจ

ความรู้สึกหลังจากที่ถามใครก็ได้

- อีสระ
- เฮฮา
- จำนวนแมลงที่จดน่าจะครบ

อาจารย์เอกชัย ยุทธชัยวรกุลได้สรุปให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้เห็นถึงความสำคัญของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปัน การได้ประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่าย, การได้ความรู้มากกว่ารู้คนเดียว และสรุปโดยรวมทั้งหมดว่า การทำงานวิจัยชุมชนจะเกิดการพัฒนาดำเนินการได้ถ้าเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

นายชินนวัฒน์ มณีศรีขำ ได้เปรียบเทียบการเรียนการสอนแบบที่อาจารย์เขียนใส่กระดานเพียงอย่างเดียวกับรูปแบบของอาจารย์เอกชัย ยุทธชัยวรกุล ให้ผู้เข้าร่วมอบรมฟังว่า รูปแบบการเรียนการสอนของอาจารย์เอกชัย ยุทธชัยวรกุล มีความน่าสนใจกว่า เพราะเกิดจากการมีส่วนร่วม ทำให้เกิดความสุขและสนใจที่จะเรียนรู้ และอธิบายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วม โดยกระบวนการการเรียนรู้ต้องมีระเบียบแบบแผนและได้โยงไปถึงกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ให้เขียนชื่อเพื่อนที่ชอบผัดขนิบเดียวกันว่า เมื่อทราบถึงข้อมูลว่าใครชอบสิ่งใดมากที่สุดก็นำไปสู่การตัดสินใจ และอธิบายถึงความสำคัญของการหาข้อมูล โดยวิธีที่เรียกว่ากระบวนการการวิจัย

ภาพประกอบ กิจกรรมความจำ

จากนั้น นายชินนวัฒน์ มณีศรีขำ ได้นำเข้าเรื่องการวิจัยโดยถามผู้เข้าร่วมอบรมว่าการวิจัยคืออะไร โดยผู้เข้าร่วมอบรมได้ตอบดังนี้

- การหาข้อมูล
- การสรุป
- การวิเคราะห์

นายชินนวัฒน์ มณีศรีขำได้อธิบายความหมายของการวิจัย คือ

- การค้นคว้าหาความจริงโดยวิธีการอย่างมีระบบที่เชื่อถือได้ หรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์
- การตั้งคำถามแล้วดำเนินการเพื่อหาคำตอบ
- กระบวนการคิดและทำอย่างเป็นระบบเพื่อค้นหาคำตอบใหม่เพื่อพิสูจน์ความรู้เดิม

เกมส์จับปลา

ในช่วงบ่าย วิทยากรให้ผู้เข้าร่วมอบรมจับคู่กัน และให้แบ่งฝ่ายว่าใครจะเป็นปลาหูและใครจะเป็นปลาบู่ โดยยื่นมือสับหว่างกันเมื่อวิทยากรพูดชื่อปลาอะไรก็ให้คนที่เป้นปลานั้นตบมือเพื่อนให้ได้ เช่น นาย A เป็นปลาหู นาย B เป็นปลาบู่ เมื่อวิทยากรพูดว่าปลาหู นาย A ต้องตบมือ นาย B ให้ได้ โดยจะเล่น 6 ครั้ง ใครได้ตบมือเพื่อนมาที่สุดเป็นผู้ชนะ เพื่อเป็นการฝึกสมาธิและการตัดสินใจในช่วงเวลาจับจับให้กับผู้เข้าร่วมอบรม

ภาพประกอบ เกมส์จับปลา

จากนั้นวิทยากรให้แบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่มคละๆ กันโดยแต่ละกลุ่มต้องมีสมาชิกจากทุกวิทยาลัยโดยอธิบายกิจกรรมในช่วงบ่ายจะเป็นการเข้าฐานทั้งหมด 4 ฐาน เพื่อเรียนรู้เครื่องมือในการวิจัยและแนะนำวิทยากรประจำฐาน ดังนี้

1. ฐาน Time line วิทยากร นายสุทธิลักษณ์ โตกทอง
2. ฐาน แผนที่ชุมชน วิทยากร นายอภิรัตน์ ศรีมังกร
3. ฐาน ปฏิทิน วิทยากร นายวิกรม เสือดี
4. ฐาน ผังผู้รู้ วิทยากร นายใจสิงห์ บรมบรา

ฐานที่ 1 Time line

นายสุทธิลักษณ์ โตกทอง วิทยากรประจำฐานได้อธิบายให้ผู้เข้าร่วมอบรมว่า เครื่องมือ Time line เป็นการใช้เส้นเพื่อเป็นการเล่าเรื่อง เพราะในพื้นที่ที่มีคนหลายช่วงอายุ โดยให้วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย เช่น ถ้าเป็นเด็กให้ใช้การวาดรูป ถ้าเป็นผู้ใหญ่ให้ใช้เขียน และวิทยากรได้ยกตัวอย่างการนำเครื่องมือไปใช้กับโครงการของผู้เข้าร่วมอบรมแต่ละวิทยาลัย

- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี เช่น การเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการเกิดขึ้นได้อย่างไร
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี เช่น ประวัติการดำเนินชีวิต เป้าหมายการดำเนินชีวิต เป็นต้น

โดยผู้เข้าร่วมอบรมได้ทดลองใช้เครื่องมือโดยการสอบถามบุคคลตัวอย่าง และได้ข้อมูลคร่าวๆ ดังนี้

- เกิด พ.ศ. 2487
- เรียนครุศาสตรบัณฑิตรุ่นแรกของ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- อายุในการทำงาน (เป็นครู) 69 ปี
- เรียนโรงเรียนวัดโคกเกตุตอน 6 ขวบ
- ศึกษาในระดับมัธยมต้นที่บางนางลี่
- ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่บางคนที
- ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 - 6 ที่โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย

สุดท้ายวิทยากรได้สรุปสิ่งสำคัญของการลงพื้นที่ คือ เป้าหมายที่จะเรียนรู้ และการใช้คำถาม

ฐานที่ 2 แผนที่ชุมชน

นายอภิรัตน์ ศรีมังกร วิทยากรประจำฐาน ได้ตั้งคำถามกับผู้เข้าร่วมอบรมว่า ถ้าเราต้องไปในสถานที่ที่เราไม่รู้จักมาก่อน เครื่องมืออะไรที่จะช่วยเราสามารถทำให้รู้จักสถานที่นั้นๆ ได้อย่างรวดเร็ว และได้อธิบายถึงเครื่องมือแผนที่ชุมชนว่า

เป็นเครื่องมือที่ใช้ง่ายที่สุด เป็นเครื่องมือที่ทำไม่ยาก ทุกคนสามารถทำเองได้ และสามารถอธิบายถึงต้นทุน / ศักยภาพของชุมชนได้อย่างชัดเจน โดยแผนที่สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

- แผนที่รอบใน แสดงถึงอาณาเขตชุมชน และทรัพยากรต่างๆ ในชุมชน
- แผนที่รอบนอก แสดงถึงศักยภาพของชุมชน เช่น กลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน บ้านผู้นำชุมชน

สุดท้ายวิทยากรได้อธิบายสรุปการใช้เครื่องมือแผนที่ชุมชนว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้ง่ายที่สุด และเมื่อนำไปใช้ชาวบ้านจะเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในการลงมือทำร่วมกัน

ฐานที่ 3 ปฏิทินการผลิต

นายวิกรม เสือดี วิทยากรประจำฐาน ได้อธิบายให้ผู้เข้าร่วมอบรมว่า เครื่องมือปฏิทินการผลิตเป็นเครื่องมือที่ต่อยอดจากเครื่องมือ Time line ได้ดีที่สุด เพราะสามารถนำข้อมูลจากเครื่องมือ Time line มาทำเป็นปฏิทินการผลิตต่อไป โดยเครื่องมือนี้เป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นถึงวัฏจักรของชุมชนในรอบปี เดือนได้ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วก็สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่าชาวบ้านในชุมชนนั้นวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตอย่างไรในปี / เดือนนั้นๆ

ฐานที่ 4 ผังผู้รู้ ทำเนียบผู้รู้

นายใจสิงห์ บรมบรา วิทยากรประจำฐาน ได้อธิบายให้ผู้เข้าร่วมอบรมว่า ชุดเครื่องมือผังผู้รูนั้นสามารถต่อยอดได้จากเครื่องมือแผนที่ชุมชน เพราะเมื่อได้แผนที่มาแล้วผังผู้รู้จะเป็นเครื่องมือที่เพิ่มรายละเอียดเข้าไป โดยเครื่องมือผังผู้รูนั้นใช้สำหรับพื้นที่ที่ยังไม่มีประเด็นชัดเจน เครื่องมือนี้นี้ใช้เพื่อทบทวนภูมิปัญญาหรือผู้รู้ในชุมชนและยังช่วยวิเคราะห์สถานการณ์การใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาต่างๆ และทำให้เกิดความภูมิใจในชุมชนอีกด้วย

เมื่อผู้เข้าร่วมอบรมเข้าฐานครบแล้ว วิทยากรทำการจับฉลากเพื่อกำหนดเครื่องมือที่จะต้องใช้จริงในการลงพื้นที่ในวันพรุ่งนี้

- กลุ่มที่ 1 เครื่องมือปฏิทินการผลิต ลงพื้นที่ ตำบลบางนางลี่
- กลุ่มที่ 2 เครื่องมือผังผู้รู้ ลงพื้นที่ ตำบลบางยี่รงค์
- กลุ่มที่ 3 เครื่องมือแผนที่ชุมชน ลงพื้นที่ ตำบลแพรกหนามแดง
- กลุ่มที่ 4 เครื่องมือTime line ลงพื้นที่ ตำบลบางแค

วิทยากรให้ผู้เข้าร่วมอบรมแยกย้ายเข้าที่พักตามอรัญชัย และได้นัดหมายให้อาจารย์และอาจารย์ฝึกสอนอยู่ต่อเพื่อนัดแนะในกิจกรรมวันพรุ่งนี้

นายชินวุฒัน มณีศรีขำได้คุยกับอาจารย์และอาจารย์ฝึกสอน ในกิจกรรมวันพรุ่งนี้ว่า ให้ออกจดบันทึกพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมอบรมแต่ละกลุ่ม และต้องการให้เห็นที่ทำการครั้งแรกของผู้เข้าร่วมอบรมในการเข้าหาชุมชน และได้แนะนำว่าให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ลงมือทำด้วยตนเองเพื่อจะได้เห็นบทเรียนของการลงพื้นที่

ปิดการประชุมเวลา 17.45 น.

วันที่ 2 ธันวาคม 2555

เริ่มประชุมเวลา 9.00 น.

สมาชิกแต่ละกลุ่มแยกย้ายกันไปลงพื้นที่ตามที่กลุ่มตัวเองได้จับฉลากไว้ และวิทยากรให้ผู้เข้าร่วมอบรมกลับมายังห้องประชุมเวลา 12.00 น.

เมื่อผู้เข้าร่วมอบรมกลับมายังห้องประชุม วิทยากรได้ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอกิจกรรมที่ได้ลงพื้นที่ไป และให้ผู้เข้าร่วมอบรมสรุปบทเรียนจากการลงพื้นที่ในช่วงเช้า ตามโจทย์ที่วิทยากรได้กำหนดให้

- รู้สึกอย่างไร ขณะลงพื้นที่และหลังลงพื้นที่
- เราทำอะไรบ้าง

- เราได้เรียนรู้อะไรบ้าง
- ถ้าทำอีกครั้งจะต้องปรับปรุงเรื่องอะไร

กลุ่มที่ 1

ตัวแทนกลุ่มได้ออกมานำเสนอว่า

- ลงพื้นที่ที่ตำบลบางนางลี่ หมู่ 1 ลงไปพบกับกลุ่มชาวบ้านกำลังกวาดถนน
- เริ่มเข้าไปทักทายโดยการกล่าวสวัสดี และอาสาช่วยกวาดถนน ตัดหญ้า และขณะทำกิจกรรมไปได้ถามคำถามไปด้วย
- ชาวบ้านที่มากวาดถนนนั้น เป็นจิตอาสา บางคนที่ไม่ได้มาช่วยก็ช่วยเรื่องเงินในการซื้อน้ำซื้ออาหารเลี้ยงคนที่มาช่วย
- เห็นถึงความสามัคคีของชุมชน (มาเกือบทั้งหมู่บ้าน)
- ชาวบ้านกล่าวว่า คนมากก็เสร็จไว
- ได้ของฝากจากชาวบ้าน
- ได้เห็นผู้สูงอายุ (75ปี) ช่วยทำงาน ทำให้เกิดการเปลี่ยนความคิดของตนเอง
- เห็นคุณค่าของอาชีพเกษตรกร
- ภูมิใจในอาชีพเกษตรกร
- คนรุ่นหลังน้อยคนที่จะคิดสานต่ออาชีพเกษตรกร

กลุ่มที่ 2

ตัวแทนกลุ่มได้ออกมานำเสนอว่า

- ลงพื้นที่ที่ตำบลบางยี่รงค์ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่อายุ 40 ปีขึ้นไป
- ลงจากรถก็ยังงงๆ แต่ก็เริ่มเข้าไปทักทายโดยการสวัสดี
- ประทับใจในความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้าน
- ชาวบ้านมีความเป็นกันเอง
- มีความสามัคคี เห็นได้จากคนในชุมชนมีจิตอาสา เมื่อมีการพัฒนาชุมชนก็มากันโดยไม่ต้องตาม
- วิถีชีวิตเรียบง่าย อยู่กันแบบพี่น้อง
- ไม่มีร้านค้าใหญ่ๆ ส่วนมากจะเป็นร้านค้าย่อยๆ
- ในอดีตเมื่อ 80-90 ปีที่แล้วเคยทำนา ต่อมาได้เปลี่ยนมาเป็นปลูกต้นมะพร้าว
- ชาวบ้านยังยึดมั่นในอาชีพปลูกมะพร้าว ส้มโอ และลิ้นจี่
- ชาวบ้านให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชน
- โครงการกองทุนหมู่บ้าน ออมวันละ 1 บาท ปลูกฝังให้คนอดออม
- ชาวบ้านพูดว่ากลุ่มชาวบ้านที่ยังทำอาชีพเกษตรกรอาจจะเป็นกลุ่มสุดท้าย
- ชาวบ้านฝากถามว่า เรียนเกษตร แต่ไม่ทำเกษตร หมายความว่าอะไร?

กลุ่มที่ 3

ตัวแทนกลุ่มได้ออกมานำเสนอว่า

- ลงพื้นที่ที่ตำบลแพรกหนามแดง
- เมื่อถึงพื้นที่ก็เข้าไปทักทายโดยการสวัสดี และเริ่มสอบถามข้อมูลทันที
- ถามถึงสถานที่ต่างๆ ในชุมชน จำนวนประชากร

- ประทับใจความเป็นกันเองของผู้ให้สัมภาษณ์ ทำให้คิดว่าเป็นเหมือนคนในครอบครัว
- ชาวบ้านให้ข้อมูลเต็มที่ ไม่มีการปิดบังข้อมูล
- ประทับใจประเด็นที่เกิดขึ้นจากการขัดแย้งระหว่างน้ำจืดและน้ำเค็ม
- การเปิดใจของชาวบ้าน
- เห็นคุณค่าของแผนที่
- ชาวบ้านพึ่งตนเอง โดยไม่รอความช่วยเหลือจากราชการ

กลุ่มที่ 4

ตัวแทนกลุ่มได้ออกมานำเสนอว่า

- ลงพื้นที่ตำบลบางแค
- ลงพื้นที่ไปก็เจอชาวบ้านนั่งรออยู่แล้ว จึงเข้าไปทักทายโดยการสวัสดี
- เริ่มถามประวัติความเป็นมาของชุมชน / ตำบล
- ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ
- ประทับใจความมีส่วนร่วมของชุมชน
- ประทับใจความมีน้ำใจของชาวบ้าน
- ประทับใจความเป็นกันเอง
- ประวัติตำบล สมัยก่อนเป็นทุ่งนาแต่มีต้นแคมาก ปัจจุบันส่วนมากจะปลูกส้มโอ
- เนื่องจากจังหวัดสมุทรสาครมีโรงงานจำนวนมาก จึงทำให้คนในพื้นที่นิยมไปทำงานโรงงานกันมาก เหลือแต่ผู้สูงอายุกับเด็ก
- ชาวบ้านกลัวอาชีพเกษตรจะหายไป ต้องการคนที่จะมาสานต่ออาชีพ
- เมื่อมีกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนชาวบ้านก็จะไปช่วยกัน
- ชาวบ้านฝากความหวังกับคนรุ่นใหม่ที่จะมาสานต่ออาชีพเกษตร
- ประทับใจการร้องรำทำเพลงของชุมชน

เมื่อแต่ละกลุ่มได้ออกมาสรุปแล้ว อาจารย์เอกชัย ยุทธชัยวรกุล ได้ตั้งคำถามกับผู้เข้าร่วมอบรมดังนี้

- มีวิชาวะไรบ้างที่สอดแทรกอยู่ในการลงพื้นที่
 - มนุษยสัมพันธ์
 - ทักษะชีวิต
 - ภาษาไทย
 - นาฏศิลป์
- การเชิญชาวบ้านในพื้นที่มาพูดในห้องประชุมกับการลงพื้นที่เพื่อได้คุยกับชาวบ้านในพื้นที่จริงๆ จะแตกต่างกันอย่างไร
 - สถานที่เปลี่ยน ความรู้สึกชาวบ้านเปลี่ยน
 - ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์กว่า
- สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการลงพื้นที่
 - ได้ความรู้
 - ฝึกการลงพื้นที่

- มนุษย์สัมพันธ์
- การทำงานเป็นทีม
- ครูได้เห็นกระบวนการทำงานของนักเรียน
- ได้เรียนรู้ผู้อื่น
- ได้เรียนรู้ตนเอง
- ได้เห็นการทำงานที่ไม่เป็นระบบ และจะได้นำมาแก้ไข
- ภาควิชาในสาขาวิชาที่ตนเรียน
- มีทักษะชีวิต
- กระบวนการคิด
- เจตคติ / ทักษะที่ดีต่อการเรียนเกษตร

อาจารย์เอกชัย ยุทธชัยวรกุล ได้สรุปว่า การทำงานเป็นทีมมันไม่ควรที่จะกำหนดหน้าที่ตายตัว ควรจะช่วยๆ กันทำ เพื่อที่จะได้เรียนรู้งานได้ทั้งระบบ

ต่อมา นายชินวัฒน์ มณีศรีขำ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมให้กับผู้เข้าร่วมอบรมว่า ผู้เข้าร่วมอบรมบางคน คิดว่าชาวบ้านไม่รู้ในสิ่งที่ตนถาม แต่ความจริงแล้วชาวบ้านรู้ แต่อยู่ที่จะพูดหรือไม่เท่านั้นเอง ดังนั้นจึงไม่ควรคิดว่าชาวบ้านที่ไม่ได้เรียนสูงจะไม่รู้ เพราะความรู้ไม่ได้วัดกันที่วุฒิการศึกษา ความรู้ที่วัดกันที่ประสบการณ์ มีชาวบ้านในพื้นที่หนึ่งไม่ได้เรียนเกษตร แต่ก็เป็นเจ้าของฟาร์มไก่ไข่ที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของจังหวัด

ผู้เข้าร่วมอบรมทุกท่านได้สิ่งที่ต้องการตามที่วิทยากรได้ถามไว้ในวันแรกว่ามาทำอะไร ได้เข้าใจถึงความหมายว่าการวิจัยนั้นทำอะไรและอย่างไร ได้หาคำตอบโดยการหาข้อมูล ได้ฝึกกระบวนการคิด ซึ่งอยู่ในห้องเรียนอาจจะไม่ได้ฝึกกระบวนการคิดเพราะมีคนบอก หรือถูกสั่งกีดกันไม่ให้คิด สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการตั้งคำถาม สามารถฝึกได้โดยการตั้งคำถามกับตัวเองบ่อยๆ เช่น ทำไมถึงติดโทรศัพท์ ทำไมต้องหนีเรียน การคิดบ่อยๆ จะเป็นการช่วยพัฒนาตนเอง หลายคนชอบคิดว่าตนเองไม่มีศักยภาพ / เด็กวิชาเกษตรและเทคโนโลยีไม่มีศักยภาพ การถูกมองว่าเด็กที่เรียนเกษตรนั้นเป็นเด็กที่ไม่มีที่เรียนจึงมาเรียนเกษตร จึงฝากให้นำกระบวนการฝึกคิดมาพัฒนาตนเอง และจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในสาขาที่ตนเองเรียน และชื่นชมหลายคนที่เกิดแรงบันดาลใจจากการลงพื้นที่

จากนั้นวิทยากรได้ให้ผู้เข้าร่วมอบรมดูคลิปวิดีโอ และให้ผู้เข้าร่วมอบรมสะท้อนจากคลิปที่ได้ชม สรุปได้ดังนี้

คลิปสิงโต

ควายป่า 3 แม่ลูก กำลังเดินไปตามทุ่งหญ้าริมน้ำ โดยไม่รู้เลยว่าข้างหน้ามีกลุ่มสิงโตที่ซ่อนอยู่ เมื่อได้จังหวะฝูงสิงโตก็วิ่งไล่ควายป่า โขรร้ายของลูกควายป่าซึ่งเป็นควายป่าที่ตัวเล็กที่สุดโดนฝูงสิงโตรุม และตกลงไปในน้ำ ฝูงสิงโตก็ยังครุ่นกัดลูกควายป่าอยู่ ซึ่งลูกควายป่าและฝูงสิงโตนั้นไม่รู้เลยว่าในน้ำนั้นมีกระชังอยู่ และกระชังก็ได้กักเข้าไปที่ขาของลูกควายป่า ทำให้เกิดการแย่งลูกควายป่าระหว่างกระชังกับฝูงสิงโต แต่ด้วยจำนวนของสิงโตมีมากกว่าทำให้ลูกควายป่าถูกลากขึ้นมาบนฝั่ง

เมื่อฝูงสิงโตลากลูกควายป่าขึ้นมาบนฝั่งแล้ว ก็เพิ่งเห็นว่าควายป่าที่หนีไปได้ ได้กลับไปตามฝูงควายป่าฝูงใหญ่มา เพื่อทำร้ายสิงโตและล้อมวงให้แคบลงเรื่อยๆ จนฝูงสิงโตหนีไป และลูกควายป่าก็รอดชีวิต

สิ่งที่ผู้เข้าร่วมอบรมสะท้อนได้จากการชมคลิปนี้

- การร่วมมือในการทำงาน
- ความสามัคคี
- ความพยายามในการทำทุกอย่าง

วิทยากรได้เปรียบเทียบว่า วิชาเกษตรหากเรียนจบไปแล้ว ถ้าปล่อยทิ้งไว้หรือไม่พัฒนาต่อก็จะหายไป อาชีพเกษตรจะเป็นผู้นำของโลกในอนาคต เพราะทุกคนต้องกิน

คลินิก วุจิซิก

นิค วุจิซิก เป็นชายพิการที่ไม่มีแขน ไม่มีขา มีแต่ก้อนเนื้อยื่นออกมาที่ขาซึ่งไม่น่าจะเรียกว่าขาได้ ได้ไปที่โรงเรียนแห่งหนึ่งและกล่าวทักทายเด็กในโรงเรียน และมีกิจต่างๆเพื่อสร้างความบันเทิง ต่อมานิคได้ล้มตัวลงและอธิบายกับเด็กในโรงเรียนว่าบางครั้งในชีวิตถ้าล้มลง แล้วเราคิดว่าเราไม่สามารถลุกขึ้นยืนได้ เหมือนกับนิค เพราะนิคไม่มีแขน ไม่มีขา และดูเหมือนจะเป็นไปไม่ได้ที่จะลุกขึ้นได้ สิ่งที้นิคทำคือพยายาม ยามยามจนกว่าจะลุกขึ้นได้ เพราะถ้ายอมแพ้ นิคจะไม่มีทางลุกขึ้นยืนได้ แต่ถ้ามีความพยายามซ้ำแล้วซ้ำเล่า ความสำเร็จก็จะเกิดขึ้นมาได้ และนิคก็ลุกขึ้นยืนให้เด็กในโรงเรียนได้ชม

สิ่งที่ผู้เข้าร่วมอบรมสะท้อนได้จากการชมคลิปนี้

- ความพยายาม
- การเพิ่มกำลังใจ

ปิดการประชุมเวลา 16.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แซ่ย่าง

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ
โครงการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2556 เวลา 16.00 – 17.00 น.
ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าทีมวิจัย
2. นายบุญปลุก	บุญอาจ	ผู้อำนวยการ วชท.สิงห์บุรี
3. นายชินนวัฒน์	มณีนครีชา	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
4. นางสาวพวงทอง	เม้งเกร็ด	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

เปิดประชุมเวลา 16.00 น.

ด้วยนายบุญปลุก บุญอาจ ผู้อำนวยการ วชท.สิงห์บุรี ได้ย้ายมารับตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ได้ 1 เดือน นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล หัวหน้าทีมวิจัยโครงการจัดกระบวนการเรียนรู้ของ วชท.สิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงได้ขอเชิญนายชินนวัฒน์ มณีนครีชา ผู้ประสานงานจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้มาแสดงความยินดีรวมถึงได้มาพูดคุยแลกเปลี่ยนและทำความเข้าใจโครงการฯ ให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานวิจัยของทีมว่า เป็นโครงการที่ต่อยอดมาจากโครงการรูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ที่ต้องการส่งเสริมให้นักศึกษาทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ผลจากโครงการทำให้ วชท.สิงห์บุรีได้เชื่อมโยงการทำงานกับสำนักผู้อำนวยการของ สกว.จนได้งบประมาณทำโครงการต่อเนื่องจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ ผอ.สมศักดิ์ เจริญวัย สมัยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศูนย์ศิลปาชีพบางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา ได้จัดทำโครงการของบจากสำนักความร่วมมือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มาจัดฝึกอบรมให้คณาจารย์จาก วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทั่วประเทศ มาเรียนรู้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อขยายผลการทำงาน

นายชินนวัฒน์ มณีนครีชา แจ้งว่า ขณะนี้ได้ขยายฐานงานวิจัยใน วชท.ภาคกลาง ได้แก่ วชท.ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร และ วชท.สิงห์บุรี โดยให้เด็กนักเรียนไปเรียนรู้และทำงานร่วมกับชุมชน สำหรับ วชท.สิงห์บุรีทำเรื่องการสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพเกษตร มีการชวนศิษย์เก่าและผู้ประกอบอาชีพเกษตรมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความมั่นใจในการทำอาชีพเกษตรให้กับนักศึกษา หลังจากนั้นได้ทำเรื่องการอบรมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไปยัง วชท.ทั่วประเทศกับคุณรัตนาวดี ชมโณม จากสำนักพัฒนาบุคลากรอาชีวศึกษาและอยู่ระหว่างการดำเนินงานในภาคกลาง บางครั้งต้องมีการเชิญนายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล ลงพื้นที่แลกเปลี่ยน และดึงชุมชนเข้ามาทำงานกับวิทยาลัย เป็นช่วงๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องอาชีพในชุมชน และมองว่าการทำอาชีพเกษตรมีอนาคตในการทำงาน

นายบุญปลุก บุญอาจ แลกเปลี่ยนว่า เดิมศิษย์เก่าของเราที่ทำนา 100 กว่าไร่ ก็ประสบความสำเร็จในอาชีพเกษตร และหากเรามีความอดทนและตั้งใจทำงานจะทำได้ดี ส่วนคนที่ไปทำที่อื่นอึดแล้วกลับมาทำอาชีพเกษตรจะดี ดังนั้นเราควรทำทำเนียบรุ่นเพื่อแลกเปลี่ยนระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องและเครือข่ายในการทำอาชีพเกษตร นายชินนวัฒน์ มณีนครีชา เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว เนื่องจากจะสามารถสร้างเครือข่ายสำหรับนักศึกษาที่เรียนจบแล้วได้กลับมาหาความรู้เพิ่มเติม นอกจากนี้ยังได้แลกเปลี่ยนเรื่องผลสำเร็จที่อยู่กับนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ เช่น นายไพรัช แดนกระไลย ซึ่งปัจจุบันได้เดินทางไปลาวและอาเซียนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลาย ดังนั้นจึงอยากชวนครูใหม่ๆ ได้เข้าร่วมงานและทำ workshop ร่วมกันทุก 2 – 3 เดือน และขอความกรุณาท่าน ผอ. ช่วยเอื้อเรื่องเวลาของครูให้ได้เข้าร่วมพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้

นายบุญปลุก บุญอาจ แลกเปลี่ยนว่า เห็นด้วยกับการเข้าร่วมแลกเปลี่ยน จะได้นำมาปรับใช้กับการเรียนการสอน ความจริงครูของเราเก่งหลายคน แต่อาจจะล้าไปบ้าง คิดว่าเราจะทำหลายอย่าง แต่ยังไม่พร้อม สิ่งที่ขาด คือ เทคโนโลยีที่ยังไม่เก่ง อาจจะไม่ค่อยถนัดมากนัก นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล เสริมว่า สกว.สนับสนุนเราหลายเรื่อง และเนื่องจากครูอายุมาก จึงไม่อยากไป ความจริงเรามีทุนภายนอกมากมาย แต่เราไม่ค่อยกล้าออกไป ดังนั้นหากจะมีครู / อาจารย์รุ่นใหม่ที่จะเข้ามา

ช่วยกันจะเป็นไปได้ นายบุญปลูก บุญอาจ เสริมว่า อาจจะมองว่าครูอาจจะเข้าไปหรือไปทำให้เขาลำบากเพิ่มขึ้นหรือไม่ เราสนับสนุนการทำงานวิจัยทั้งครูเก่าและใหม่หลายคน ซึ่งปี 2558 จะมีครูเกษียณ 12 คน อีก 5 ปีต่อไป จะเกษียณอีก 11 คน เหลือครูเพียง 2 คน ครูมีจำนวนมากแต่มีเด็กน้อย และยิ่งขาดครูสอนในบางสาขาวิชา ดังนั้นช่วงรอยต่อจะแก้ไขปัญหายอย่างไร วชท.สิงห์บุรีเป็นที่ตั้งสถาบันการเกษตรภาคกลาง ซึ่ง สมศ.จะต้องเข้มข้นขึ้นกับการประเมิน และทุก 5 ปี จะต้องมีการปรับให้เข้าเกณฑ์ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ เช่น เกณฑ์ในการที่มีเด็กมากจะต้องมีงานวิจัยเพิ่มขึ้น ซึ่งตกเกณฑ์ไม่ได้ มีการเผยแพร่ผลงานครู 2 ชิ้น / ปี ซึ่งเราสามารถนำผลงานไปเผยแพร่ที่ อภท.ชาติได้

นายชินนวัฒน์ มณีศรีขำ แลกเปลี่ยนว่า เราสามารถออกแบบกระบวนการดำเนินงานในโครงการโดยการปรับกับการเรียนการสอนที่ครูทำอยู่แล้ว และต่อยอดการทำงานออกไปหาชุมชน / ลงพื้นที่ได้ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์และเรียนรู้ร่วมกับชุมชน หากเรามีการประสานการทำงานอย่างต่อเนื่อง จะได้รับความรู้ระหว่างชุมชนกับวิทยาลัยในการปรับกลยุทธ์ในการทำงานได้ นอกจากนี้ยังสามารถนำผลงานวิจัยไปนำเสนอผลงานในงาน อภท.ภาคใต้ ซึ่งจะเปิดโอกาสให้มีพื้นที่ในการนำเสนอหมุนเวียนกันไปในแต่ละพื้นที่ แต่ประเด็นสำคัญที่ท่าน ผอ. กังวล คือ มีการแข่งขันผลงานระหว่าง วชท. เราจึงใช้วิธีเผยแพร่แทนได้ เพราะว่าหากแข่งขันกันจะตัดสินใจลำบากมาก นายชินนวัฒน์ มณีศรีขำ เสริมว่า การแข่งขันยังมีอยู่ในเด็ก แต่ครูบางส่วนก็ไม่ได้มีการยึดติดเรื่องนี้แล้วหลังจากเข้าร่วมกระบวนการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

นายบุญปลูก บุญอาจ แลกเปลี่ยนว่า กรณีตัวอย่างที่น่าสนใจเกี่ยวกับการพัฒนา วชท.อุทัยธานี ในพื้นที่ภาคกลาง ตอนนี้มีจำนวนเด็กนักเรียนเข้าเรียน 500 - 600 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่าเดิม นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล มองว่า ผอ. ประเวศ วรากร ที่ วชท.อุทัยธานี มีการประสานกับชุมชนผ่านการอบรม หลังจากเราไปอบรม ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจ และส่งลูกหลานเข้ามาเรียนเพิ่มขึ้น รวมทั้งในปัจจุบันมีการปรับปรุงมาก ตั้งแต่บริเวณทางเข้าวิทยาลัย นายชินนวัฒน์ มณีศรีขำ เสริมว่า ได้เคยชักชวน อ.ประเทศ ดวงพัตรา เข้าร่วมทำงาน ในมุมมองของท่าน ผอ.มองว่าโดยหลักการ คือ ความเปลี่ยนแปลงมักจะเกิดจากผู้อำนวยการเห็นชอบและเอื้อต่อการทำงาน จึงทำให้กระบวนการทำงาน ครู และมีการปรับปรุงสถานที่ร่วมด้วย สำหรับตนเองยินดีที่โครงการฯ จะทำให้นักศึกษาของเราได้รับการพัฒนาศักยภาพเพิ่มขึ้น หากเราไปเรียนรู้จากที่อื่นมาก่อนก็จะทำการเกษตรได้ดี ซึ่งปัจจุบันเราสามารถจัดการได้แล้ว จะเห็นได้จากการทำนาในปัจจุบันชาวนาเป็นนักจัดการเช่น จ้างรถไถนามาไถนาแทน เป็นต้น

นอกจากนี้ที่ประชุมยังได้แลกเปลี่ยนเรื่องการเตรียมตัวก่อนลงพื้นที่ของนักศึกษา กรณี วชท.กาญจนบุรี ที่ชาวบ้านถามว่าลงมาทำอะไรในพื้นที่ ซึ่งหากเรามีการปรับกระบวนการอย่างเหมาะสมก็จะสามารถสร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง วชท.และชุมชน เหมือนกับ วชท.ลงไปบริการชุมชน หากลงชุมชนอยากได้ความรู้ นักศึกษาต้องกลับมาค้นคว้า เหมือนกับที่เราได้ไปเปิดหลักสูตรในพื้นที่ ซึ่งนับว่าเป็นอบรมระยะสั้นได้ รวมทั้งในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ปัจจุบันมีคนที่ยื่นจบปริญญาตรี มีรายได้ 15,000 บาท / เดือน และต้องการมาเรียน วชท.ราชบุรี เพื่อปรับวุฒิการศึกษาด้านการเกษตรสำหรับไปทำงาน ทำให้มีนักเรียนเพิ่มขึ้น บาง อปท.ต้องการนักวิชาการเกษตร ทำให้เขาเข้ามาเรียนเกษตรเพื่อให้ตรงกับเป้าหมาย ซึ่งเขามีเป้าหมายที่ชัดเจนมากกว่านักศึกษาของเรา ดังนั้นเราควรส่งเสริมให้นักศึกษาของเรามีเป้าหมายที่ชัดเจนต่ออาชีพเกษตรเช่นเดียวกัน

ปิดประชุมเวลา 17.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

สรุปรายงานการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย
โครงการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
วันที่ 22 – 23 พฤษภาคม 2556

ณ ห้องประชุม ณ บ้านกลางสวนรีสอร์ท ต.ปลายโพรงพาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
2. นายวินัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นางสาววันเพ็ญ	อาของ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นางสาวณัฐหทัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายอังกคาร	วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายศิลา	เชอมือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายสมศักดิ์	เจลีกู	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. อาจารย์เอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายเอกธวัช	มีสิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
10. นายไพฑูรย์	พุดาจารย์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
11. นายเจตน์	เกตุแก้ว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
12. นายภูริเดช	เพชรนารายณ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
13. นายปฏิพล	คำพันธ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
14. นายวุฒิชัย	อดฮ้าย	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
15. อาจารย์เรณูภา	หนูวัฒนา	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
16. อาจารย์ยุพา	ชื่นเนียม	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
17. อาจารย์สมพงษ์	สุวรรณมาลี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
18. นายศุภกิจ	ประสิทธิ์แสง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
19. นางสาววันดี		วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
20. นายชยันต์	พิพัฒน์กาญจนโรจน์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
21. นางสาวสถาพร	แก้วประยูร	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
22. นายสมหมาย	แดงเกิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
23. นายชานีโม		วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
24. อาจารย์สุมิตรา	สำเภาผล	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
25. นายชิษณุวัฒน์	มณีศรีชา	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
26. นายวิกรม	เสื่อตี	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
27. นายสุทธิลักษณ์	โตกทอง	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
28. นายคำรณ	นิ่มอนงค์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
29. นายกฤษภาส	ศรีทองพนาบุลย์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

นายวิกรม เสื่อตี ผู้ช่วยผู้ประสานงาน ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม วิทยากร กล่าว ทักทายผู้เข้าร่วมประชุมและชี้แจงถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในวันนี้ว่า จะเป็นการฝึกทักษะการฟัง ซึ่งในช่วงบ่ายผู้เข้าร่วม

ประชุมจะได้เข้าไปลงพื้นที่ชุมชนจริง และวิทยากรได้สอบถามผู้เข้าร่วมประชุมว่าถ้าผู้เข้าร่วมประชุมต้องการรู้จักเพื่อนๆ ต่างวิทยาลัย ต้องการรู้จักในเรื่องใดบ้าง

- ชื่อจริง
- ชื่อเล่น
- เบอร์โทรศัพท์
- อายุ
- สถานภาพ
- ระดับชั้นการศึกษา
- สถานที่ศึกษา
- สาขาที่ศึกษา
- ภูมิสำเนา
- สัญชาติ เชื้อชาติ
- ศาสนา
- สิ่งที่ชอบและไม่ชอบ

วิทยากรสอบถามผู้เข้าร่วมประชุมว่า ทำไมถึงต้องถามเรื่องที่อยู่อาศัย และถ้าถามไปแล้วจะได้ประโยชน์อย่างไร

- ที่อยู่อาศัย เพราะในอนาคตอาจได้มีโอกาสแวะไปมาหาสู่กัน
- ศาสนา จะได้เข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว และการรับประทานอาหาร
- ชื่อเล่น เพื่อให้เรียกง่ายขึ้น
- สิ่งที่ชอบและไม่ชอบ หากไปทำอะไรในสิ่งที่เพื่อนไม่ชอบหรือมีความชอบในเรื่องเดียวกัน

ต่อมาวิทยากร แจกกระดาษให้ผู้เข้าร่วมประชุมคนละ 1 แผ่น และได้ชี้แจงกติกาว่าให้ไปถามเพื่อนๆ ในประเด็นที่ผู้เข้าร่วมประชุมได้เสนอมานี้ โดยห้ามถามเพื่อนที่มาจากวิทยาลัยเดียวกัน โดยวิทยากรจะใช้เวลา 15 วินาทีในการถามเพื่อน และในรอบที่สอง วิทยากรให้ไปถามเพื่อนอีกครั้งโดยห้ามถามเพื่อนจากวิทยาลัยเดียวกัน และห้ามถามเพื่อนที่เคยถามไปแล้ว โดยวิทยากรให้เวลาในรอบนี้ 20 วินาทีในการเข้าไปถามเพื่อน และในครั้งสุดท้ายวิทยากรให้ผู้เข้าร่วมประชุมถามเพื่อนอีกครั้ง และให้ลองหาประเด็นที่สนใจจะถามเพื่อน โดยสามารถถามเพื่อนที่เคยถามไปแล้วได้ แต่ห้ามถามเพื่อนที่มาจากวิทยาลัยเดียวกัน โดยให้เวลา 1 นาที ในการเข้าไปสอบถามเพื่อน

วิทยากรกล่าวสรุปว่า จากกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมประชุมได้เข้าไปสอบถามเพื่อน มีประเด็นมากมายที่ไม่ได้อยู่ในประเด็นที่ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอมานี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และได้สอบถามผู้เข้าร่วมประชุมถึงการลงพื้นที่ไปสอบถามชาวบ้านว่าเจอปัญหาใดบ้าง

- นึกคำถามไม่ออก
- ไม่มั่นใจ
- ไม่รู้ว่าจะตั้งคำถามอย่างไร
- ไม่มีประสบการณ์ในการลงพื้นที่
- จับประเด็นไม่เป็น

กิจกรรมการสื่อสาร

วิทยากรให้ผู้เข้าร่วมประชุมแบ่งเป็น 3 กลุ่ม และนั่งเป็นแถวยาวตามกลุ่ม ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถสลับที่นั่งได้กัน โดยให้ผู้ที่อยู่หัวแถวเป็นคนไปรับข้อความจากวิทยากร และให้ทำการกระซิบเพื่อนที่นั่งต่อไปเรื่อย และให้คนที่อยู่สุดท้ายออกมาอธิบายคำที่หัวแถวกระซิบมาให้ผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่นได้ฟัง

ข้อความต้นฉบับ	ข้อความจากกลุ่ม
อาหารทะเลในจังหวัดสมุทรสงครามที่ฉันชอบได้แก่ ปูไข่ผัดผงกะหรี่ตัวใหญ่ๆไฉ่แน่นๆ กุ้งแม่น้ำเผาตัวโต ปลากระพงขาวสามรสเนื้อนุ่ม แต่ที่ฉันชอบที่สุดคือหอยหลอดผัดฉ่า	อาหารทะเลในสมุทรสงครามที่ฉันชอบ ได้แก่ ปูไข่ผัดผงกะหรี่ตัวใหญ่ๆไฉ่แน่นๆ
แม่ของฉันบอกว่าปลาหูของจังหวัดสมุทรสงคราม มีลักษณะเด่นคือ หน้างอ คอหัก ตัวแบน เนื้อเยอะและนิ่ม ฉันเองก็ชอบทานปลาหู ไม่ว่าจะเป็นทอด หรือต้มยำ ฉันก็สามารถทานได้หมด	แม่ฉันบอกว่าปลาหูจังหวัดสมุทรสงคราม มีลักษณะเด่นคือ หน้างอ คอหัก ตัวแบน ฉันชอบทานปลาหูไม่ว่าจะเป็นทอดหรือต้มยำ
ผลไม้ขึ้นชื่อของจังหวัดสมุทรสงครามที่ฉันชอบรับประทานคือ ลิ้นจี่รสหวาน มะพร้าวน้ำหอมรสชาติหวานหอมชื่นใจ และส้มโอรสชาติซึ่งต้องเป็นพันธุ์ขาวใหญ่เท่านั้น แต่ที่ฉันชอบมากที่สุดคือกล้วยน้ำว้าลูกโต	ผลไม้ในจังหวัดสมุทรสงคราม ลิ้นจี่รสหวาน มะพร้าวลูกใหญ่

วิทยากรสอบถามผู้เข้าร่วมประชุมถึงสิ่งที่ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถทำได้ดีในการปฏิบัติกิจกรรมนี้

- ตั้งใจฟัง
- จำได้ดี
- เดาได้ดี
- ไม่ส่งเสียงรบกวนเพื่อน
- ทำงานรวมกันเป็นกลุ่มดี บอกต่อกันได้ดี
- ตัวเองเพื่อนไม่ขัด เพื่อนก็สามารถฟังรู้เรื่อง
- ไม่โกรธกัน
- เป็นผู้ตามที่ดี

วิทยากรอธิบายข้อความตัวอย่างของกลุ่มหนึ่งว่า "ผลไม้ขึ้นชื่อของจังหวัดสมุทรสงครามที่ฉันชอบรับประทานคือ ลิ้นจี่รสหวาน มะพร้าวน้ำหอมรสชาติหวานหอมชื่นใจ และส้มโอรสชาติซึ่งต้องเป็นพันธุ์ขาวใหญ่เท่านั้น แต่ที่ฉันชอบมากที่สุดคือกล้วยน้ำว้าลูกโต" และได้อธิบายให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ฟังว่า เนื้อหาหลักของประเด็นนี้คือเรื่องผลไม้ และเนื้อหารองคือ ลิ้นจี่ มะพร้าว ส้มโอ กล้วย ส่วนเรื่องรสชาตินั้นเป็นแค่คำที่ขยายความออกมาเท่านั้น ถ้าผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถจับประเด็นได้ก็จะสามารถจำในเรื่องได้ดี

วิทยากรสอบถามผู้เข้าร่วมประชุมว่าถ้าต้องทำกิจกรรมนี้อีกครั้ง ผู้เข้าร่วมประชุมต้องใช้ทักษะอะไรบ้างเพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมในครั้งนีดีขึ้นกว่าเดิม

- จับประเด็น
- ตั้งใจฟังให้มากขึ้น
- ตั้งใจถ่ายทอดให้มากขึ้น

- จำให้ดีขึ้นกว่าเดิม
- มีสมาธิให้มากขึ้น

กิจกรรมการสื่อสารครั้งที่ 2

ข้อความต้นฉบับ	ข้อความจากกลุ่ม
คุณลุงของฉันชอบฟังเพลง ลาสาวแม่กลอง ซึ่งร้องโดยคุณพนม นพพร แต่เพลงที่ฉันชอบที่สุดคือเพลงมนต์รักแม่กลอง ซึ่งร้องโดยคุณ ศรคีรี ศรีประจวบ	คุณลุงของฉันชอบฟังเพลง ลาสาวแม่กลอง ซึ่งร้องโดยคุณพนม นพพร ศรีประจวบ
น้ำของฉันบอกว่า ปลาหมอเทศตัวเหมือนปลานิล แต่ตัวจะเล็กกว่า มีปากที่ยื่นยาวกว่า ฉันชอบกินปลาหมอเทศแดดเดียวทอดที่สุดเลย	น้ำของฉันบอกว่า ปลาหมอเทศมีลักษณะเหมือนปลานิล แต่มีปากที่ยาวกว่า ฉันชอบกินปลาหมอเทศที่สุดเลย
ตำบลแพรกหนามแดงมีอาหารอร่อยมากมาย ไม่ว่าจะเป็นยำชะคราม ปลาสดทอดกรอบรสชาติกลมกล่อม แต่ที่ฉันชอบมากที่สุดคือปลาหมอเทศแดดเดียวทอด	ตำบลแพรกหนามแดงมีอาหารอร่อยมาก ไม่ว่าจะเป็นยำชะคราม ปลานิลทอด แต่ที่ฉันชอบมากที่สุดคือปลาหมอเทศทอด

วิทยากรได้ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมประชุมฟังว่า ในการปฏิบัติกิจกรรมที่ทำครั้งที่ 2 นี้ จะง่ายกว่าครั้งแรก ถ้าผู้เข้าร่วมประชุมรู้จักการจับประเด็น และทำได้ตามที่ได้ร่วมกันเสนอมา

อาจารย์เอกชัย ยุทธชัยวรกุล อธิบายเพิ่มเติมว่า องค์ประกอบการสื่อสารนั้นประกอบไปด้วย ผู้ส่งสาร สาร และผู้รับสาร ส่วนการสื่อสารนั้นมี 2 ประเภทคือ การสื่อสารทางเดียว และการสื่อสารสองทาง กิจกรรมการสื่อสารที่ผู้เข้าร่วมประชุมได้ปฏิบัตินั้นเป็นการสื่อสารสองทางเพราะมีการโต้ตอบกันระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร เปรียบเทียบได้กับการเรียนในวิทยาลัยที่มีครูเป็นผู้ส่งสารและมีนักเรียนเป็นผู้รับสาร แต่ส่วนใหญ่แล้วการเรียนการสอนมักเป็นไปในลักษณะการสื่อสารแบบทางเดียว มีแต่ครูที่สอนหรือพูดอยู่ฝ่ายเดียวไม่มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน สาเหตุที่ไม่มีนักเรียนตั้งคำถาม ซึ่งในการลงพื้นที่ช่วงบ่ายนี้จะเป็นการฝึกการสื่อสารแบบสองทางในเชิงปฏิบัติ

วิทยากรชี้แจงว่าในการลงพื้นที่ช่วงบ่ายนี้ การฝึกการตั้งคำถามของผู้เข้าร่วมประชุมนั้นต้องสามารถตอบได้ว่าการตั้งคำถามของผู้เข้าร่วมประชุมนั้นถามไปเพื่ออะไร หรือต้องการเรียนรู้อะไร และได้สอบถามผู้เข้าร่วมประชุมว่าต้องการสอบถามเรื่องอะไร และจะใช้คำถามอย่างไรในการเข้าถาม

- อาชีพ
 - ทำอาชีพอะไร?
 - ทำไมถึงเลือกทำอาชีพนี้?
- รายได้
- ปัญหาที่เกิดภายในชุมชน
 - ถามผู้ใหญ่ว่าในชุมชนนี้มีปัญหาอะไรเกิดบ้าง?
 - เข้าไปถามว่าในการประกอบอาชีพนั้นพบปัญหาอะไรบ้าง?
- วิธีการทำไร่นาสวน
 - ถามถึงวิธีการทำ
 - ทำไมถึงเลือกปลูกพืชผักชนิดนี้
- ประวัติชุมชน ความแตกต่างของยุคสมัย
 - ถามผู้สูงอายุ
 - เข้าไปหาข้อมูลในห้องสมุดชุมชน
- วิธีการทำประมง
 - ถามผู้ที่ประกอบอาชีพนี้

- การปลูกไม้ในพื้นที่น้ำกร่อย
- การนำน้ำเค็มไปใช้ประโยชน์
 - ถามคนในพื้นที่
- สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน
 - ถามคนในชุมชน
 - คูแผนที่ในชุมชน

วิทยากรสอบถามผู้เข้าร่วมประชุมว่า ในการลงพื้นที่ช่วงบ่ายผู้เข้าร่วมประชุมต้องมีทักษะใดบ้างในการเข้าไปถามชาวบ้านในชุมชน

- ปรับเปลี่ยนบุคลิก
- กล้าพูด
- กล้าถาม
- ฝึกความอดทน
- เป็นผู้ฟังที่ดี ตั้งใจฟัง
- มีทักษะการสังเกต
- มีทักษะเรื่องการฟังและการถามตอบ
- การจับประเด็น
 - ค้นหาสำคัญ
 - ขยายความ
- ช่วยกันจดบันทึก
- มีความสามัคคี ทำงานเป็นกลุ่ม
- ใช้สมาธิจดจ่อกับเรื่องที่ฟัง
- วิเคราะห์คำพูดของชาวบ้าน
- ความอ่อนน้อมถ่อมตน
- มีมารยาท ทักทายโดยการสวัสดี แนะนำตนเอง

นายปัญญา โตทอง ได้กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุมและได้อธิบายการทำงานวิจัยท้องถิ่นในเรื่องประตูกั้นน้ำจืดและน้ำเค็มของตำบลแพรกหนามแดง และได้อธิบายถึงประวัติความเป็นมาและปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในตำบลแพรกหนามแดง ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ฟัง

นายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ ได้กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุมและได้สอบถามถึงกิจกรรมในช่วงเช้า และได้สอบถามผู้เข้าร่วมประชุมว่าปัญหาที่คุณปัญญาเจอภายในตำบลคือปัญหาอะไร

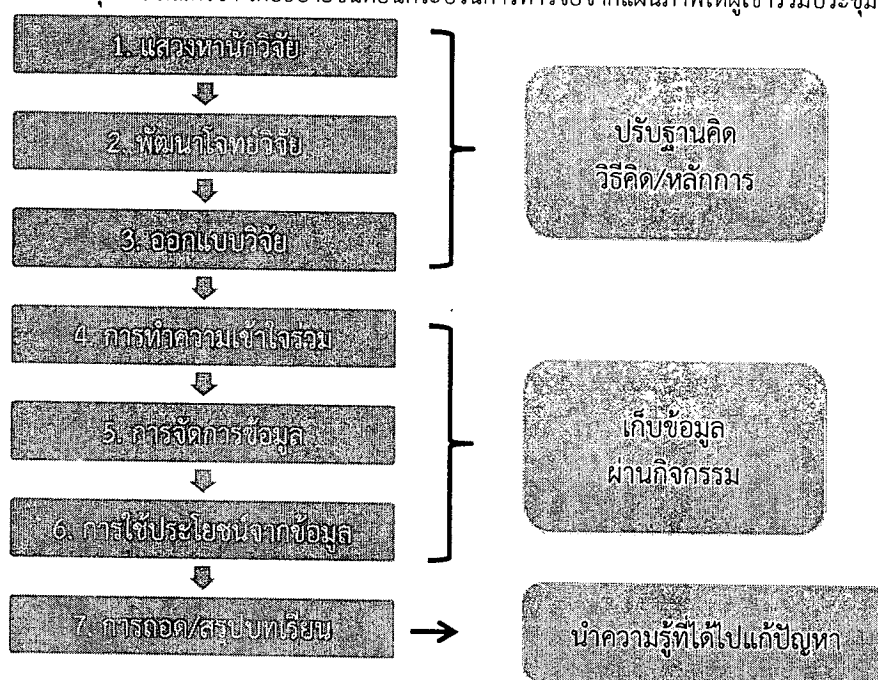
- มีปัญหาเรื่องน้ำ
- ความขัดแย้งของชุมชน
- แก้ปัญหาไม่ได้
- ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ

นายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ปัญหาที่คุณปัญญาเจอภายในตำบลนั้นเป็นเรื่องที่เครียด การเข้าไปคุยกับชาวบ้านในเรื่องที่เป็นปัญหายู่ง้ออาจจะไม่มีใครพูดคุยเพราะเป็นเรื่องที่เครียด แต่คุณปัญญาใช้เรื่องประวัติศาสตร์ของชุมชนเป็นเรื่องในการชวนพูดคุยแทนการถามเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรง ต่อมานายชิษณุวัฒน์ ได้สอบถามผู้เข้าร่วม

ประชุมว่ามีใครทราบประวัติความเป็นมาของชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่หรือวิทยาลัยที่ตนเองได้ศึกษาอยู่บ้าง พร้อมทั้งอธิบายถึงแหล่งต้นน้ำของประเทศไทยว่าส่วนมากจะอยู่บริเวณภาคเหนือ โดยธรรมชาติของน้ำนั้นจะไหลจากที่สูงลงที่ต่ำ สาเหตุที่ที่น้ำท่วมนั้นเพราะขาดพื้นที่ป่าที่จะเป็นตัวช่วยในการซึมซับน้ำที่ไหลลงมาจากที่สูง

วิทยากรได้อธิบายต่อไปว่า บริเวณอ่าว ก.โก เป็นอ่าวที่อุดมสมบูรณ์มากที่สุดในประเทศไทย เพราะมีแม่น้ำหลายสายไหลลงสู่อ่าว ก.โก ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยาที่เกิดจากการรวมกันของแม่น้ำปิง วัง ยม และน่านจะไหลไปลงทะเลที่จังหวัดสมุทรปราการ แม่น้ำท่าจีนที่น้ำจะไหลลงทะเลที่จังหวัดสมุทรสาคร แม่น้ำแม่กลองที่มีต้นน้ำอยู่ที่จังหวัดตากและไหลลงทะเลที่จังหวัดสมุทรสงคราม และแม่น้ำเพชรบุรีไหลลงที่จังหวัดเพชรบุรี และแม่น้ำบางปะกงที่มีต้นน้ำมาจากเขาใหญ่และไหลลงทะเลที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อปีพ.ศ. 2517 คุณปัญญาได้เจอปัญหาในพื้นที่เนื่องจากมีการสร้างเขื่อนทำให้ต้องมีการปิดเขื่อนเพื่อเก็บกักน้ำให้เต็มเขื่อน ในช่วงเวลาที่เก็บน้ำนั้น น้ำเค็มจากทะเลก็หนุนสูงขึ้นมากเพราะไม่มีน้ำจืดไปผลักดัน ทำให้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศเสียไปหมด เมื่อคุณปัญญาเจอปัญหาเหล่านี้จึงได้ทำการศึกษาการทำงานของกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น และได้เข้าร่วมกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่มีชื่อโครงการว่า “โครงการรูปแบบการจัดการน้ำในคลองตำบลแพรกหนามแดง ควรเป็นอย่างไร” เมื่อได้เข้ามาทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นแล้วคุณปัญญาต้องหาข้อมูลมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ต้องทราบจำนวนคลองหรือที่มาของชื่อคลองในตำบล

ต่อมา นายชินวัฒน์ มณิศรช่า ได้อธิบายขั้นตอนกระบวนการทำวิจัยจากแผนภาพให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ฟัง

ต่อมาวิทยากรได้แบ่งผู้เข้าร่วมประชุมเป็นจำนวน 3 กลุ่ม และได้อธิบายถึงสถานที่ที่ผู้เข้าร่วมประชุมจะได้ลงไปสัมผัสงานจริง โดยสถานที่ที่ผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องลงไปถามได้แก่ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง นาข้าวลุงสมบูรณ์ และบ้านลุงมะโหนก

เมื่อผู้เข้าร่วมประชุมกลับมาจากการลงพื้นที่แล้ว วิทยากรได้สอบถามผู้เข้าร่วมประชุมว่า ได้อะไรจากการลงพื้นที่ และนำมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่มเพื่อเตรียมนำเสนอให้เพื่อนกลุ่มอื่นได้ฟัง

กลุ่มที่ 1 นาข้าวลุงสมบูรณ์

- เป็นการทำนาแบบหมุนเวียน ไม่ใช้สารเคมี เนื่องจากเป็นห่วงสุขภาพทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค มีการเปลี่ยนสายพันธุ์ข้าวทุก 2 ปี เลือกปลูกข้าวที่เหมาะสมตามฤดูกาล
- พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูก
 - สุพรรณบุรี 47

- สุพรรณบุรี 31
- ชัยนาท 1
- เหลืองประทีพ
- สังขะหยด
- หอมนิล
- ระหว่างพักน้ามีการหว่านปอเทืองและไถกลบเพื่อปรับสภาพดิน
- มีการรวมกลุ่มกันเป็นวิสาหกิจชุมชน ไม่ได้ผ่านการจํานำข้าว สาเหตุที่เลือกทำวิสาหกิจชุมชนเพราะการลงทุนเพียงคนเดียวมีความเสี่ยงสูง ซึ่งการทำวิสาหกิจชุมชนจะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล
- มีโรงสีชุมชน โดยข้าวที่สีได้นั้นจะนำไปบริโภคเองและนำไปขาย
- มีการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้เพื่อปลูกครั้งต่อไป โดยจะใช้แค่ครั้งเดียวเพื่อความสมบูรณ์ของพันธุ์ข้าว
- ตอนนี้กำลังเริ่มทำเห็ด แต่อยู่ในช่วงพัฒนา
- ทักษะที่ใช้ในการลงพื้นที่
 - วิเคราะห์คำพูดว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเท่าไร
 - การจับประเด็น
 - กล้าคิด กล้าพูด กล้าถาม เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ยินดีที่จะให้ความรู้อยู่แล้ว
 - มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดี

กลุ่มที่ 2 บ้านมั่นคง

- สร้างเพราะ
 - คนไม่มีที่อยู่
 - ไม่มีเงินก้อน
 - ถูกไล่ที่ดิน
 - ขาดรายได้
 - คนไม่มีที่ดิน
- งานวิจัย
 - เกิดจากความสงสัย
 - หานักวิจัย ทำให้เกิดการรวมกลุ่ม และหาวัตถุประสงค์
 - วางแผนเริ่มจากการแบ่งหน้าที่ เก็บข้อมูลโดยการตั้งคำถาม
 - ลงพื้นที่สัมภาษณ์
 - สรุป
- สภาพพื้นที่
 - อาชีพรับจ้าง เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปู ค้าขาย และเลี้ยงปลากระพง
 - พื้นที่มีนาทุ่ง โรงงาน น้ำเค็ม และวัด
- การจัดการของบ้านมั่นคง
 - รับฟังปัญหา
 - จัดตั้งคณะกรรมการ
 - สมาชิกต้องมีความร่วมมือกัน
 - ต้องการให้ชุมชนอยู่ใกล้วัด

- กฎเกณฑ์ของบ้านมั่นคง
 - มีความซื่อสัตย์
 - ไม่สร้างความเดือดร้อน
 - มีความรับผิดชอบ
 - เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง
 - เก็บเงินออมผ่านกองทุนสวัสดิการวันละบาท
 - ช่วยกันเป็นหูเป็นตา
- สวัสดิการต่างๆของบ้านมั่นคง
 - ร่วมกันคิดแก้ไขปัญหา
 - เล่นแชร์
 - เบี้ยยังชีพ
 - สวัสดิการธรรมชาติต่างๆเช่น ปลา และผักพื้นบ้าน
- ทักษะที่ใช้ในการลงพื้นที่
 - การฟังและตั้งคำถาม
 - จับประเด็นสำคัญ
 - การสังเกต
 - การใช้สมาธิ
 - การถ่ายทอด
 - การทำงานเป็นกลุ่ม
 - มีความกล้า
 - จดบันทึก

กลุ่มที่ 3 บ้านลุงมะโหนด

- ได้ไปดูที่ประตุน้ำ และทราบถึงปัญหาว่าเกิดจากเขื่อนที่จังหวัดกาญจนบุรีทำให้เกิดความแห้งแล้ง และการทะเลาะกันของชาวบ้านน้ำจืดและน้ำเค็ม
- ถ้าน้ำเค็มมากไปทำให้นาข้าวเสียหาย และถ้าน้ำจืดมากเกินไปก็งักก็จะตาย
- การแก้ปัญหา โดยการเข้าไปคุยชาวบ้านและถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ว่าเกิดขึ้นเพราะอะไร และนำความคิดของทั้ง 2 ฝ่ายมาทบทวน ต่อมาจึงได้ออกแบบประตุน้ำแบบเปิดปิดอัตโนมัติ
- ผลที่เกิดขึ้นหลังจากแก้ปัญหาแล้ว
 - สามารถลดความขัดแย้งได้
 - ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
 - ชาวบ้านเกิดการพัฒนาทางความคิด
- ทักษะที่ใช้ในการลงพื้นที่
 - มีเจตคติที่ดี
 - กล้าแสดงออก
 - มีความอดทน
 - เป็นผู้ฟังที่ดี ใจห้าวใจฟัง
 - ทักทายโดยการสวัสดี และเข้าไปแนะนำตัวเอง

นายชินนวัฒน์ มณีศรีขำ ได้สอบถามผู้เข้าร่วมประชุมว่า การจับประเด็นนั้นมีความสำคัญอย่างไรกับการใช้ชีวิตประจำวัน

- ถ้าเราไม่รู้ประเด็นเราก็ไม่รู้เป้าหมาย
- นำไปพัฒนาตนเอง
- เพื่อค้นหาสาระประเด็นสำคัญของเรื่อง
- ทำให้เห็นประเด็นที่เราสนใจและนำมาแลกเปลี่ยน
- ค้นหาประเด็นส่วนตัวและนำมาพูดคุย

นายชินนวัฒน์ มณีศรีขำ ได้อธิบายให้ผู้เข้าร่วมประชุมฟังว่า ความคิด ความสนใจและภูมิหลังของผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคนต่างกัน เหมือนกับการเรียนในห้องเรียน ความสนใจของแต่ละคนก็ต่างกัน จึงทำให้เกิดการตีความไม่ตรงกัน หากมีการแลกเปลี่ยนกัน ก็จะเกิดประเด็นร่วมเพราะเป็นประเด็นที่คิดเหมือนกัน และได้ฝากผู้เข้าร่วมประชุมว่า ในห้องเรียนเคยมีการแลกเปลี่ยนกับเพื่อนหรือไม่ เมื่อถึงเวลาสอบต่างคนก็ต่างไปสอบ ไม่มีการแลกเปลี่ยนความรู้กัน ทำให้ความรู้ที่ได้มานั้นอาจจะขาดตกบกพร่องไปในบางประเด็น หรือในบางครั้งที่การสอบถามหาข้อมูลนั้น ก็ได้ข้อเท็จจริง ดังนั้นทักษะการจับประเด็นจะทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีทักษะมากขึ้น หากฝึกทักษะการจับประเด็นบ่อยๆ ในการลงพื้นที่คุยกับชาวบ้านนั้นก็เช่นกัน และจะพบว่าในการลงพื้นที่บ่อยๆจะส่งผลดีหลายๆด้านต่อตัวผู้เข้าร่วมประชุมเอง

วิทยากรสอบถามผู้เข้าร่วมประชุมถึงสิ่งที่ได้ในวันนี้

- ได้รู้จักเพื่อน ได้มีเพื่อนใหม่
- ได้กล้าแสดงออก
- ได้ความรู้ใหม่ แนวคิดใหม่
- ได้รู้จักคนในชุมชน
- ได้ทักษะการจับประเด็น จากเดิมที่มีอยู่น้อย
 - จับประเด็นให้ได้ว่าพูดอะไรบ้าง
 - สนใจเฉพาะเรื่องที่สำคัญ
- ได้รู้จักระบบบริหารจัดการของบ้านมั่นคง
- ได้ความรู้สึที่ดีต่อชาวบ้าน
- ได้ประสบการณ์เรื่องการตัดสินใจ เมื่อมีข้อมูลก็สามารถตัดสินใจได้มากขึ้น
- การแก้ปัญหา ต้องเอาปัญหาเป็นตัวตั้ง
- ได้มิตรภาพจากเพื่อนในห้อง และชาวบ้านที่ได้ไปถาม
- ได้ความรู้เรื่องน้ำกร่อย
- ได้รู้จักพันธุ์ข้าวต่างๆ
- เห็นประโยชน์ของการไม่ใช้ยาฆ่าแมลง และได้รู้ถึงการฆ่าแมลงโดยใช้แมลงกำจัด
- ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ผ่านการช่วยกันคิดช่วยกันเขียน
- ได้ความรู้ในเรื่องการทำนา

ปิดประชุมเวลา 19.00 น.

วันที่ 23 พฤษภาคม 2556

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

วิทยากรกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุม และให้ผู้เข้าร่วมประชุมแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มนั้นจะมีลูกบอลอยู่กลุ่มละ 1 ลูก ให้ผู้ที่ต้องการจะพูดถือลูกบอลนั้นและแบ่งปันประสบการณ์ให้เพื่อนๆฟัง โดยให้พูดในเรื่องความประทับใจและความรู้สึกในการมาเข้าประชุมครั้งนี้

- ไม่เครียด
- อาหารอร่อย
- ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ
 - สหกรณ์ชุมชน
- บรรยากาศดี
- ประทับใจกระบวนการวิจัย
 - แก้ไขปัญหาได้จริง
 - เป็นขั้นตอน
- อยากกลับวิทยาลัย
- ประทับใจที่ได้เจอเพื่อนใหม่
- ได้เรียนรู้สิ่งใหม่นอกห้องเรียน
- ประทับใจในสถานที่
 - ที่พัก
 - ที่ทำกิจกรรม

ต่อมาวิทยากรได้แจกเอกสารโครงการวิจัยของแต่ละวิทยาลัย และให้ผู้เข้าร่วมประชุมแบ่งกลุ่มตามวิทยาลัยของตนเอง โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมจับประเด็นในเอกสารโครงการวิจัย และนำมาแลกเปลี่ยนให้เพื่อนในกลุ่มฟังพร้อมทั้งหาประเด็นร่วมกันภายในกลุ่ม และนำเสนอให้เพื่อนกลุ่มอื่นได้ฟัง

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี

การขาดทักษะการวิจัยของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี

- ทราบกระบวนการวิจัย
 - ความรู้
 - การประดิษฐ์
 - ทักษะ
 - ประสบการณ์
 - การนำเสนอ
 - การสำรวจ
 - วิเคราะห์
 - ทดลอง
 - วางแผน
 - รวบรวมข้อมูล
 - แปรผล
 - สรุป
- การพัฒนาตัวเอง

- การนำเสนอข้อมูล
- การกล้าแสดงออก
- การแก้ปัญหา
- การพูดในที่ชุมชน
- การวิเคราะห์
- ทักษะการผลิต
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- เกิดการเรียนรู้
 - นำมาปรับใช้ในการเรียนการสอน
 - การออกชุมชน
 - ให้เรียนรู้ประสบการณ์จริง
- จุดมุ่งหมาย
 - การนำเสนอ
 - การลงพื้นที่
 - การแก้ปัญหาเป็น
 - ทำเป็น คิดเป็น
 - การวิเคราะห์
 - รวบรวมข้อมูล

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

- เป้าหมาย
 - จุดมุ่งหมายของวิทยาลัย
 - จุดมุ่งหมายของนักเรียน นักศึกษา
- ปัญหา
 - ขาดความเชื่อมั่นในวิชาชีพ
 - ขาดประสบการณ์
- รูปแบบ
 - เรียนรู้ร่วมกับชุมชนผ่านการลงพื้นที่
 - ศึกษาดูงานจากฟาร์มเกษตรหรือผู้ประกอบการ
 - เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงในพื้นที่จริง

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี

ไม่มีเป้าหมาย

- สาเหตุ
 - กลัวงานหนัก กลัวร้อน
 - ค่านิยมของสังคม
 - ขาดความภาคภูมิใจในสาขาที่เรียน
 - สังคมดูถูกอาชีพเกษตร จึงไม่มีความมั่นใจ
 - ขาดแรงจูงใจ

- จุดประสงค์
 - มุ่งเน้นให้ผู้เรียนจบการศึกษา
 - เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร
 - สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง
- แก้ปัญหา
 - นำแนวทางของ วชท.สิงห์บุรีมาประยุกต์ใช้
 - มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติจริง
 - ประสานความร่วมมือของทุกภาคส่วน วชท.กจ. ผู้ปกครอง และชุมชน
- ผลที่ตามมา
 - มีความมั่นใจในการเรียนและประกอบอาชีพ
 - มีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน
 - เห็นความสำคัญของอาชีพเกษตร

นายชินวัฒน์ มณีศรีขำ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ในเอกสารโครงการวิจัยของแต่ละวิทยาลัยนั้นจะมีอยู่ 3 ย่อหน้า จึงให้แนะนำผู้เข้าร่วมประชุมว่า ต้องทำความเข้าใจในแต่ละย่อหน้าก่อน จึงทำการจับประเด็น เพื่อให้เกิดความครบครันของข้อมูลในแต่ละประเด็น และได้แนะนำนายไพรัช แดนกะไสย ซึ่งเป็นศิษย์เก่าของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี และเคยทำวิจัยท้องถิ่นร่วมกับอาจารย์เอกชัย ยุทธชัยวรกุล มาแล้ว ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานวิจัยท้องถิ่นให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ฟัง

นายไพรัช แดนกะไสย ศิษย์เก่าวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ได้กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุม และแนะนำตนเองว่า ครอบครัวตนเองเป็นชาวนาและได้เห็นการทำงานว่าเป็นอาชีพที่เหนื่อยและตั้งใจว่าจะไม่ทำงานต่อเรื่องการเกษตร แต่เมื่อได้มีโอกาสเข้ามาเรียนที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ต่อมาได้มีรุ่นพี่กับอาจารย์ชักชวนให้เข้ามาทำวิจัยท้องถิ่น และได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่จังหวัดนครราชสีมา ได้ทำการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเจ้าของสวน ทำให้เห็นแนวคิดของผู้ที่ประสบความสำเร็จของอาชีพการเกษตร จึงเกิดแรงบันดาลใจ จนมีทัศนคติที่ดีขึ้นในการประกอบอาชีพการเกษตร เมื่อเกิดความสนใจก็ต้องการที่จะเรียนรู้ จึงพยายามหาที่สิ่งที่ตนเองขาดอยู่ เพื่อที่จะได้ไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ และได้มองกลับไปที่ทำกินของตนเอง และมองหาวามีต้นทุนอะไรบ้างและขาดอะไรบ้าง ซึ่งรูปแบบการเรียนในวิทยาลัยนั้นก็เป็นการเข้าป็นในห้องเรียน อาจารย์ก็อธิบายแต่สิ่งที่เราต้องเรียนรู้ จึงรู้สึกได้ว่ารูปแบบการเรียนแบบนี้ไม่เหมาะกับตนเอง แต่ก็ไม่สามารถทำอะไรได้เพราะตนเองอยู่ในฐานะนักศึกษาเท่านั้น จึงพยายามหาความรู้ในรูปแบบอื่นในเรื่องที่อยากรู้ ต้องหารูปแบบในการเรียนที่เหมาะสมกับตัวเอง สิ่งที่ได้จากการวิจัยท้องถิ่นคือ เมื่อมีการทำกิจกรรมต่างๆ จะมีการกลับมาถอดบทเรียนเพื่อทบทวนสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้

เมื่อเรียนจบไปแล้วก็ตั้งเป้าหมายว่าจะทำอาชีพเกษตร เนื่องจากสมัยที่เรียนเคยได้ทดลองการปลูกไม้และเห็นว่าให้ผลผลิตที่ดีและสามารถสร้างรายได้ จึงได้กลับไปทำเกษตรที่บ้าน แต่ก็มีปัญหากับครอบครัวเพราะครอบครัวไม่เชื่อว่าการปลูกไม้จะสามารถสร้างรายได้ได้ดี และยังไม่ยอมรับรูปแบบความคิดของตนเอง จึงได้ออกไปหาประสบการณ์เพื่อเป็นการหาทุน และได้เข้าทำงานที่เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก หน้าที่งานคือสนับสนุนและพัฒนาให้เกิดเกษตรกรรุ่นใหม่ ซึ่งความหมายของเกษตรกรรมทางเลือกคือการเลือกรูปแบบการทำเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ และให้เกิดความยั่งยืนในแปลงของตนเอง

ต่อมานายชินวัฒน์ มณีศรีขำ ได้สอบถามถึงเป้าหมายของผู้ร่วมประชุมว่า หลังจากที่ยุติเรียนจบแล้วจะทำอะไรต่อ

- ทำงานที่ที่เคยไปฝึกงานมา
- เรียนต่อ
- กลับไปทำเกษตรที่บ้าน
- ทำงานสายเกษตร

- ยังไม่ทราบ
- รับราชการ
- กลับไปพัฒนาบ้านเกิดตนเอง

นายไพรัช แดงกะไสย ได้แลกเปลี่ยนถึงบทเรียนของการทำงานเรื่องเกษตรทางเลือกให้ผู้เข้าร่วมว่า งานที่ตนเองทำเป็นการทำงานกับชาวบ้าน เพื่อหนุนเสริมให้เกิดอาชีพเกษตรของคนรุ่นใหม่ ซึ่งมีทั้งการอบรม และการจัดกิจกรรม การให้ความรู้ด้านต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงการทำเกษตรแบบยั่งยืน การทำเกษตรอินทรีย์ มีการเข้าไปเยี่ยมแปลงของเกษตรกรรุ่นใหม่

แนวโน้มและอนาคตของอาชีพเกษตรกร และการทำเกษตรกรรมนั้น มีการลดลงไปมาก ระบบการผูกขาดของบริษัทใหญ่ทำให้ส่งผลต่ออาชีพเกษตรมาก ที่ดินเริ่มหลุดมือไปสู่นายทุนทำให้ชาวบ้านไม่มีทำกิน แนวโน้มข้างหน้าบริษัทใหญ่จะพยายามแทรกซึมและเข้าไปยึดพื้นที่เกษตร โดยให้เจ้าของที่เปลี่ยนฐานะเป็นลูกจ้างภายใต้ระบบการผลิตของบริษัท รวมทั้งเมล็ดพันธุ์ต่างๆที่บริษัทผลิตออกมาจำหน่าย เกษตรกรก็ไม่สามารถเพาะเมล็ดพันธุ์ตัวเอง ทางออกคือต้องมาดูเรื่องของเมล็ดพันธุ์ และปัจจัยการผลิตของตนเอง รวมทั้งการพึ่งตัวเองไม่ว่าจะเป็นการทำปุ๋ยหรือการจัดการในแปลง

ในช่วงบ่าย นายไพรัช แดงกะไสย ได้อธิบายถึงการไปศึกษาดูงานขณะที่ทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ฟังว่า การไปศึกษาดูงานนั้นต้องมีการเตรียมความพร้อมและพูดคุยกันในทีมและแลกเปลี่ยนกันถึงความคาดหวังของตนเองในการศึกษาดูงาน ต้องมีการเตรียมคำถาม และเมื่อกลับมาจากการศึกษาดูงานแล้วต้องมีการถอดบทเรียนว่าจากการที่ได้ไปศึกษาดูงานนั้นสามารถตอบความคาดหวังของเราหรือไม่ โดยการไปศึกษาดูงานนั้นจะได้เรื่องเทคนิคและวิธีคิดจากผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพเกษตรกร ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จนั้นส่วนมากแล้วจะมีใจมาก่อนทำให้สามารถสู้กับปัญหาได้เสมอ ซึ่งเป็นคนละมุมมองกับที่ตนเองมองอาชีพเกษตรในช่วงแรก และที่สำคัญที่สุดคือการได้แรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตร

นายชินนวัฒน์ มณีศรีขำ ได้อธิบายเพิ่มเติมในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของอาชีพเกษตรที่คุณไพรัชได้เล่าให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ฟังว่า ในตอนนี้โลกกำลังประสบกับภาวะความมั่นคงทางอาหาร คือการขาดผลผลิตอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศของโลก ดังนั้นผู้เข้าร่วมประชุมต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศจากการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมรับกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

หลังจากกลับจากการประชุมครั้งนี้ผู้เข้าร่วมประชุมจะได้ลงไปทำงานในพื้นที่รอบๆวิทยาลัยมากขึ้น เพื่อต้องการให้เกิดการเรียนรู้ จึงต้องการให้ผู้เข้าร่วมประชุมศึกษาโครงการวิจัยให้เข้าใจ และได้สอบถามถึงกิจกรรมต่างๆที่ผู้เข้าร่วมประชุมจะกลับไปทำหลังจากจบประชุมว่าจะไปดำเนินการอย่างไร

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี

1. วางแผนและหาแนวร่วม วันที่ 1 มิถุนายน 2556 เวลา 09.00 น.

- ศิษย์เก่า
- ศิษย์ปัจจุบัน
- อาจารย์
- ชุมชนรอบวิทยาลัย

2. วางแผนการลงพื้นที่ เพื่อหาข้อมูลที่ต้องการ

3. เวทีรวบรวมข้อมูลประมาณ 2 – 3 เวที

4. สรุปวิเคราะห์ข้อมูล และจัดหมวดหมู่

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

1. จัดเวทีประชุมทำความเข้าใจโครงการแก๊สชีวภาพ วันที่ 5 มิถุนายน 2556 เวลา 17.00 น.

2. ศึกษาชุมชน

- ภูมิปัญญา
- อาชีพ

3. วิถีชีวิต ความเป็นอยู่

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี

1. ประชุมทีมวิจัย และวางแผนการจัดเวทีสร้างความเข้าใจ กำหนดบทบาทหน้าที่ วันที่ 4 มิถุนายน 2556
2. ประชุมติดตามงาน วันที่ 11 มิถุนายน 2556
3. เวทีสร้างความเข้าใจหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วันที่ 15 มิถุนายน 2556

- อาจารย์
- ศิษย์เก่า
- ผู้ประกอบการ
- ชาวบ้าน

นายชินวุฒน์ มณีศรีขำได้ฝากผู้เข้าร่วมประชุมว่า ในการลงพื้นที่นั้นต้องการให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ทำงานเป็นทีม โดยแบ่งหน้าที่กันเช่น ผู้บันทึกการประชุม ผู้สัมภาษณ์ ผู้ที่เขียนขึ้นกระดาน เพราะการลงพื้นที่ชุมชนถ้าใครไม่ทำก็จะไม่เกิดการเรียนรู้ โดยงานวิจัยต้องมีการระดมการ 3 ขั้นตอนคือ

1. วางแผน
2. ลงมือทำ
3. สรุป

และได้ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมประชุมทำตามแผนการดำเนินงานตามวันเวลาที่ได้ระบุไว้และทีมงานจะเข้าไปร่วมเวทีที่ผู้เข้าร่วมประชุมวางแผนไว้

ปิดประชุมเวลา 15.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แสงอย่าง
ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล
ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจ
โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
วันที่ 5 มิถุนายน 2556 เวลา 17.00 - 19.00 น.
ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นางสาวณัฐหทัย แซ่ย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายโชคชัย แซ่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นายวินัย แซ่ย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายศिला เขมมื่อ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายอังกคาร วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายชลิต ตรีนิตย์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายสุรชัย แซ่ช้าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายธีรภัทร์ พานเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นายเจตนริน ลายเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายคฑาวุธ เพ็ชรรักษ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นางสาววันเพ็ญ อาซอง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นายสุรพงษ์ พิรมี่	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นายศิริชัย แซ่ว่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายวีรวัฒน์ แซ่จ้าว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
16. นายสมศักดิ์ เจลี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
17. นายทวีโชค ธีระเดชศิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เริ่มการประชุมเวลา 17.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมการประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดเวทีการประชุมในครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ วัตถุประสงค์การวิจัย ประเด็นการศึกษาวิจัยกับทีมวิจัย เพื่อค้นหาแนวทางวิธีการเก็บข้อมูล เป้าหมายชีวิตของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี สุดท้ายเพื่อนัดหมายเวลาในการประชุมทีมวิจัยร่วมกันอีกครั้ง

ในที่ประชุมมีการพูดคุย แลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะที่ประชุมเสนอว่า หัวหน้าโครงการควรชี้แจงเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินโครงการวิจัย เนื่องจากมีนักศึกษาเข้าใหม่เข้าร่วมทีมวิจัยจำนวน 14 คน และเนื่องจากว่าทีมวิจัยเก่าในโครงการฯ จบการศึกษา เหลือทีมวิจัยเดิมเพียง 5 คน ซึ่งนายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล ได้เล่าถึงความเป็นมาของโครงการและอธิบายถึงวัตถุประสงค์ รวมทั้งเป้าหมายของการทำวิจัย ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้น

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล ได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุม วิเคราะห์โจทย์วิจัย ในเรื่องเป้าหมายชีวิตของผู้เรียน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี เพราะถ้าไม่มีเป้าหมายชีวิตซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในโจทย์วิจัย ก็ทำงานต่อไปไม่ได้

นายสมศักดิ์ เจลี เสนอให้ใช้วิธีการสอบถามจากนักเรียน นักศึกษา จำนวน 100 คน โดยถามทุกชั้นปี ส่วนวิธีการให้ใช้แบบสอบถาม แบ่งผู้รับผิดชอบเป็น 2 ทีม

นายโชคชัย แซ่เล่า เสนอว่า การใช้แบบสอบถามอาจจะได้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง เพราะผู้ตอบอาจตอบแบบเล่นๆ ให้เสร็จเท่านั้น ควรใช้การสัมภาษณ์ และแบ่งเป็น 5 ทีม แต่ละทีม ทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นชั้นปี

ที่ประชุมมีการอภิปราย และมีมติว่า เพื่อเป็นการป้องกัน การที่ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามมั่วๆ และป้องกันการถามซ้ำซ้อนกัน ให้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก โดยแบ่งผู้รับผิดชอบ คือ

- นายวินัย แซ่ย่าง นายวีรวัฒน์ แซ่จ้าว นายสุรพงษ์ พิรมี่ และนายเจตนริน ลายเงิน รับผิดชอบสัมภาษณ์ ระดับชั้น ปวช.1

- นายโชคชัย แซ่เล่า รับผิดชอบสัมภาษณ์ ระดับชั้น ปวช.2
- นายสมศักดิ์ เจลีกู๋ นางสาววันเพ็ญ อาของ นางสาวณัฐหทัย แซ่ย่าง และนายสุรชัย แซ่ช้าง
รับผิดชอบสัมภาษณ์ ระดับชั้น ปวช.3
- นายคทาฐ เพ็ชรรักษ์ รับผิดชอบสัมภาษณ์ ระดับชั้น ปวส.1
- นายอังการ วงศ์เกียรติ์มณี และนายชลิต ตรินิตย์ รับผิดชอบสัมภาษณ์ ระดับชั้น ปวส.2

การแบ่งผู้รับผิดชอบให้แบ่งตามจำนวน นักเรียน นักศึกษา แต่ละชั้นปี ให้แต่ละทีมรับผิดชอบ ในการสัมภาษณ์
และนำข้อมูลมาสรุปร่วมกันในวันที่ 19 มิถุนายน 2556

กำหนดวันจัดประชุมทีม

การนัดหมายประชุมทีมวิจัย มีการเสนอให้เปลี่ยนเวลา จากวันศุกร์มาเป็นวันพุธ ตอนเย็น เนื่องจากมีนักวิจัยบางคนต้องไปทำงานหารายได้ในเย็นวันศุกร์ และวันเสาร์ และครูหลายท่านต้องเดินทางกลับบ้านต่างจังหวัด ที่ประชุมมีมติให้ประชุมในวันพุธ สัปดาห์ ที่ 1 และ ที่ 3 ของเดือน โดยเริ่มประชุมในเวลา 17.00 น.

ปิดการประชุมเวลา 19.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แซ่ย่าง

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีวิเคราะห์ข้อมูล
โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
ที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
วันที่ 19 มิถุนายน 2556 เวลา 17.00 - 19.00 น.
ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นางสาวณัฐหทัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายอังคาร	วงษ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นายศिला	เชอมือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายวินัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายสุรชัย	แช่โซ้ง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายธีรภัทร์	พานเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายเจตณริน	ลายเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นายคฑาวุธ	เพ็ชรรักษ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นางสาววันเพ็ญ	อาของ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นายสุรพงษ์	พิวมีกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นายศิริชัย	แช่ว่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นายวีรวัฒน์	แช่จ้าว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายสมศักดิ์	เจสสิกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
16. นายทวีโชค	ธีรเดชศิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
17. นายชลิต	ตรีนิตย	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เริ่มการประชุมเวลา 17.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมเวทีการประชุม พร้อมทั้งให้แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสอบถามเพื่อนุ่กักศึกษา และนำมาสรุปปรวมกัน โดยมีข้อมูลดังนี้

ความรู้สึกจากการทำกิจกรรม

1. ด้านความรู้สึกตอนไปสอบถามข้อมูล

- เกร็ง
- ตื่นเต้น
- อาย เพราะผู้ถูกถามเดินหนี
- หงุดหงิด เพราะเขาไม่ตอบ
- เฉยๆ เพราะรู้จักกัน
- ควรปรับปรุงวิธีการ โดยมีข้อเสนอว่าน่าจะนัดประชุมและชี้แจงเหตุผลในการสอบถามเพื่อให้เพื่อนๆ เข้าใจวัตถุประสงค์ ของการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายชีวิตของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี จำนวนที่สุ่มสอบถามทั้งหมด 120 คน

- ข้อมูลระดับชั้น ปวช. จำนวน 92 คน มีเป้าหมายชีวิต 39 คน คิดเป็นร้อยละ 42.39 ไม่มีเป้าหมายชีวิต 28 คน คิดเป็นร้อยละ 39.43 ไม่แน่ใจ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 27.17
- ข้อมูลระดับชั้น ปวช. จำนวน 28 คน มีเป้าหมายชีวิต 18 คน คิดเป็นร้อยละ 64 ไม่มีเป้าหมายชีวิต 10 คน คิดเป็นร้อยละ 36

ปิดการประชุมเวลา 17.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แซ่ย่าง
 ผู้บันทึกรายงานการประชุม
 นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล
 ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีเก็บรวบรวมข้อมูล
โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
วันที่ 21 มิถุนายน 2556 เวลา 13.00 - 17.00 น.
ณ ตำบลโพทรวม ตำบลม่วงหมู่ ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นางสาวณัฐหทัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นายวินัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายศिला	เชอมี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายอัคร	วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายสุรชัย	แซ่ช้าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายเจตนา	ลายเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายคชาวุธ	เพ็ชรรักษ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นางสาววันเพ็ญ	อาซอง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายสุรพงษ์	พิวมี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นายศิริชัย	แช่ว่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นายวีรวัฒน์	แช่จ้าว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นายสมศักดิ์	เจลี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายทวีโชค	ธีระเดชศิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เริ่มการประชุมเวลา 13.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมการประชุม พร้อมทั้งกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ เพื่อค้นหา และสำรวจหาผู้ทรงภูมิปัญญา ด้านการเกษตรในชุมชนใกล้เคียงวิทยาลัยฯ รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาในชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะการสำรวจข้อมูลชุมชนให้ทีมวิจัย รวมทั้งนักวิจัย

วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ก่อนดำเนินการ
 - จัดเวทีประชุมวางแผนในวันที่ 19 มิถุนายน 2556
 - อภิปรายแสดงความคิดเห็น มีข้อสรุปว่าให้แบ่งเป็น 3 ทีม ไปลงพื้นที่ 3 พื้นที่ คือตำบลโพทรวม อำเภอเมือง ตำบลม่วงหมู่อำเภอเมือง และ ตำบลพรหมบุรี อำเภอพรหมบุรี
 - ดำเนินการสำรวจข้อมูลชุมชนในวันที่ 21 มิถุนายน 2556
- ความรู้สึกระหว่างดำเนินการ
 - ตื่นเต้น เพราะไม่เคยพูดคุยกับชาวบ้านมาก่อน
 - เกร็ง เพราะไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร
 - กังวล ว่าชาวบ้านในชุมชนจะต้อนรับหรือไม่
 - งง ไม่รู้ว่าจะไปบ้านไหนดี
 - ไม่ได้ข้อมูลที่ต้องการเพราะชาวบ้านชวนคุยแล้วทีมไม่รู้จะตั้งคำถามอย่างไร

- ความรู้สึกหลังดำเนินการ
 - สบายใจ เพราะคนในชุมชนใจดี เป็นกันเอง
 - ดีใจที่ได้ทำ
 - รู้สึกว่าตัวเองยังรู้ไม่พอ เพราะบางเรื่องชุมชนถามแล้วตอบไม่ได้
 - เห็นว่าการแนะนำตัวและการไหว้สวัสดีเป็นสิ่งที่ดี
 - ได้ความรู้เรื่องการผลิตผักกระเฉด การผลิตมะนาว
- ถ้าต้องลงพื้นที่ครั้งต่อไปจะอย่างไรให้ดีกว่านี้
 - ด้านกระบวนการ
 - การสำรวจข้อมูลชุมชนครั้งต่อไปต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน
 - ต้องเตรียมคำถาม เพราะยังตั้งคำถามไม่เป็น
 - ต้องมีการแบ่งหน้าที่ว่าใครจะเป็นคนถามหลัก ใครจะเป็นคนเสริม
 - มีการเตรียมประชุมก่อนปฏิบัติจริงให้มากกว่าที่ทำมา
 - ครั้งต่อไปควรนำข้อมูลมาทำแผนที่ชุมชน

ปิดการประชุมเวลา 17.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แสงย่าง

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีเก็บรวบรวมข้อมูล
โครงการการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
วันที่ 24 กันยายน 2556 เวลา 13.00 - 17.00 น.
ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นางสาวณัฐหทัย	แช่ย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นายวินัย	แช่ย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายศिला	เชอมือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายอังการ	วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายสุรชัย	แซ่โซ่ง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายเจตนาธิ	ลายเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายคทาฐ	เพ็ชรรักษ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นางสาววันเพ็ญ	อาของ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายสุรพงษ์	พิวมีกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นายศิริชัย	แช่ว่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นายวีรวัฒน์	แช่จ้าว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นายสมศักดิ์	เจลีกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายทวีโชค	ธีระเดชศิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
16. นายคำณ	นัมมอนงค์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสงคราม
17. นายสุทธิลักษณ์	โตกทอง	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสงคราม

เริ่มประชุมเวลา 13.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล หัวหน้าโครงการ ได้ชวนทีมวิจัยแลกเปลี่ยนในประเด็นต่างๆ สรุปได้ดังนี้

ทัศนคติในการประกอบอาชีพเกษตร ประกอบด้วย ทัศนคติของผู้เรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ดังนี้

ทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร			
ผู้เรียน	ผู้ปกครอง	ครูผู้สอน	ชุมชน
- เป็นอาชีพที่เป็นนายตัวเอง สามารถเลี้ยงตัวเองได้ เอาตัวรอดได้ - เป็นอาชีพที่จะช่วยเพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย - เป็นอาชีพที่ทำให้รู้จักความพอเพียง พอใช้ - เป็นอาชีพที่มีทางเลือกและ	- เรียนอะไรก็ได้ แคเรียนฟรี เพราะไม่มีเงินจ่ายค่าเทอม - เรียนทำไม เพราะที่บ้านก็ทำการเกษตร ทำไม่มาช่วยพ่อแม่ทำเกษตรเลย - ยึดติดกับการทำเกษตร	- เกษตรกรไม่ใช่แค่ผู้ผลิต แต่ต้องเป็นผู้คิดและมีข้อมูลที่รอบด้านเพื่อพัฒนา ต่อยอดอาชีพเกษตร - อาชีพเกษตรจะมองแค่เป็นผู้ผลิตไม่ได้ ต้องมองให้ครบวงจร ตั้งแต่การผลิตไปถึงการขาย ต้อง	- อาชีพเกษตรอยู่ได้แบบเศรษฐกิจพอเพียง - ต้องมีพื้นที่เป็นของตัวเอง - เป็นอาชีพที่ใช้ต้นทุนสูง - อนาคตจะไม่มีคนทำอาชีพการเกษตร จะเป็นการทำงานแบบรับจ้าง

ความหลากหลาย อยากปลูกอะไรก็ได้ - เป็นอาชีพที่มีความมั่นคง มีความสุข - เป็นอาชีพที่มีอิสระในการทำงาน - เป็นอาชีพที่ไม่ตาย = เลี้ยงคนทั้งโลก - เป็นอาชีพที่เลี้ยงตัวเองและคนใกล้ตัวให้อยู่รอดได้ - เป็นงานที่สามารถต่อยอดได้ไกลทั้งในประเทศและต่างประเทศ - ผู้ปกครองและคนในชุมชนกดดัน ว่าทำไมไม่ไปเรียนอย่างอื่น มาเรียนเกษตรทำไมเดี๋ยวลำบากเดี๋ยวก็นั่น	รูปแบบเดิม ไม่กล้าที่จะเปลี่ยนแปลง กลัวขาดทุน เป็นหนี้มากกว่าเดิม - ผู้ปกครองในปัจจุบันโลกทัศน์ไม่กว้าง มองอาชีพเกษตรในวงแคบ คิดว่าเป็นงานที่ลำบากไม่มีอนาคต	สามารถตั้งราคาผลผลิตของตนเองได้ - เกษตรกรยุคใหม่ต้องให้ความสำคัญกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคมเพื่อพร้อมที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและรู้เท่าทัน	ทำงานในเมือง - ต้นทุนที่ไม่สูง – ราคาที่เหมาะสม จะช่วยให้คนหันมาทำการเกษตรที่มากขึ้น - เยาวชน / คนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับอาชีพเกษตรลดน้อยลง - จะทำการเกษตรแบบพอเพียงได้นั้น เกษตรกรต้องไม่มีหนี้
---	--	--	--

ปัจจัยและเงื่อนไขในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

ปัจจัย

- ด้านผู้เรียนและผู้สอน

ด้านผู้เรียน ผู้เรียนต้องมีเป้าหมายชีวิตหรือเป้าหมายในการเรียน ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและสนใจศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลความรู้ ทักษะ และฝึกฝนตนเองให้มีคุณลักษณะของนักเกษตร เพื่อที่จะก้าวสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ถ้าผู้เรียนไม่มีเป้าหมายก็จะมองไม่เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ไม่รู้จะนำความรู้ ทักษะ ที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาไปใช้อะไร ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย คิดแต่เพียงว่าเรียนให้ผ่านไปในแต่ละวันและสอบให้ผ่านก็พอ ขอให้ได้วุฒิการศึกษาเพื่อเป็นที่ยืนยันว่าเรียนจบระดับ ปวส. หรือปริญญาตรี เพื่อมีโอกาสในการหางานที่ดี

ด้านผู้สอน ต้องเข้าใจความคิด พฤติกรรม รับรู้ถึงความรู้สึก ของนักเรียน นักศึกษา มีทักษะการฟัง การจับประเด็น กระบวนการกลุ่ม สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิด ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของอาชีพเกษตร โดยสอบถามความความต้องการของผู้เรียนและร่วมสร้างการเรียนรู้ไปพร้อมกัน มีมนุษยสัมพันธ์สามารถติดต่อประสานงานกับชุมชนและแหล่งเรียนรู้
- กระบวนการเรียนรู้ ควรเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ได้คิดวิเคราะห์ มีโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้ และมีโอกาสไปเรียนรู้พื้นที่และการปฏิบัติจริงร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ มีการสรุปบทเรียนร่วมกัน การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ ผู้เรียนต้องมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพด้านการเกษตร เห็นคุณค่าของตนเองที่มีต่ออาชีพ ซึ่งผู้เรียนควรได้เห็นแบบอย่างที่ดี ประสบความสำเร็จในอาชีพเกษตร เช่นรุ่นพี่ หรือผู้ประกอบการอาชีพเกษตรในชุมชน นอกจากเห็นตัวอย่างที่ดีแล้วผู้เรียนควรจะพบความสำเร็จในการทำอาชีพด้วยตนเองผ่านกระบวนการเรียนรู้
- ปัจจัยด้าน ความรู้ และทักษะวิชาชีพเกษตร ความรู้ในด้านการเกษตรปัจจุบันมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การเรียนในห้องเรียน หรือความรู้ตามตำราที่ครูสอน ไม่เพียงพอที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ

ด้านการเกษตรได้ ผู้เรียนต้องสามารถค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆได้เอง และต้องสร้างความรู้ของตนเองด้วยการจัดบันทึกกระบวนการผลิต การทำบัญชีต้นทุน นอกจากความรู้และทักษะด้านการผลิตแล้ว ผู้เรียนเกษตรต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการเกษตรแบบธุรกิจด้วย

จากปัจจัย เจื่อนไข ดังกล่าว ทำให้ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรควิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ดังตาราง

ตารางแสดง SWOT Analysis ของกระบวนการจัดการเรียนรู้
ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
- มีรูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่ค้นพบจากงานวิจัยที่ผ่านมา - มีตัวอย่างรุ่นพี่และเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ - มีทักษะในการตั้งคำถาม - มีทักษะการสื่อสาร - ความร่วมมือของทีม - ไปในนามองค์กร - การศึกษาชาวบ้านให้การยอมรับ - มีอาจารย์ที่มีประสบการณ์ (ความรู้รอบด้าน) - มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้กับชุมชน - ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษา - ในแผนกเกษตรศาสตร์เปิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	- ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีเป้าหมายชีวิต หรือเป้าหมายในการเรียนรู้ - ผู้สอนส่วนใหญ่ยังให้คุณค่าต่อการเรียนอยู่ในห้องเรียนสี่เหลี่ยม - หลักสูตรการศึกษาไม่เอื้อต่อการเรียนรู้กับชุมชน - นักศึกษายังไม่มีความมั่นใจในตัวเอง - ขาดทักษะในการฟังจับประเด็น - พาหนะการเดินทางไม่เอื้ออำนวย	- ชุมชนเปิดโอกาสให้การสนับสนุน ร่วมเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน - ได้รับเงินทุนในการสนับสนุน - ความร่วมมือของชุมชน - ชุมชนอยู่ใกล้วิทยาลัย - ชาวบ้านเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ - รูปแบบการเรียนรู้กับชุมชนแบบบูรณาการ	- เวลาในการเรียนรู้จากชุมชนมีน้อยเนื่องจากมีตารางเรียนรายวิชาตามหลักสูตร ที่ สอศ. กำหนด - มีกิจกรรมอื่นแทรกแซงระหว่างการทำวิจัย - มีภาระงานอื่นต้องทำ (การทำงานหารายได้) - เกษตรกรติดภารกิจส่วนตัว

สิ่งที่ได้เรียนรู้ของทีมวิจัย

- เรียนรู้การทำงานเป็นทีม เพิ่มความสามารถในการคิด การวิเคราะห์
- เรียนรู้การแบ่งบทบาทหน้าที่ เพื่อเป้าหมายร่วมกัน
- มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ
- มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน

สิ่งที่ได้เรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

- ได้รับการยอมรับจากสังคมภายนอก
- ได้แนวคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอนจากทีมงานวิจัย
- นักศึกษาของวิทยาลัยมีศักยภาพมากขึ้น กล้าที่จะคิด กล้าทำ กล้าอ่าน กล้าเขียน และกล้าพูด

ในอดีต ชาวบ้านโดยรอบวิทยาลัยส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก ซึ่งชาวบ้านมีพื้นที่ในการทำนาของตัวเอง ซึ่งในสมัยนั้นการทำนา จะทำปีละ 1 ครั้ง คือ จะเริ่มทำในช่วงที่มีน้ำอุดมสมบูรณ์ ช่วงฤดูฝน ซึ่งการทำนาของชาวบ้านนั้น จะแบ่งกันทำเป็นงวดๆ ไม่สามารถทำพร้อมกันได้ทีเดียว น้ำจะไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงต้องรอน้ำ แต่ก็ เป็นวิธีการช่วยเหลือกันของชาวบ้านในสมัยนั้น คือ ทำนาจากพื้นที่ส่วนบนลงมาถึงพื้นที่ปลายน้ำ ในขณะที่ทำนาต้นน้ำคนปลายน้ำก็จะไปช่วย พอเสร็จจากนาต้นน้ำมาถึงนาปลายน้ำ คนต้นน้ำก็จะไปช่วย เป็นวิถีของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เมล็ดพันธุ์ก็เป็นพันธุ์ข้าวท้องถิ่นที่ปลูกสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ นอกจากวิธีการทำนาแล้ว วัฒนธรรมความเป็นอยู่ อาหารการกินก็มีการเอื้อเฟื้อแบ่งปันกัน ใครมีอะไรก็เอามาแบ่งกันเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดสืบทอดต่อกันมาตามวิถีชุมชนที่ผูกพันกับสายน้ำ ชาวบ้านจึงคุ้นเคยและมีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับแม่น้ำ บ้านเรือนส่วนใหญ่ปลูกสร้างโดยยกใต้ถุนสูง ในช่วงฤดูน้ำหลากกระแสน้ำจะเอ่อท่วมตลิ่งขึ้นมา ชาวบ้านก็จะยกข้าวของขึ้นที่สูง กักตุนข้าวสาร ปลาแห้ง ปลาเค็ม ปลาร้า ปลาเจ่า ฯลฯ ไว้เป็นเสบียงตลอดฤดูน้ำหลาก หากอยากกินปลาสดในท้องถิ่นก็ให้จับไม่อดไม่ยาก มีเรือพายเป็นพาหนะในการสัญจรไปมา แต่ในอดีตนั้นฤดูน้ำหลากมักจะกินระยะเวลาไม่นาน เพียงไม่กี่วันน้ำที่เอ่อท่วมก็จะไหลลงสู่คลองหนองบึงต่างๆ ส่วนในช่วงฤดูแล้งระดับน้ำจะลดลงจากขอบตลิ่งไม่ต่ำกว่า 10 เมตร จนแลเห็นเป็นหาดทรายยาวไกล

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้เข้ามาแทนที่ โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมที่ควายเหล็กได้เข้ามาแทนที่ควายไทยซึ่งนับวันเริ่มจะหายไปจากท้องนา เมื่อมีรถไถนา ที่ทำงานได้รวดเร็วกว่าและมีประสิทธิภาพมากกว่าเข้ามาแทนที่ บ้านเมืองเจริญขึ้น มีร้านค้าใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย มีการตัดถนนหนทางต่างๆ การขุดคลองส่งน้ำเข้าสู่ผืนนา หลังจากการสร้างเขื่อนแห่งแรกในแม่น้ำเจ้าพระยาเสร็จสิ้นลง “เขื่อนเจ้าพระยา” และนั่นเองที่ทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเริ่มเปลี่ยนไป นั่นเพราะจังหวัดสิงห์บุรีซึ่งอยู่ใต้เขื่อนเจ้าพระยาลงมาประมาณ 40 - 50 กิโลเมตรก็เริ่มเกิดน้ำท่วมตั้งแต่ราวปี 2504 และปี 2507 แต่ในช่วงนั้นระดับน้ำที่ท่วมยังไม่สูงมาก เพราะยังไม่มีสิ่งก่อสร้างไปกั้นขวางทางเดินของน้ำ แต่เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้น มีการขยายบ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนการตัดถนนหนทางต่างๆ ไปกีดขวางทางเดินของน้ำ เมื่อถึงช่วงฤดูน้ำหลาก น้ำจึงไหลไม่สะดวกหรือไม่มีทางระบาย นับตั้งแต่ปี 2521 น้ำจึงเริ่มท่วมสิงห์บุรีหนักขึ้นและถี่ขึ้นโดยเฉพาะบ้านเรือนที่อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และมาท่วมอีกในทุกปี โดยเฉพาะในปี 2538 และ 2549 ซึ่งในช่วงหลังๆ นี้ระดับน้ำสูงไม่ต่ำกว่า 1 เมตร บางพื้นที่ที่เป็นที่ลุ่มก็อาจจะสูงถึง 2 เมตรหรือมากกว่า สร้างความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินไร่นาและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านเป็นอย่างมาก ดังนั้นการที่น้ำท่วมในปี 2554 ชาวบ้านจึงไม่รู้สึกแตกต่างจากที่ผ่านมามากนัก

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ปัจจุบันที่ดินส่วนใหญ่ถูกประกาศขายให้นายทุน (นายทุนในพื้นที่) เนื่องจากบางคนนำที่ดินไปจำนองเพื่อนำเงินมาลงทุน แต่เมื่อผลผลิตถูกน้ำท่วมก็ไม่สามารถหาเงินไปใช้หนี้ได้ทันจึงถูกยึดที่ดิน บางคนก็ตั้งใจขายที่ดิน เพื่อนำเงินมาใช้สอยตามกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป บางส่วนที่ยังคงมีที่ดินของตนเอง ก็เปลี่ยนมาทำเกษตรแบบผสมผสานเนื่องจากไม่สามารถปลูกพืชชนิดเดียวได้ดังเช่นในอดีต เนื่องจากยังปลูกยังเป็นหนี้ ต้นทุนการผลิตในปัจจุบันก็สูง ทำให้ชาวบ้านบางคนเชื่อว่าอาชีพเกษตรไม่สามารถอยู่ได้ และพยายามส่งลูกหลานให้เรียนสูงๆ และหาอาชีพที่ดีๆ ไม่ต้องมาลำบาก ดังนั้นในปัจจุบันเด็กและเยาวชนที่เรียนสูงๆก็ออกไปทำงานตามเมืองใหญ่ ส่วนคนที่มีโอกาสเรียนไม่มากนักก็ไปทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งในจังหวัดสิงห์บุรีและจังหวัดใกล้เคียงทั้งอ่างทอง พระนครศรีอยุธยา และด้วยการที่คนรุ่นใหม่ซึมซับการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกอย่างรวดเร็ว เมื่อกลับสู่บ้านก็นำวิถีคิดและวัฒนธรรมใหม่นั้นกลับสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก็ควบคู่ไปทั้งด้านบวกและด้านลบที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

ในอดีตวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ตั้งอยู่ในตัวเมืองสิงห์บุรี เปิดการเรียนการสอนครั้งแรกโดยยึดอาคารเรียนโรงเรียนวัดพรหมสาร เป็นสถานที่ศึกษา แต่เดิมใช้ชื่อโรงเรียนเกษตรกรรมสิงห์บุรี ซึ่งก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 เมษายน ปี 2516 ในขณะนั้นเปิดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกเกษตรกรรมหลักสูตร 3 ปี หลังจากก่อตั้งได้ประมาณ 1 ปี จึงมีแนวความคิดจะย้ายที่ตั้งวิทยาลัยฯเป็นของตนเอง เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2517 จึงย้ายมาอยู่ที่ 94/1 หมู่ 1 ตำบลม่วงหมู่ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี (พื้นที่ในปัจจุบัน) ขนาดของพื้นที่ 681 ไร่ 57ตารางวา ซึ่งที่ดินได้มาจากการบริจาคของชาวบ้าน และการซื้อที่เพิ่มเติม โดยสภาพพื้นที่

สิ่งที่ชุมชนได้เรียนรู้

- ได้ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างชุมชนกับวิทยาลัย
- ได้แลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนกับวิทยาลัย
- ได้ความรู้ใหม่ๆจากการทำวิจัย โดยเฉพาะการคิด วิเคราะห์ การจับประเด็น

ความเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล (ทีมวิจัย)

- กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจกล้าแสดงออกมากขึ้น
- มีความอดทนในการทำงาน
- มีความคิดที่เป็นตัวของตัวเอง
- เข้าใจรูปแบบการทำงานวิจัย
- ได้ความรู้ และประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับอาชีพเกษตร
- ได้มนุษยสัมพันธ์ต่อชุมชน
- ได้รู้กระบวนการเก็บข้อมูล ที่มีขั้นตอนและกระบวนการที่เหมาะสม

ความเปลี่ยนแปลงของทีมวิจัย

- เกิดความสามัคคีในการทำงาน
- ฝึกการตรงต่อเวลา
- เข้าใจเพื่อนในทีมงานมากขึ้น จากการสนทนากันบ่อยครั้ง
- เพิ่มประสบการณ์ในการวางแผนแบบเป็นระบบ
- ได้ความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น

ความเปลี่ยนแปลงของชุมชน

- ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง เกิดกำลังใจในการทำอาชีพเกษตร
- เกษตรกรและนักศึกษามีความรู้ในการทำอาชีพเกษตรเพิ่มขึ้น
- คนในชุมชนรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน
- การเปลี่ยนแปลงทางการเกษตรมีทิศทางที่ดีขึ้น สามารถลดต้นทุนในการทำเกษตร.

ปิดการประชุมเวลา 17.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แสงอย่าง

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

เป็นกลุ่ม มีลักษณะเป็นแอ่ง เป็นบึงน้ำเก่า ทำให้น้ำท่วมขังในช่วงแรกและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยวิทยาลัยฯถูกน้ำท่วมใหญ่ช่วงปี พ.ศ.2538 และ ปีพ.ศ. 2545 โดยเฉพาะในช่วงเดือน กันยายน และ ตุลาคม และในวันที่ 1 ตุลาคม ปี 2522 เปลี่ยนชื่อมาเป็น วิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี ช่วงปี 2517 – 2522 นั้น ทางวิทยาลัย เริ่มเปิดหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรวิชาเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีการเปิดหลักสูตร ปวท. แต่ปัจจุบันยกเลิกหลักสูตรนี้แล้ว

ในวันที่ 26 กันยายน 2539 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้วิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรีเปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี มีการเปิดหลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ หลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิด 5 สาขาวิชา คือ สาขาพืชศาสตร์ สาขาสัตวศาสตร์ สาขาประมง สาขาพาณิชยกรรม สาขาเกษตรศาสตร์ หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาเกษตรศาสตร์ และสาขาประมง เป็นสาขาที่มีนักศึกษาสนใจมากที่สุด ซึ่งนักศึกษาที่ได้รับทุนต่างๆ ส่วนมากจะอยู่ในสาขาเกษตรศาสตร์ เนื่องจากมีความประพฤติดี มีจิตใจที่อาสา ยอมเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อส่วนรวม จึงมีโอกาสที่ได้รับทุนมากกว่าสาขาอื่น

ในปัจจุบันนักศึกษาที่มาเรียนยังมาจากทางภาคเหนือ แถบจังหวัด เชียงราย ตาก เช่นในอดีต ส่วนใหญ่เป็นพวกชาวเขา กระเหรี่ยง ม้ง และเริ่มมีนักเรียนในพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี เข้ามาเรียนที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี เพิ่มมากขึ้นประมาณ 10% โดยทางวิทยาลัยฯ มีการส่งเสริมและปลูกฝังในการต่อยอดการเรียนรู้หลังจากจบการศึกษาไปแล้วคือ สามารถเรียนต่อมหาวิทยาลัยได้ เช่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งเปิดหลักสูตรเกี่ยวกับการเกษตร และนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี มีประสบการณ์ที่สูงในการปฏิบัติการเรียนรู้ จึงเป็นเรื่องที่ไม่ยากสำหรับการต่อยอดการศึกษาที่มีระดับที่สูงขึ้น

การทำปฏิทินการผลิต

การเพาะปลูกข้าวไร่												
อาชีพ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ทำนา	รอบ (ครึ่ง) ที่ 1		รอบ (ครึ่ง) ที่ 2						รอบ (ครึ่ง) ที่ 1			
ขั้นตอนการผลิต	1.ไถ	1.เปิดน้ำ	1.เตรียมดิน		1.ไถ	1.ฉีดยา	1.ไถ	1.เปิดน้ำ	1.เตรียมดิน		1.ไถปุ๋ย	1.ฉีดยา
	ปุ๋ย	น้ำ	2.เปิดน้ำเข้านา		ปุ๋ย	กำจัด	ปุ๋ย	2.เปิดน้ำเข้านา	2.เปิดน้ำเข้านา		2.ฉีดยา	กำจัด
ผลผลิต	2.คอย	ออก	3.การปรับหน้าดิน		2.ฉีดยา	ศัตรูพืช	2.คอย	3.การปรับหน้าดิน	3.การปรับหน้าดิน		3.คอย	ศัตรูพืช
	เผ่า	นา	4.การเตรียมเมล็ดพันธุ์		3.คอย	ตาม	เผ่า	4.การเตรียมเมล็ดพันธุ์	4.การเตรียมเมล็ดพันธุ์		ตาม	ตาม
	ระวัง	2.เก็บ	5.การไถนา		ดูแล	ความ	ระวัง	5.การไถนา	5.การไถนา		ดูแล	ความ
	ศัตรูพืช	เกี่ยว	6.วิดน้ำเข้านา		วัชพืช	เหมาะ	ศัตรูพืช	6.วิดน้ำเข้านา	6.วิดน้ำเข้านา		วัชพืช	เหมาะ
	ช	ผลผลิต	7.หว่านเมล็ดพันธุ์			สม	ช	7.หว่านเมล็ดพันธุ์	7.หว่านเมล็ดพันธุ์			สม
		ต	8.ดูแลทั่วไป			2.เปิด		8.ดูแลทั่วไป	8.ดูแลทั่วไป			2.เปิด
						ปิดน้ำ						ปิดน้ำ
						เข้านา						เข้านา

ข้อสังเกต : ในการทำนา 1 รอบ จะฉีดยาฆ่าแมลง 2 ครั้งเป็นมาตรฐาน ส่วนการฉีดยาต่อไปขึ้นอยู่กับสถานการณ์ศัตรูพืชในขณะนั้น

ผู้รู้ในชุมชน

ชื่อ - สกุล	อาชีพ
นายอุไร เชื้อศรีแก้ว	ทำนา
นายอ้วน แจ่มโอ่ง	ทำนา ปลูกผักกะเจต
นายบุญสม มีภาคพจน์	ทำนา ทำแปลงเกษตรสวนผสม
นางสาวศศิภา จันทิมา	ทำนา เกษตรกรตัวอย่าง
นายเถร มีตาดพงษ์	ทำนา เลี้ยงปลา เพาะเห็ด
นายเกษิทธิฤทธิ์ บันเจริญ	ทำนา แปลงเกษตรสวนผสม
นางสาวสุนันทา ทองประเสริฐ	ทำนา
นายพิเชษฐ จันทิมา	ทำนา ปลูกผักสวนครัวส่งขาย

สรุปรายงานการประชุมเวทีเก็บรวบรวมข้อมูล
โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
วันที่ 25 กันยายน 2556 เวลา 09.00 - 17.00 น.
ณ ตำบลม่วงหมู่ ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นางสาวณัฐหทัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นายวินัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายศิลา	เชอมือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายอังคาร	วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายสุรชัย	แซ่ชิง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายเจตนริน	ลายเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายคทาวุธ	เพ็ชรรักษ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นางสาววันเพ็ญ	อาของ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายสุรพงษ์	พิวมีกู	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นายศิริชัย	แช่ว่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นายวีรวัฒน์	แช่จ้าว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นายสมศักดิ์	เจลีกู	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายทวีโชค	ธีรเดชศิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
16. นายอุไร	เชื้อศรีแก้ว	ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
17. นายธวัช	แจ้นโอง	ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
18. นายบุญสม	มีภาคพจน์	ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
19. นางสาวศศิภา	จันทิมา	ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
20. นายเกร	มีตาดพงษ์	ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
21. นายภคิทธิฤทธิ์	ปิ่นเจริญ	ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
22. นางสาวสุนันทา	ทองประเสริฐ	ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
23. นายพิเชษฐ	จันทิมา	ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
24. นายสุนทร	บุญนาถ	ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
25. นายอำนาจ	สังวรรณ	ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
26. นางปราณี	ตุลาการ	ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
27. นายคำรณ	นิมอณรงค์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสงคราม
28. นายสุทธิลักษณ์	โตกทอง	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสงคราม

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล หัวหน้าโครงการ ได้ชวนทีมวิจัยแลกเปลี่ยนในประเด็นต่างๆ สรุปได้ดังนี้
ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชุมชน

นายสุนทร บุญนาค	เพาะเห็ด ทำนา
นายอำนาจ สังวรณ์	ทำนา ทำแปลงเกษตรสวนผสม
นางปราณี ตูลาการ	ทำนา

แหล่งเรียนรู้

- พื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลม่วงหมู่ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี สามารถเรียนรู้วิธีการปลูกผักขอม การทำสวนผลไม้ และขยายพันธุ์ไม้ผลจำหน่าย
- พื้นที่หมู่ที่ 2 ตำบลพรหมบุรี อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีเกษตรกรทำเกษตรปลอดสารพิษ มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรแบบสวนผสม ปลูกผักกระเฉด เพาะเห็ด มีการทำประมง และการรวมกลุ่มชาวบ้านเพื่อจำหน่ายพืชผลทางการเกษตร ซึ่งมีผลผลิตที่หลากหลาย

ปิดการประชุมเวลา 17.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แสง่าง
 ผู้บันทึกรายงานการประชุม
 นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล
 ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร เจื่อนไขและปัจจัยต่างๆ
 โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
 โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

วันที่ 6 ตุลาคม 2556 เวลา 15.00 - 17.00 น.

ณ ห้องประชุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นางสาวณัฐหทัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นายวินัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายศิลา	เชอมือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายอังการ	วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายสุรชัย	แช่ใช้	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายเจตนาธิ	ลายเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายศทาวุธ	เพ็ชรักษ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นางสาววันเพ็ญ	อาซอง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายสุรพงษ์	พิวมี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นายศิริชัย	แช่ว่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นายวีรวัฒน์	แช่จ้าว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นายสมศักดิ์	เจลี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายทวีโชค	ธีระเดชศิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เริ่มประชุมเวลา 15.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล ได้กล่าวทักทายทีมวิจัยและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดเวทีในครั้งนี้ ที่มุ่งไปที่
 การนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน ซึ่งที่ประชุมได้สรุปดังนี้

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. ควรต้องมีการคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน โดยเฉพาะการรับรู้หรือประสบการณ์เดิมของแต่ละคน รวมทั้งความแตกต่างในเรื่องลักษณะนิสัยระหว่างบุคคลเป็นหลัก
2. กระบวนการเรียนรู้ต้องเน้นไปที่การส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนด้วยการลงมือปฏิบัติจริงให้มากที่สุดเพื่อจะได้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีการถอดบทเรียนร่วมกันหลังจากลงมือปฏิบัติทุกครั้ง
3. ต้องฝึกให้เกิดกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะช่วยให้รับมือกับการไปทำงานจริง
4. ครูผู้สอนต้องมีการเปิดรับฟังความต้องการของนักเรียน ว่ามีความสนใจหรืออยากรู้ในเรื่องใดและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้เหล่านั้น
5. กิจกรรมต้องมีความหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจและอยากที่จะหาคำตอบด้วยตนเอง ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงและดูผลการปฏิบัติของตนเอง
6. กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ ด้วยการซักถาม หรือให้แสดงความคิดเห็น โดยครูทำหน้าที่เป็นกระตุ้นหรือตั้งคำถามชวนคิด
7. ทุกการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การออกแบบกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่คอยแนะนำและให้คำปรึกษาในเรื่องที่นักเรียนติดขัด

8. ต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้ภายนอกวิทยาลัย โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงเรียนรู้และปฏิบัติร่วมกับชุมชน เพื่อให้เห็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งได้ศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงจากชุมชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนอย่างมาก โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า

ปิดประชุมเวลา 17.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แซ่ย่าง

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร เจื่อนไขและปัจจัยต่างๆ
โครงการการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

วันที่ 15 ตุลาคม 2556 เวลา 16.00 - 18.00 น.

ณ ห้องประชุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นางสาวณัฐหทัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นายวินัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายศิลา	เชอมือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายอังการ	วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายสุรชัย	แช่ใช้	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายเจตนริน	ลายเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายศกทาวุธ	เพ็ชรักษ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นางสาววันเพ็ญ	อาของ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายสุรพงษ์	พิวมีกู	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นายศิริชัย	แช่ว่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นายวีรวัฒน์	แช่จ้าว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นายสมศักดิ์	เจลีกู	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายทวีโชค	ธีรเดชศิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เปิดประชุมเวลา 16.00 น.

นายศิลา เชอมือ กล่าวทักทายเพื่อนๆที่ได้มาร่วมประชุมในวันนี้พร้อมทั้งได้ตั้งคำถามให้แต่ละคนไปคิดว่า
กระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรฯ ควรเป็นอย่างไร

กระบวนการเรียนรู้

ผู้สอน

- การเรียนการสอนในห้องเรียนถ้าช่วงไหนนักศึกษาตามไม่ทันครูผู้สอนควรจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม โดยที่ครูผู้สอนเอื้อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร ไม่รีบสอนให้จบตามเนื้อหาที่เตรียมไว้
- การเรียนการสอนต้องเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันทั้งจากครูผู้สอน นักเรียน รวมทั้งคนในชุมชน
- ครูผู้สอนต้องมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงที่คอยเอื้อให้นักศึกษาได้ลงมือทำจริง ลองผิดลองถูกด้วยตนเองก่อนที่จะลงมาช่วยเติมเต็มความรู้ ไม่รีบที่จะลงไปสอนแต่คอยตั้งคำถามให้นักศึกษาได้คิดและหาคำตอบด้วยตนเอง

ผู้เรียน

- มีการกำหนดเป้าหมายของชีวิตให้ชัดเจนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนและพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้
- ต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และลงมือปฏิบัติอย่างเต็มที่ ถ้าที่จะตั้งคำถามในสิ่งที่ตนเองไม่เข้าใจ และชวนหาหาคำตอบอยู่เสมอ

- ผู้เรียน ต้องสนใจและใส่ใจในเรื่องที่เรียนอยู่เสมอ หมั่นเตรียมตัวในเรื่องที่สนใจ (ค้นหาข้อมูลที่สนใจ) มีใจรักในเรื่องที่เรียน (รู้ว่าเรียนไปทำไม) มีความรับผิดชอบเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งต้องขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ที่สำคัญต้องรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง

ปิดการประชุมเวลา 18.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แซ่ย่าง

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา กำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้
โครงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

วันที่ 10 พฤศจิกายน 2556 เวลา 17.00 - 19.00 น.

ณ ห้องประชุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นางสาวณัฐหทัย	แช่ย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นายวินัย	แช่ย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายศिला	เชอมือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายอังการ	วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายสุรชัย	แช่ช้าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายเจตนาธิ	ลายเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายคฑาวุธ	เพ็ชรเกษ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นางสาววันเพ็ญ	อาของ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายสุรพงษ์	พิวมีกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นายศิริชัย	แช่ว่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นายวีรวัฒน์	แช่จ้าว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นายสมศักดิ์	เจลีกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายทวีโชค	ธีรเดชศิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เริ่มประชุมเวลา 17.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล กล่าวทักทายทีมวิจัยพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดเวทีในวันนี้ว่าอยากจะ
ชวนให้ทุกคนมาร่วมกันสะท้อนบทเรียนว่าในช่วงที่ผ่านมาเรามีเป้าหมายในการลงไปจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับ
ชุมชนอย่างไร โดยที่ให้แบ่งกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นและนำมาแลกเปลี่ยนในวงใหญ่ ซึ่งได้ข้อสรุปดังนี้

เป้าหมายการเรียนรู้

1. การเรียนรู้จำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมายของการมาเรียนวิทยาลัยเกษตรฯและการดำรงชีวิตที่มี
เป้าหมายที่ชัดเจน
2. ต้องการสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองในเรื่องของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหลังจากจบการศึกษา
3. ต้องการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน/การเรียนรู้ของตนเอง ผ่านคนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ ทั้ง
ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาและเกษตรกรในชุมชน
4. เกิดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันทั้งความรู้ที่
ได้จากในห้องเรียนและความรู้ของเกษตรกรในชุมชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความเชี่ยวชาญและเพิ่ม
ประสบการณ์ในการทำงานมากยิ่งขึ้น
5. เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านต่างๆ ทั้งทักษะการฟัง การพูด การคิดวิเคราะห์ การจับ
ประเด็น การเชื่อมโยงสถานการณ์ วิธีการในการลงชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน รวมทั้ง
การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ปิดการประชุมเวลา 18.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แซ่ย่าง

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา กำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้
โครงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต

โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

วันที่ 14 พฤศจิกายน 2556 เวลา 16.00 - 19.00 น.

ณ ห้องประชุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นางสาวณัฐหทัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นายวินัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายศिला	เซอมีอ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายอังการ	วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายสุรชัย	แช่โซ้ง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายเจตนริน	ลายเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายคพาวุธ	เพ็ชรักษ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นางสาววันเพ็ญ	อาของ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายสุรพงษ์	พิวมีกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นายศิริชัย	แช่ว่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นายวีรวัฒน์	แช่จ้าว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นายสมศักดิ์	เจลิกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายทวีโชค	ธีรเดชศิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เริ่มประชุมเวลา 16.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล ได้ชวนทีมวิจัยทบทวนการทำกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทั้งการประชุมวางแผน
ในวิทยาลัยฯ การออกแบบกิจกรรม การลงเรียนรู้ร่วมกับชุมชน รวมถึงการถอดบทเรียนในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ทำให้
ทีมวิจัยได้ทบทวนกระบวนการที่ผ่านมาของโครงการและเห็นข้อมูลที่ได้จากการลงทำกิจกรรม หลังจากนั้นจึงได้ให้ทีม
วิจัยร่วมกันแลกเปลี่ยนว่าภายใต้ข้อมูลที่เราวันนี้ คิดว่าประเด็นในการเรียนรู้ใดที่ทีมวิจัยมีความสนใจและเฝ้าต่อการเรียนรู้ที่
ตอบสนองเป้าหมายชีวิตของแต่ละคน ซึ่งที่ประชุมได้สรุปร่วมกันว่า

ประเด็นในการเรียนรู้

1. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ตรงกับเป้าหมายที่นักศึกษาต้องการนำไปใช้ได้จริง ผ่านการลงทำงาน
ร่วมกับคนในชุมชน
2. ต้องลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลชุมชนและการศึกษาดูงานรวมทั้งร่วมปฏิบัติจริงกับเกษตรกร เพื่อให้ได้สัมผัส
กับประสบการณ์ตรงจากผู้ประกอบอาชีพ
3. กระบวนการในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนลงไปทดลองปฏิบัติในพื้นที่ร่วมกับความรู้ของ
เกษตรกร โดยเป็นการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ของท้องถิ่นมาผสมผสานกับสิ่งที่ได้เรียนจากชั้นเรียน
4. การนำไปความรู้ไปสู่การยกระดับการทำงานที่สามารถตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยเฉพาะในเรื่อง
ของการประกอบอาชีพ

ปิดการประชุมเวลา 19.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แซ่ย่าง

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานการจัดหมวดหมู่/วิเคราะห์ข้อมูลและออกแบบกระบวนการจัดการกระบวนการเรียนรู้
โครงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต

โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

วันที่ 20 ธันวาคม 2556 เวลา 15.00 - 17.00 น.

ณ ห้องประชุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นางสาวณัฐทัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นายวินัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายศिला	เชอมือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายอังการ	วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายสุรัชชัย	แช่ช้าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายเจตนาธิ	ลายเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายคชาวุธ	เพ็ชรรักษ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นางสาววันเพ็ญ	อาของ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายสุรพงษ์	พิวมีกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นายศิริชัย	แช่ว่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นายวีรวัฒน์	แช่จำว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นายสมศักดิ์	เจลีกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายทวีโชค	ธีรเดชศิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เริ่มประชุมเวลา 15.00 น.

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล กล่าวทักทายทีมวิจัย พร้อมทั้งทำกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ เพื่อให้ทีมวิจัยรู้สึกผ่อนคลายและเตรียมพร้อมที่จะทำกิจกรรม จากนั้นได้ให้ทีมวิจัยร่วมกันกำหนดวิธีการในการลงพื้นที่ว่าที่ผ่านมามีกระบวนการและมีขั้นตอนอย่างไร ดังนี้

กระบวนการ

1. ค้นหาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน โดยมีการค้นหาข้อมูลในช่องทางต่างๆทั้งจากฐานที่ที่คอยลงพื้นที่ทำกิจกรรม อาจารย์ผู้สอน เพื่อนนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในชุมชน รวมทั้งชาวบ้านบางคนในพื้นที่
2. ประชุมวางแผนร่วมกัน หลังจากทราบข้อมูลของชุมชน จะมีการจัดประชุมเพื่อนในทีมเพื่อกำหนดเป้าหมายร่วมกันให้ชัดเจนและแบ่งบทบาทหน้าที่ในการเตรียมการที่จะลงไปทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน
3. ติดต่อชุมชนและนัดหมายทำกิจกรรม มีการประสานงานไปยังเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในชุมชนเพื่อชี้แจงรายละเอียดและเป้าหมายที่นักศึกษาจะลงไปเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยวิธีการประสานงาน คือ การโทรไปนัดหมายและชี้แจงรายละเอียดเบื้องต้น จากนั้นจึงให้ตัวแทนลงไปชี้แจงรายละเอียดที่ชัดเจนมากขึ้น
4. ออกแบบกิจกรรมร่วมกัน ในขั้นแรกของการลงชุมชนจะเน้นไปที่การลงไปศึกษาดูงานและเรียนรู้วิธีการดำเนินงานของชุมชนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาในช่วงที่ผ่านมา จากนั้นจึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และออกแบบกิจกรรมซึ่งหลังจากนี้นักศึกษาต้องลงมาทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

5. ลงพื้นที่ทำกิจกรรม นักศึกษาจะลงไปชุมชนอาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง โดยการลงไปในพื้นที่แต่ละครั้งจะมีการประชุมวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน รวมทั้งมีการออกแบบวิธีการในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ของชาวบ้านร่วมกับความรู้ที่ได้จากในชั้นเรียน
6. การสรุปบทเรียน หลังจากที่ทำกิจกรรมทุกครั้ง ต้องมีการสรุปบทเรียนร่วมกันทั้งนักศึกษาและเกษตรกรในชุมชน เพื่อทบทวนตัวเองและสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม เป็นการวิเคราะห์สิ่งที่ทำได้ดีและสิ่งที่ต้องปรับปรุงร่วมกัน ตลอดจนมีการวางแผนในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

ปิดการประชุมเวลา 17.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แซ่ย่าง

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานการจัดหมวดหมู่/วิเคราะห์ข้อมูลและออกแบบกระบวนการจัดการกระบวนการเรียนรู้
โครงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีที่ตอบสนองเป้าหมายชีวิต
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

วันที่ 10 มกราคม 2557 เวลา 16.00 - 18.00 น.

ณ ห้องประชุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
2. นางสาวณัฐหทัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
3. นายโชคชัย	แช่เล่า	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
4. นายวินัย	แช่อย่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. นายศिला	เชอมือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
6. นายอังคาร	วงศ์เกียรติ์มณี	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
7. นายสุรชัย	แซ่แข็ง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
8. นายเจตนาธิ	สายเงิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
9. นายคชาวุธ	เพ็ชรรักษ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
10. นางสาววันเพ็ญ	อาซอง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
11. นายสุรพงษ์	พิวมีกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
12. นายศิริชัย	แช่ว่าง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
13. นายวีรวัฒน์	แช่จ้าว	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
14. นายสมศักดิ์	เจลีกู๋	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
15. นายทวีโชค	ธีรเดชศิริ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เริ่มประชุมเวลา 16.00 น.

เป้าหมายการเรียนรู้

- ต้องการกำหนดเป้าหมายของการมาเรียนวิทยาลัยเกษตรฯและการดำรงชีวิตที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน
- ต้องการสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองในเรื่องของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหลังจากจบการศึกษา
- ต้องการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน/การเรียนรู้ของตนเอง ผ่านคนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ ทั้งศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาและเกษตรกรในชุมชน
- เกิดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันทั้งความรู้ที่ได้จากในห้องเรียนและความรู้ของเกษตรกรในชุมชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความเชี่ยวชาญและเพิ่มประสบการณ์ในการทำงานมากยิ่งขึ้น
- เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านต่างๆ ทั้งทักษะการฟัง การพูด การคิดวิเคราะห์ การจับประเด็น การเชื่อมโยงสถานการณ์ วิธีการในการลงชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ประเด็นในการเรียนรู้

- การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตรงกับเป้าหมายที่นักศึกษาต้องการนำไปใช้ได้จริง ผ่านการลงทำงานร่วมกับคนในชุมชน ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลชุมชนและการศึกษาดูงานรวมทั้งร่วมปฏิบัติจริงกับเกษตรกร เพื่อให้ได้สัมผัสกับประสบการณ์ตรงจากผู้ประกอบอาชีพ

- กระบวนการในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนลงไปทดลองปฏิบัติในพื้นที่ร่วมกับความรู้ของเกษตรกร โดยเป็นการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ของท้องถิ่นมาผสมผสานกับสิ่งที่ได้เรียนจากชั้นเรียน นำไปสู่การยกระดับการทำงานที่สามารถตอบสนองเป้าหมายชีวิตโดยเฉพาะในเรื่องของการประกอบอาชีพ

กระบวนการ

- ค้นหาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน โดยมีการค้นหาข้อมูลในช่องทางต่างๆทั้งจากพื้นที่ที่คอยลงพื้นที่ทำกิจกรรม อาจารย์ผู้สอน เพื่อนนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในชุมชน รวมทั้งชาวบ้านบางคนในพื้นที่
- ประชุมวางแผนร่วมกัน หลังจากทราบข้อมูลของชุมชน จะมีการจัดประชุมเพื่อนในทีมเพื่อกำหนดเป้าหมายร่วมกันให้ชัดเจนและแบ่งบทบาทหน้าที่ในการเตรียมการที่จะลงไปทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน
- ติดต่อชุมชนและนัดหมายทำกิจกรรม มีการประสานงานไปยังเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในชุมชน เพื่อชี้แจงรายละเอียดและเป้าหมายที่นักศึกษาจะลงไปเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยวิธีการประสานงาน คือ การโทรไปนัดหมายและชี้แจงรายละเอียดเบื้องต้น จากนั้นจึงให้ตัวแทนลงไปชี้แจงรายละเอียดที่ชัดเจนมากขึ้น
- ออกแบบกิจกรรมร่วมกัน ในขั้นแรกของการลงชุมชนจะเน้นไปที่การลงไปศึกษาดูงานและเรียนรู้วิธีการดำเนินงานของชุมชนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาในช่วงที่ผ่านมา จากนั้นจึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และออกแบบกิจกรรมซึ่งหลังจากนี้นักศึกษาต้องลงมาทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- ลงพื้นที่ทำกิจกรรม นักศึกษาจะลงไปในชุมชนอาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง โดยการลงไปในพื้นที่แต่ละครั้งจะมีการประชุมวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน รวมทั้งมีการออกแบบวิธีการในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ของชาวบ้านร่วมกับความรู้ที่ได้จากในชั้นเรียน
- การสรุปบทเรียน หลังจากที่ทำกิจกรรมทุกครั้ง ต้องมีการสรุปบทเรียนร่วมกันทั้งนักศึกษาและเกษตรกรในชุมชน เพื่อทบทวนตัวเองและสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม เป็นการวิเคราะห์สิ่งที่ทำได้ดี และสิ่งที่ต้องปรับปรุงร่วมกัน ตลอดจนมีการวางแผนในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

ปิดการประชุมเวลา 18.00 น.

นางสาวณัฐหทัย แสงอย่าง

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีสรุปบทเรียน
โครงการกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน
เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
วันที่ 4-5 กรกฎาคม 2558

ณ ห้องประชุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายเมธี	คำพาสุข	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
2. นายณัฐวุฒิ	ศรีนวล	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
3. นายจิปไตย	เกตุพันธ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
4. นายภาณุเดช	เจตีย์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
5. นางสาวชลดา	กลีบอุบล	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
6. นายฉัตรกริน	นำเนาว์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
7. นางสาวพรธิตา	อินเถื่อน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
8. นายสถิต	บัวเพื่อน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
9. นางสาวศิริพร	บุญมาก	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
10. นายสำราญ	พลอยประสบ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
11. นายศุภกร	กุลที	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
12. นายสิทธิธร	มันคง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
13. นายโจ		วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
14. นายสุพัฒน์	หมื่นจงจำปา	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
15. นายชานีมือ		วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
16. นายเชิดศักดิ์	ปิ่นประจักษ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
17. นายสมหมาย	แดงพิน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
18. นายเอกชัย	บุตรธีร	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
19. นางสาวสุวรรณา	พุกบก	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
20. นางสาวชนิษฐา	มีสมบัติ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
21. นายชลิท	ชินิตย์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
22. นายชัยพรรค	สังข์พงศ์	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
23. นายชินวุฒัน	มณีศรีขำ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
24. นายคำรณ	นิ่มอนงค์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
25. นายสุทธิลักษณ์	โตกทอง	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
26. นายกันทรกร	จรัสมาธูสร	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
27. นายอนุพงษ์	แดงสอน	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
28. นายอรรถชัย	ณ บางช้าง	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
29. นายชนนัท	ภูระหงษ์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

กระบวนการวันแรก (วันที่ 4 กรกฎาคม 2558)

เปิดประชุมเวลา 09.00 น.

นายคาร์ณ นิมนองค์ กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมการประชุมจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทั้ง 3 จังหวัด และให้แต่ละพื้นที่ได้พูดคุยถึงการทำกิจกรรมดีๆ ในช่วงที่ผ่านมาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนๆ พร้อมทั้งให้ทุกคนแนะนำตัวเพื่อสร้างความรู้จักกันมากยิ่งขึ้น

จากนั้น นายชินวุฒน์ มณีศรีขำ ได้กล่าวทักทายน้องๆ ที่เข้าร่วมการประชุมทุกคน และกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดเวทีประชุมพูดคุยกันในวันนี้ โดยได้ระบุที่มาของโครงการและกล่าวถึงสถานะโครงการว่าอยู่ในระยะการทำงานวิจัยขั้นสุดท้าย ที่จะต้องมาสรุปบทเรียนตั้งแต่เริ่มโครงการ กระทั่งสิ้นสุดโครงการ จึงเป็นที่มาและความสำคัญที่ต้องจัดเวทีพูดคุยกันในวันนี้ จากนั้นได้ให้ความรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับเรื่องที่ดินของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องเกษตรกรที่ออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินเพื่อการทำเกษตรกรรมให้แก่ประชาชนเพื่อเป็นทุนการเกษตรต่อไป พร้อมกับชี้แจงถึงกระบวนการตลอดทั้ง 2 วันนี้จะเน้นให้ทุกคนร่วมกันสะท้อนว่าการทำวิจัยนั้นมีประโยชน์อย่างไร และที่ผ่านมาเมื่อเข้าร่วมโครงการวิจัย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรทั้งจากตนเอง ชุมชน รวมถึงอาจารย์ที่ปรึกษาบ้าง ซึ่งก่อนจะเข้าสู่กิจกรรมได้เชิญ นายชลิต ชินิตย์ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ซึ่งเป็นน้องนักวิจัยรุ่นแรก ได้มากล่าวทักทายและยกตัวอย่างประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิตการเรียนเกษตรของตนเองที่เคยเข้าร่วมโครงการวิจัยจนทำให้เกิดความอยากทำเกษตรอันเนื่องมาจากการทำงานในโครงการ

นายชลิต ชินิตย์ กล่าวว่า ในช่วงแรกตอนเข้ามาเรียนที่วิทยาลัยเกษตรฯ ก็ได้แตกต่างจากน้องๆ ที่มาเรียนก็หวังเพื่อให้จบ และก็ไม่ได้คิดว่าเรียนจบแล้วจะต้องมาทำอาชีพเกษตรกร กระทั่งมีโอกาสเข้าร่วมงานวิจัยทำให้ได้ฝึกทักษะและเปิดมุมมองใหม่ๆ มากขึ้น เป็นการเปิดโอกาสตัวเองเพื่อการเรียนรู้ด้านการทำเกษตร ได้ทดลองทำจริง จนสำเร็จระดับหนึ่งและขณะนี้ได้ขออนุมัติที่ดินจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร เพื่อนำมาเป็นต้นทุนในการทำการเกษตรต่อไป

จากนั้นนายกันทรกร จรัสสุสร ได้เริ่มนำกิจกรรมละลายพฤติกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมการประชุม ดังนี้

- ดบมือตามความเป็นจริงปรบมือเตรียมความพร้อม 1 2 / บวก ลบ
- ปรบมือยังป็น 1 2 3 ชิว / 1 2 ชิว / 1 ชิว / ชิว :::> มือชี้ไปทาง ซ้าย ขวา บน ล่าง
- เกมปลาทุ-ปลาบู๋
- เกมปลาทุเปลี่ยนแข่ง
- เกมฝนตก ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า

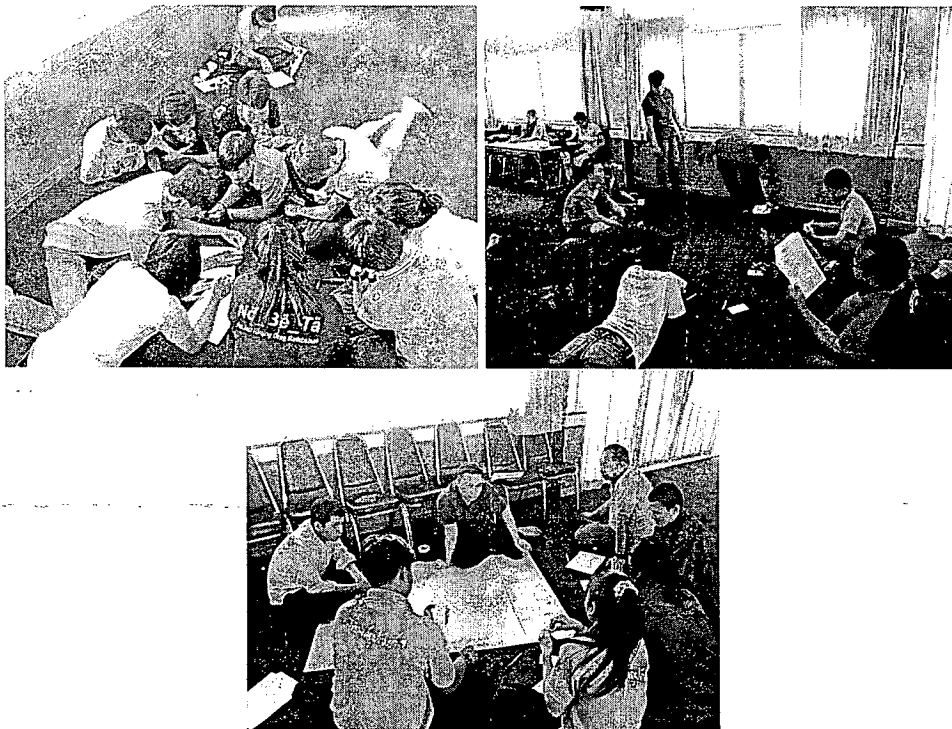
จากนั้นเริ่มกิจกรรม check in โดยแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมเป็นกลุ่มละ 6 คน โดยคณะเพศชาย หญิง และพื้นที่เพื่อให้มีโอกาสได้ทำความรู้จักและพูดคุยกันในกลุ่มย่อย โดยมีประเด็นพูดคุย 2 ข้อ ดังนี้

- 1) เข้าวันนี้รู้สึกอย่างไร
- 2) จากการทำวิจัยที่ผ่านมาประทับใจอะไรและรู้สึกอย่างไร

เมื่อพูดคุยกันในกลุ่มย่อยจนครบทุกคน ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาร่วมแลกเปลี่ยนในวงใหญ่ดังนี้

บรรยากาศการพูดคุย	เรื่องประทับใจ/สิ่งดีๆ ที่เกิดขึ้น
• ง่วงนอน • หิวข้าว • มีความสุข • ดีใจ • ชี้แจง • อยากมาเข้าร่วมกิจกรรม	• ทำให้กล้าแสดงออก กล้าคิด • มีการวางแผนการทำงาน • ภูมิใจที่ได้ฝึกกระบวนการต่างๆ • ได้มิตรภาพใหม่ๆ • ทำกิจกรรมร่วมกันคนอื่น • กล้าพูด

หลังจากนั้นนายคำณ นิมอนงค์ ได้ชวนผู้เข้าร่วมการประชุม แบ่งกลุ่มถอดบทเรียนตามพื้นที่การวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแต่ละจังหวัด

ภาพกิจกรรมถอดบทเรียนของนักศึกษาทั้ง 3 จังหวัด

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดสิงห์บุรี

นายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ เริ่มกระบวนการในกลุ่มย่อยของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดสิงห์บุรี โดยเริ่มจากการทักทายทำความรู้จัก และตั้งคำถามเพื่อการแลกเปลี่ยนดังต่อไปนี้

➤ ทำไมจึงตัดสินใจมาเรียนสาขาเกษตร

- เกิดจากความชอบ ที่ได้เห็นรุ่นพี่ปฏิบัติงานจริงมากกว่าเรียนในห้องเรียน การได้ออกไปศึกษาวิชาต่างๆจากคนในชุมชน
- ที่บ้านมีอาชีพเกษตรกรรมจึงคิดว่าสาขานี้สามารถนำไปใช้ช่วยงานที่บ้านได้
- การทำจริงในพื้นที่ทำให้มั่นใจว่าสาขานี้จะนำพาตัวเองอยู่รอดได้

- เป้าหมายของการเข้ามาทำโครงการนี้
 - การหารายได้จากวิชาที่เรียน ที่อาจารย์ไม่ต้องเข้ามาช่วยอุ้ม ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบครบองค์ประกอบ เช่น เขียนแผนเอง หาทุนเอง
 - ได้ออกไปพูดคุยกับชุมชนเกษตรกรรม ได้รับความรู้ที่ไม่มีในวิทยาลัย ช่วยเติมเต็มความรู้ตัวเอง
 - มิตรภาพที่เกิดขึ้นระหว่างวิทยาลัยและชุมชน ที่สามารถแลกเปลี่ยนกันในเรื่องต่างๆได้ตลอดเวลา
 - สร้างกระบวนการที่ฝึกเด็กอย่างละเอียด เช่น ไม่ให้คนในชุมชนบอกจนกว่าเด็กจะถาม
 - หาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรรมในปัจจุบัน
 - ทบทวนบทบาทการเรียนการสอนที่ผ่านมากับแนวทางใหม่ เพื่อหาความเหมาะสม
- นักศึกษาและอาจารย์มาทำโครงการนี้เพื่อวัตถุประสงค์ใด
 - อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา อยากเห็นอนาคตตัวเองที่แน่นอนจากการเรียน
 - อยากมีส่วนร่วมกับการวางแผนการเรียนการสอนของวิทยาลัย และคิดว่าตัวเองได้ประโยชน์จากโครงการนี้
 - นำความรู้ที่ได้มาปรับใช้กับการเรียนกับอาชีพในอนาคต
 - สร้างกระบวนการคิดในเชิงวิจัยให้แก่อาจารย์และนักศึกษา
 - นำความรู้ที่ได้รับเข้ามาใช้กับการเรียนของนักศึกษารุ่นต่อไป
- การทำโครงการพัฒนาความคิดและทักษะในการสอนที่ตอบโจทย์เป้าหมายในชีวิตอย่างไร
 - เพื่อให้นักศึกษากำหนดโจทย์และเป้าหมายการมาเรียนและการดำรงชีวิตได้ชัดเจน
 - โครงการนี้ทำให้ผมได้เห็นเป้าหมายชีวิตการเป็นเกษตรกร
 - นำความรู้จากงานวิจัยระยะแรกมาสานต่อให้เกิดประโยชน์
 - ตอบสนองผู้เรียนในการเรียนรู้และต้องมีส่วนร่วมกับชุมชน
 - สร้างทักษะการสอนการเรียนรู้ให้กับครูท่านอื่น
- การสอนแบบเดิมกับการสอนแบบวิธีการทำโครงการต่างกันอย่างไร
 - การสอนแบบเดิมถ้าจินตนาการไม่ทันก็จะไม่รู้เรื่อง แต่การสอนแบบนี้ทำให้เห็นของจริงไม่ต้องมีภาพตามได้เห็นอย่างชัดเจน
 - การสอนในห้องถ้าช่วงไหนตามไม่ทันเราก็ไม่สนใจเรื่องต่อไปเลย ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง แต่การทำโครงการได้ลงมือทำงานจริงทำความเข้าใจได้ง่ายกว่า
- กิจกรรมใดที่ทำให้เราได้เรียนรู้จากชุมชน และได้ความรู้อะไรบ้าง
 - ได้ความรู้เรื่องการหาข้อมูลให้รอบด้าน เช่น ไปแปลงนาเห็นข้าวเหลืองคิดว่าแมลงเข้าแต่จริงแค่ขาดแร่ธาตุบางชนิด
 - ต้องใช้วิชาการเข้าแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุดใช้ข้อมูลจากการเห็นจริง
 - มีความรู้เรื่องการตลาดจากการไปช่วยบรรจุผัก เรื่องบรรจุภัณฑ์
 - อาจารย์สอนให้คิดเรื่องที่ยากเรียนรู้และคิดหาวิธีลงไปเรียนรู้ไม่ได้สอนเพื่อให้ความรู้
 - เกิดมิตรภาพกับชุมชนจากการทำงานร่วมกัน
- การเข้าหาชุมชนอย่างไรบ้างที่ผ่านมาจากการทำโครงการ
 - ค้นหาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน
 - ติดต่อชุมชน นัดหมายต่างๆ
 - ลงพื้นที่อย่างจริงจังต่อเนื่องเพื่อได้ความรู้ที่รอบด้านในช่วงเวลาต่างๆ
 - กลับมาสรุบทเรียนทุกครั้งเพื่อทบทวนตัวเองและสิ่งที่ได้รับจากการลงชุมชนในวันนี้

➤ คิดว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการมีอะไรบ้าง

- อาจารย์ต้องมีเวลาลงมาทำงานร่วมกับเด็กแสดงให้เห็น
- นักศึกษามีความพร้อมที่จะลงมาทำโครงการอย่างตั้งใจ
- เปลี่ยนกิจกรรมที่ไม่จำเป็นมาเป็นกิจกรรมเรียนรู้ในโครงการ เช่น กวาดใบไม้ตอนเช้า
- ความร่วมมือกันระหว่างวิชาอื่นที่เอื้อให้เราทำโครงการ
- นโยบายของวิทยาลัยให้การสนับสนุนทรัพยากรกับโครงการ
- ไม่มีงานอื่นมาเบียดเวลาของคนทำโครงการมากจนเกินไป
- ต้องมีงบประมาณเข้ามาสนับสนุน
- มีการสนับสนุนจากองค์กรชุมชนอื่นๆ
- แผนการสอนที่เข้าใจกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตัวเด็ก
- มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการทำโครงการ
- รูปแบบนโยบายการดำเนินงานโครงการที่มีแบบแผนเหมาะสม

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดราชบุรี

นายกัณทรกร จรัสมาธูสร ได้เริ่มกระบวนการในกลุ่มย่อย โดยกล่าวทักทายน้องๆ ที่ได้เข้าร่วมโครงการรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพทักษะวิจัยของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จากนั้นนักศึกษาแต่ละคนในกลุ่มสำรวจตัวเองว่า ได้เข้าร่วมโครงการตั้งแต่ปีที่เท่าไร โดยมีนักศึกษาเข้าร่วมโครงการในแต่ละปี ดังนี้

รายนามนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ปี 2556

1. นายภานุเดช	เจตีย์ (ไนซ์)
2. นายสกลิต	บัวเผื่อน (มอส)
3. นายฉัตริน	นำเนาว์ (ติม)
4. นายเมธี	คำพาสุข (บูมมี)
5. นายธิปไตย	เกตุพันธ์ (เต๋า)
6. นางสาวศิริพร	บุญมาก (แป้ง)
7. นางสาวพรจิตา	อินเถื่อน (พร)
8. นายณัฐวุฒิ	ศรีนวล (บู)

รายนามนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ปี 2557

1. นางสาววันใหม่	บัวแย้ม (ฟาง)
2. นางสาวชลดา	กลีบอุบล (น้ำอุ่น)

จากนั้น ได้ชวนน้องๆ ให้พูดคุยแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อย โดยการตั้งคำถามว่า “เป้าหมายส่วนตัวที่ทำให้เข้ามาร่วมโครงการนี้คืออะไร” จากการแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อย ได้ความเห็นดังนี้

- อาจารย์แนะนำให้เข้ามาทำโครงการทำให้ได้รู้จักการพัฒนาตนเอง และการคิดของเรา
- เพื่อพัฒนาตนเอง และเพื่อช่วยพัฒนาให้ตนเองมีความกล้าที่จะทำ
- อาจารย์แนะนำให้ลองเข้าร่วมโครงการ และอยากรู้ว่าจุดมุ่งหมายของโครงการนี้คืออะไร
- รุ่นพี่ชวนเข้ามาร่วมโครงการ อาจารย์แนะนำ สนใจอยากทำกิจกรรม และอยากพูดคุยกับพี่ๆ ศิษย์เก่า
- อยากรู้ว่าโครงการที่จะเข้าร่วมนั้นเป็นอย่างไรบ้าง
- อยากที่จะพัฒนาตนเองในการเรียนและพัฒนาความคิดให้กว้างขึ้น
- พัฒนาการพูด การคิด จากการลงพื้นที่ชุมชน

- อยากจะพัฒนาตนเองในเรื่องการตั้งคำถาม
- พี่ๆ ชวนเข้ามาร่วมโครงการ เมื่อเข้ามาร่วมโครงการแล้วนั้นจึงเกิดความคิดที่อยากจะพัฒนาตนเองให้กล้าแสดงออกมากขึ้น
- รุ่นพี่ชวนเข้ามาร่วมโครงการ จึงอยากที่จะรู้ว่าโครงการนี้สร้างมาเพื่ออะไรและสร้างมาทำไม

กระบวนการต่อไปให้นักศึกษาพูดคุยแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อยและได้ตั้งคำถามว่า “เป้าหมายของโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ว่าอย่างไร”

- เพื่อพัฒนาความคิด
- การกล้าแสดงออก
- เพื่อพัฒนาเรื่องการพูดให้กับตนเอง
- เพื่อหาประสบการณ์ร่วมกับชุมชน
- เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
- เพื่อรู้จักกับชุมชนมากขึ้น
- เพื่อเป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียน

หลังจากนั้นให้นักศึกษาพูดคุยแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อย และได้ตั้งคำถามว่า กิจกรรมที่นักศึกษาได้เข้ามาร่วมในโครงการนั้นมีกิจกรรมอะไรบ้างตั้งแต่ปีแรกที่ได้เข้ามาร่วมโครงการจนถึงปัจจุบัน จากการแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อย ได้มีการจัดกิจกรรมแบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม มีกิจกรรมที่นักศึกษา วชท.ราชบุรีได้ลงมือปฏิบัติ ดังนี้

กิจกรรม ช่วงเวลา	ประชุมทีม	สร้างความเข้าใจ	จัดเวทีอบรมพัฒนา	เก็บข้อมูล	สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กำหนดรูปแบบกระบวนการเรียนรู้	สรุปบทเรียนและนำเสนอผลงาน
2556	- จัดเวทีประชุมทีมเพื่อพูดคุยทำความเข้าใจกันในทีมวิจัย - จัดประชุมทีมเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนกันในเรื่องชุมชนและฝึกการเตรียมตั้งคำถามก่อนลงชุมชน - จัดประชุมทีมเพื่อทำความเข้าใจในเรื่องเป้าหมาย	- จัดเวทีสร้างความเข้าใจพูดคุยกันทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของโครงการ - จัดเวทีสร้างความเข้าใจระหว่างชาวบ้านกับทีมวิจัยเพื่อให้เข้าใจเป้าหมายของโครงการไปในทางเดียวกัน	- จัดประชุมเครือข่ายนักวิจัยเพื่อฝึกทักษะพัฒนาตนเองก่อนที่จะลงชุมชน - ฝึกการตั้งคำถามเพื่อที่เตรียมตัวก่อนที่จะลงเก็บข้อมูลในชุมชน - จัดเวทีประชุมร่วมกับศิษย์เก่าเพื่อให้ศิษย์เก่าฝึกทักษะ	- แบ่งกลุ่มเก็บข้อมูลเรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นมาวิถีชีวิตเกี่ยวกับการปลูก อ้อย ข้าว มันสำปะหลัง และการเลี้ยงสัตว์ - ทำการลงชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลในการทำโครงการ - พูดคุยกับอาจารย์เพื่อเก็บข้อมูลในการทำโครงการ	- ทำการถอดบทเรียนและสรุปกิจกรรมว่าทำอะไรไปบ้าง แล้วได้อะไรจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ - ทำการสรุปบทเรียนและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ - นำข้อมูลจากการลงพื้นที่มาแลกเปลี่ยนกัน	- ทำการทบทวนบทเรียนที่ได้จากการลงชุมชน - สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำโครงการสามารถปรับประยุกต์ในการเรียนได้	

	โครงการก่อน ลงชุมชน		การพูดคุย ให้กับทีมวิจัย ก่อนที่จะลง ชุมชน	- พูดคุยกับพี่ศิษย์เก่าเพื่อเก็บข้อมูลในการทำโครงการ - พูดคุยกับเกษตรกรในชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลในการทำโครงการ - สอบถามในวิทยาลัยเพื่อเก็บข้อมูลในการทำโครงการ - สอบถามประวัตินักเรียนจากอาจารย์จากชาวบ้านในชุมชน และจากผู้รู้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำโครงการ	ในทีมวิจัย		
2557	- ได้เข้าร่วมในกิจกรรม Active Citizen - จัดประชุมทีมทุกครั้งเพื่อทำความเข้าใจในเรื่องเป้าหมายโครงการก่อนลงชุมชน	- จัดเวทีการประชุมโดยมีเพื่อนๆ มาร่วมทำกิจกรรมเพื่อที่จะได้วางแผนในการลงไปทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน - จัดเวทีสร้างความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโครงการ - วางแผนว่าจุดมุ่งหมายของโครงการนั้น ทำไปเพื่ออะไร แล้วได้อะไรจากการทำโครงการ	- อาจารย์ได้พานักศึกษาลงพื้นที่ชุมชนโดยการไปคุยกับชาวบ้าน และได้พาไปดูการทำปุ๋ยหมัก - ทำความเข้าใจกับน้องๆ นักศึกษา - ทำความรู้จักเกี่ยวกับโครงการว่าทำเพื่อใคร ทำเพื่ออะไร ทำแล้วได้อะไร	- ให้อาจารย์สอนวิธีการทำน้ำหมักว่ามีวิธีการทำอย่างไร และวิธีการเก็บรักษานั้นทำอย่างไร - พูดคุยกับชาวบ้านเรื่องวิธีการทำปุ๋ย การเกษตร ว่ามีวิธีการทำอย่างไร - ลงมือทำปุ๋ยหมักร่วมกับชาวบ้านเพื่อที่จะได้ทราบวิธีการทำและเข้าใจในเรื่องการทำปุ๋ยหมัก			

2558	- ประชุมแล้ว ถอดความรู้สึก ว่าทำโครงการ แล้วรู้สึก อย่างไร		- ถอด บทเรียนและ สรุปโครงการ - เปิดใจนิสัย แต่ละบุคคล ของเพื่อนใน ทีม		- ถอดบทเรียน ทุกครั้งเมื่อทำ กิจกรรมแล้ว ออกมาเป็น อย่างไร ผล สิ้นสุดแล้วเป็น แบบไหน	- ทดลองนำ ความรู้หรือ วิธีการในด้าน การเกษตรที่ ได้จากการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้จาก ชาวบ้าน นำมาปฏิบัติ จริง	- สรุป โครงการ จุลินทรีย์และ นำเสนอหนังสั้น
------	--	--	---	--	--	--	--

จากนั้น นายกันทรกรกร จรัสมาสุสร ได้ชวนน้องๆ พุดคุยแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อยและได้ตั้งคำถามว่า กิจกรรม ประชุมทีม สร้างความเข้าใจ และจัดเวทีอบรมพัฒนา นั้นมีวิธีการในการลงมือปฏิบัติอย่างไรบ้าง ซึ่งจากการระดมความคิดแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อยได้ความเห็น ดังนี้

ประชุมทีม	สร้างความเข้าใจ	จัดเวทีอบรมพัฒนา
- พุดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องที่จะทำ - สร้างความเข้าใจจากการประชุมทีม - ช่วยกันค้นหาคำตอบ - ทำให้กล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก - วางแผนก่อนลงทำกิจกรรม - นัดหมายสิ่งที่จะทำ - ข้อผิดพลาดจะน้อยลง - ได้ฝึกการดำเนินงานที่เป็นขั้นเป็นตอน - นัดหมายกิจกรรมที่จะดำเนินการในครั้งต่อไป - จัดบันทึกและกำหนดเวลา เพื่อที่จะได้เข้าใจตรงกัน - สร้างความเข้าใจกันในกลุ่ม	- ให้ความรู้เกี่ยวกับจุลินทรีย์ ให้นักศึกษาในวิทยาลัยฟัง - กำหนดวันเวลาก่อนที่จะทำการลงชุมชน - บอกให้ทีมเข้าใจว่าเรามีจุดมุ่งหมายว่าอย่างไร และทำไปเพื่ออะไร - สร้างความเข้าใจกันในทีม - มีการจดบันทึกและมีการถอดบทเรียนทุกครั้งหลังการทำงาน - ลงชุมชนเพื่อที่จะสร้างประสบการณ์ให้กับตนเอง - สร้างความเข้าใจกับคนในทีมเพื่อไปพุดคุยกับชาวบ้านเพื่อให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน - ลงไปทำความรู้จักกับชุมชน พุดคุยกับชาวบ้านถามเกี่ยวกับการทำงาน - ฟังความคิดเห็นของทุกคน - ทำความรู้จักและบอกจุดประสงค์และกิจกรรมที่เราจะดำเนินการให้ชาวบ้านและทีม ได้ทราบและเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน - สร้างความเข้าใจกับชาวบ้านเพื่อที่จะได้รู้จักเรามากขึ้นและจะส่งผลดีให้ทั้งสองฝ่าย	- สร้างความรู้และความเข้าใจของโครงการวิจัย - มีการคิด วิเคราะห์ แยกแยะ - กล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก - มีการฝึกการจับประเด็น - มีการฝึกที่จะตั้งคำถาม การฝึกจับประเด็นเพื่อที่จะทำการเก็บข้อมูล - ได้ฝึกการหัดเล่นเกม เพื่อที่จะนำไปใช้กับนักวิจัยรุ่นใหม่ในอนาคตได้ - มีการนำเสนองานผ่านทางหนังสั้น - สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน - แบ่งกลุ่มเพื่อนๆ เพื่อทดลองทำน้ำหมักแต่ละขั้นตอน - มีการถอดบทเรียนว่าเราได้อะไรมาบ้างจากการจัดกิจกรรม

นายกัณฑ์กร จรัสมาสุสร ชวนน้องๆ พุดคุยแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อย และได้ตั้งคำถามว่า การเก็บข้อมูล สรุปลักษณะข้อมูล และสรุปบทเรียน นั้นมีวิธีการในการลงมือปฏิบัติอย่างไรบ้าง ซึ่งจากการระดมความคิดแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อยได้ความเห็น ดังนี้

เก็บข้อมูล	สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กำหนดรูปแบบกระบวนการเรียนรู้	สรุปบทเรียนและนำเสนอผลงาน
- จัดบันทึกและบันทึกเสียง - ทำการสัมภาษณ์จากผู้รู้ - สอบถามข้อมูลจากผู้รู้และผู้ที่มีประสบการณ์เพื่อที่จะได้ข้อมูลตรงตามที่เราต้องการ - ได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง - ทำการโพสต์ลงเฟสบุ๊คว่าเราได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมใดบ้าง - วางแผนการสอบถามข้อมูล	- นำข้อมูลมาเรียบเรียงแล้วทำการถอดบทเรียน - ทำการบันทึกหัวข้อสำคัญ - ทำการทบทวนว่าได้อะไรบ้างจากการลงชุมชน - ทำการแยกเนื้อหา จัดเรียงลำดับความสำคัญ สรุปและทำการถอดบทเรียน - สรุปข้อมูลเพื่อจับใจความสำคัญของข้อมูล - นำข้อมูลที่ได้จากหลายๆแหล่งมาวิเคราะห์และเรียบเรียงแล้วทำการสรุปว่าได้อะไรจากการทำงานบ้าง - วิเคราะห์ความน่าจะเป็น น่าคุยกันว่าจะได้อะไรมาบ้างจากการลงชุมชน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกันและกัน - ถามความรู้สึกของคนในทีมว่ารู้สึกอย่างไรบ้างหลังจากการลงชุมชน	- การแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปบอกหรือถ่ายทอดให้ผู้อื่น - นำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับชุมชน เพื่อให้เราได้ทำในสิ่งที่เรายังไม่เคยทำ - นำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปวางแผนการทำงานต่อไป - นำข้อมูลที่ได้มาทำการทดลองในวิทยาลัย เมื่อได้ผลของการทดลองแล้วนั้นทำการเรียบเรียงและเผยแพร่ข้อมูลให้แก่ นักศึกษาและบุคคลทั่วไปได้รู้ - นำความรู้ที่ได้ทำการแลกเปลี่ยนกับชาวบ้านและลงมือทำว่าอันไหนดีที่สุด	- ได้รับอะไรจากการทำโครงการนี้บ้าง - นำการสรุปการประชุมแต่ละครั้งมาสรุปเพื่อให้ได้ตามจุดประสงค์เพื่อให้เกิดเป้าหมายที่ชัดเจน - ตัวเรา ชาวบ้าน และวิทยาลัยได้อะไรจากการทำโครงการ - เผยแพร่ความรู้ให้บุคคลทั่วไปได้รู้ - ทำการเผยแพร่ความรู้ทางสื่อต่างๆได้แก่ เฟสบุ๊ค หนังสั้น หรือใบปลิว - นำข้อมูลที่ได้มาถอดบทเรียนแล้วนำมาสรุปเพื่อที่จะรู้ผลว่ามีผลเป็นอย่างไร - ตัวเราพัฒนาอะไรบ้างและชุมชนให้อะไรกับเรา - นำข้อมูลแต่ละอันมาสรุปเพื่อให้เราได้รู้ว่าได้อะไรบ้างจากโครงการนี้

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดกาญจนบุรี

นายคำณณ นิมอนงค์ ได้กล่าวแนะนำตัวและทำความเข้าใจถึงกระบวนการ การถอดบทเรียนในกลุ่มย่อยของทีมวิจัยจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี จากนั้นได้ตั้งคำถามกับทีมวิจัยดังนี้

- 1) เริ่มเข้าโครงการตั้งแต่ปีใด
 - 2555
 - 2557
- 2) เป้าหมายในการร่วมโครงการวิจัยของตัวเอง
 - เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถให้กับตนเอง
 - พัฒนาศักยภาพของตัวเองและสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล
 - กล้าคิด และ กล้าวางแผนชีวิต
 - ได้ทำกิจกรรมกับรุ่นพี่
 - เพื่อประยุกต์ใช้กับการเรียนและสามารถนำไปเผยแพร่ต่อเกษตรกร
- 3) กระบวนการทำการวิจัยมีขั้นตอนอะไรบ้าง มีเป้าหมายอย่างไร และเกิดผลอะไรบ้าง

3.1 เวทีประชุมทีม

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ
-เพื่อให้แต่ละคนในทีมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างอิสระ -เพื่อจะได้วางแผนปฏิบัติและค้นหาแนวทางการทำงานร่วมกัน -เพื่อจะได้มีความเข้าใจตรงกันในเรื่องของกระบวนการวิจัย -เพื่อร่วมกันหาจุดมุ่งหมายและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน -เพื่อแบ่งบทบาทหน้าที่ในการทำงานในทีมวิจัยเพื่อการทำงานเป็นระบบมากยิ่งขึ้น -เพื่อให้ได้ทัศนคติที่ดีต่อกันเพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับสมาชิกในทีมวิจัย	-เปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมได้พูดถึงข้อเสนอแนะของแต่ละคน -ระดมความคิดเห็นของสมาชิกในทีม -พูดคุยถึงสิ่งที่ต้องการของแต่ละคนและเป้าหมายในการทำการวิจัย -ร่วมกันค้นหา ปัญหา – อุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหา -ใช้เกมหรือใช้กิจกรรมในการพูดคุยเพื่อไม่ทำให้บรรยากาศในการพูดคุยน่าเบื่อ	-ทำให้เกิดความเข้าใจกันและเห็นความต้องการของทุกคนในทีมว่ามีมุมมองที่แตกต่างกันอย่างไร -มองเห็นและรู้ถึงปัญหาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น -ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกันภายในกลุ่มทีมวิจัย

3.2 เวทีสร้างความเข้าใจ

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ
-สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของโครงการเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ -สร้างความเข้าใจถึงการทำงานเป็นทีมสร้างทัศนคติในการทำงานร่วมกัน	-อธิบายข้อมูลต่างๆให้แก่ชาวบ้านเพื่อให้ชาวบ้านเข้าใจในโครงการว่าทำไปเพื่ออะไรเมื่อทำแล้วจะได้อะไรกลับมา -แลกเปลี่ยนความรู้โดยการลงชุมชนพูดคุยกันระหว่างนักศึกษา กับเกษตรกรถึงปัญหาที่เกษตรกรได้พบ -ลงพื้นที่ดูฟาร์มเกษตรกรจริง -เชิญเกษตรกรมาให้ความรู้	-การสร้าง ความมั่นใจให้กับชาวบ้านทำให้ชาวบ้านเกิดความมั่นใจในทีมวิจัยและกล้าที่จะให้ความร่วมมือต่อทีมวิจัยมากยิ่งขึ้น -เกษตรกรเข้าใจงานของโครงการมากยิ่งขึ้น -ชาวบ้านชุมชนและสมาชิกในทีมมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานที่ตรงกันและสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ -ได้รู้ถึงวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ว่าถ้าเกิดปัญหาหรืออุปสรรคขึ้นโดยการใช้สติในการแก้ไขปัญหาโดยการเริ่มจากหาข้อมูลให้แน่ชัดจากนั้นเอามาวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาลงและอุปสรรคเพื่อที่จะแก้ไขได้ตรงจุด

3.3 เวทีพัฒนาศักยภาพ

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ
-เพื่อให้ตัวเองมีการวางแผนการใช้ชีวิต -รู้จักการทำงานอย่างเป็นระบบ -เพื่อให้มีแนวทางในการหาข้อมูล	-จัดเวทีเพื่อพูดคุยกับชาวบ้านโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน -ใช้เครื่องมือ timeline และเครื่องมือ	-ทำให้เป็นคนกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้นเพราะได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน จึง

ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อให้รู้จักการวางแผนชีวิตในการเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ -เพื่อพัฒนาผู้ที่เข้าร่วมโครงการได้เพิ่มความรู้ความสามารถให้แก่ตัวเองและสมาชิกภายในทีมวิจัย -เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง	ปฏิทินในการผลิตแผนที่ในการลงพื้นที่เพื่อให้รู้ถึงเวลาการทำงานของแต่ละคน - ฝึกการเขียนแผนที่ชุมชนโดยการลงพื้นที่วาดแผนที่ชุมชนจากการลงปฏิบัติงานจริง	ทำให้เกิดทักษะที่เรียกว่าการแสดงออกมา -ทำให้เข้าใจตัวเองเข้าใจสังคมมากขึ้น ว่าวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นอย่างไรและจะนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างไร
---	---	--

3.4 เวทีเก็บกระบวนการเรียนรู้

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ
-เพื่อให้รู้ถึงการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดความสุขต่อตัวผู้เรียน -เพื่อที่จะได้เห็นถึงศักยภาพของตัวเองและข้อที่ตัวเองต้องทำการพัฒนา	-จัดเวทีศึกษาประวัติศาสตร์วิทยาลัย -จัดเวทีศึกษารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเปรียบเทียบกับการเรียนการสอนแบบลงมือปฏิบัติจริง	-ได้รู้ว่าการเรียนการสอนแบบเรียนไปด้วยและได้ลงมือทำไปด้วยนั้นจะทำให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะและมีประสบการณ์มากขึ้น -ทำให้ตัวเองอยากเรียนมากยิ่งขึ้น -พอเห็นถึงปัญหาและได้หาข้อมูลทำให้เกิดการเรียนรู้และสามารถแก้ไขปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

จากนั้นนายคำณณ นิมอนงค์ ได้ตั้งคำถามกับทีมวิจัยถึงสิ่งที่ได้จากการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน และได้ตั้งคำถามแลกเปลี่ยนประสบการณ์รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากการลงปฏิบัติงานจริงว่ามีอะไรบ้าง ดังต่อไปนี้

3.5 ต้องเรียนอย่างไรจึงจะเห็นภาพรวมของการเลี้ยงสัตว์ทั้งระบบ

- ต้องผ่านการฝึกงานจากผู้ประกอบการจริง เรียนกับฟาร์มจริงโดยผ่านการสอนจากผู้ประกอบการเลี้ยงฟาร์มตัวจริง

3.6 หลังจากการฝึกงานได้เรียนรู้อะไรบ้าง

- ได้เรียนรู้การเลี้ยงหมูตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นการทำคลอด จนถึงการขาย ว่ามีกระบวนการอะไรบ้าง
- ได้เรียนรู้ถึงเรื่องการทำระบบเอกสารการเงิน
- ได้รับรู้ถึงแรงกดดันในการทำงาน ได้รู้ถึงการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นทำให้รู้ถึงนิสัยใจคอของเพื่อนร่วมงาน

3.7 ในขณะที่ฝึกงานนั้นมีพี่เลี้ยงใหม่และพี่เลี้ยงมีบทบาทอย่างไรและมีส่วนช่วยอะไรในยามที่เราฝึกงาน

- ให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆภายในฟาร์ม คอยสอนงานและเป็นผู้ให้คำตอบคำแนะนำต่างๆในขณะที่ไม่เข้าใจในกระบวนการทำงานในฟาร์ม
- เปิดโอกาสให้เราได้เรียนรู้และทดลองทำจริง

3.8 ถ้าไม่มีพี่เลี้ยงจะส่งผลกระทบต่อตัวเราบ้าง

- ถ้าไม่มีพี่เลี้ยงก็จะมีแต่คนทำงานร่วมกัน จึงทำให้กลัวที่จะเข้าไปถามข้อมูลอะไรหลายอย่าง ไม่กล้าที่จะไปถามถึงขั้นตอนการทำงานหรือกระบวนการทำงาน
- รู้สึกไม่มีใครคอยดูแลและให้คำแนะนำ การฝึกงานก็เหมือนไม่ได้อะไร เพราะการที่จะได้ความรู้ที่ต้นนั้นต้องผ่านหลายๆกระบวนการ เช่น การตั้งคำถาม และการแนะนำจากผู้ทำงานจริง

3.9 ถ้าจะเป็นผู้ประกอบการที่ต้นนั้นคิดว่าสิ่งสำคัญที่จะต้อง มี คือ อะไร

- ต้องมีความรู้ในเรื่องที่เราจะทำการเลี้ยงซึ่งรู้สึกและรู้จริงมีข้อมูลในอาชีพที่เราจะทำถ้ามีข้อมูลหรือความรู้ในด้านนั้นๆ ซึ่งจะทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

- ต้องมีเงินทุนและพื้นที่ ในการประกอบการซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมาก
- ต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบและรู้จักแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ
- การหาตลาดต้องมีตลาดที่ชัดเจนและต้องไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง
- ต้องตั้งใจทำให้ถึงที่สุดมีความตั้งใจจริงและมีความเชื่อมั่นในตนเองรวมทั้งมีความพร้อมในตัวเอง
- ต้องมีแรงบัลดาลใจในการที่จะเริ่มทำอะไรสักอย่างพยายามมองหาคนที่ประสบความสำเร็จแล้วดูว่าเขามีกระบวนการทำงานอย่างไรและมีแนวคิดในการทำงานอย่างไรและนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาตนเอง

3.10 หลังจากเรียนจบแล้วจะไปประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรหรือไม่ อย่างไรแล้วคุณคิดว่าเกษตรกรอย่างเราควรมีคุณสมบัติอย่างไร

- ถ้าจบไปแล้วยังมองว่าเราต้องไปเป็นลูกจ้างงานในฟาร์มเขาก่อนเพราะจะได้ทั้งความรู้และวิธีการดำเนินงานของเขาเพื่อเก็บสะสมเงินทุน หรือไม่บางทีก็เก็บเงินไปสร้างธุรกิจไปเรื่อยๆ เช่น เลี้ยงวัวก็อาจจะเริ่มจากคอกเล็กๆ แล้วค่อยขยายไปเรื่อยๆ

3.11 ก่อนจะไปฝึกงานเราต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้าง ถ้าเจอปัญหาจะแก้ได้อย่างไร

- เตรียมตัวให้พร้อม และเปิดใจที่จะรับในสิ่งที่เป็นความรู้
- ต้องมีความอดทนในคำพูดของคน เพราะในตอนทำงานอาจจะถูกตำหนิหรืออาจถูกใส่ร้ายจากเพื่อนร่วมงาน เราก็ต้องอดทนมีสมาธิอยู่กับงานตั้งใจทำงานของเราต่อไป

3.12 ความเครียดที่เกิดจากกระบวนการฝึกงานกับความเครียดที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

- แตกต่างเพราะว่าเวลาไปเรียนเข้าเรียนต้นชั่วโมงหมดชั่วโมงเรียนก็ออก แต่การทำงานนั้นเราต้องตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาจดบันทึกความรู้ต่างๆ จึงทำให้รู้ว่าการทำทำงานนั้นยากและเครียดกว่าการเรียนเพราะการเรียนเวลาเราทำผิดพลาดอย่างมากที่สุดโดนหักคะแนน แต่การทำงานถ้าเราผิดพลาดนั้นมันส่งผลกระทบต่อไปในหลายๆอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินเดือน หรืออนาคตในการทำงาน

3.13 เคยมีหรือไม่ที่เวลาเรียนที่รู้ว่าเราทำผิด แต่อาจารย์ผู้สอนก็ยังไม่บอกกล่าวผิดพลาดให้ทำต่อไปทั้งที่รู้ว่ามันผิด เพื่อที่ต้องการสร้างการเรียนรู้กับเรา

- ตอนผสมปูนพวกเราก็ผสมแบบมั่วใส่ปูนลงไปเยอะ ในใจก็รู้ว่ามันต้องผิด แต่อาจารย์ผู้สอนก็ไม่บอกว่ามันผิดปล่อยให้พวกเราลองผิดลองถูกสร้างประสบการณ์ไปเรื่อยๆ แต่อาจารย์มักจะสอนว่าถ้าเราทำดีเพิ่มขึ้นเราก็จะได้กำไร แต่ถ้าเราทำไม่ดีอีกหน่อยเราก็จะขาดทุน ดังนั้นให้อยู่ระหว่างกลางเพื่อที่จะได้เรียนรู้ประสบการณ์ของทั้งสองฝั่ง
- ตอนชั่งน้ำหนักไก่ก็น่าเป็นต้องจดบันทึกในหลายๆหน้ากระดาษและหลายๆเล่มจนทำให้ไม่สามารถที่จะรวบรวมน้ำหนักของไก่ได้ แต่อาจารย์ก็ไม่ได้พูดอะไรปล่อยให้เราเรียนรู้และการสรุปบัญชี จากนั้นจึงมาแนะนำให้เราเห็นจุดผิดพลาดของเราในตอนหลัง ทำให้เราจำไปตลอด
- เรื่องการฉีดวัคซีนปลาเราจำเป็นต้องจับปลาขึ้นมาก่อนสัก 1 วัน เพื่อให้ปลาตัวผู้และปลาตัวเมียคุ้นเคยกันและอาจารย์ไม่ได้บอกว่าปลาจะออกไข่ในช่วงไหน และตอนปลาออกไข่อาจารย์ก็ไม่ได้บอกอีกว่าต้องโตประมาณไหนถึงจะใช้ได้สุดท้ายเราก็ทำพลาด แต่อาจารย์จะมาชวนเราสรุปอีกทีว่าทำไมบางคนถึงทำได้ บางคนถึงทำไม่สำเร็จ

หลังจากที่แบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้แต่ละโครงการได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกันตั้งแต่ตอนเช้า ช่วงเวลา 16.00 น. นายคำรณ นิมนอนงค์ ดำเนินกระบวนการเกมพัฒนาสมาธิและพักผ่อนสมอง ด้วยกิจกรรมการละครเพื่อการพัฒนา เริ่มจากการเดินช้า – เร็ว ตามเสียงจังหวะระฆังที่ตั้งตามจังหวะที่ต่างกัน หลังจากนั้นให้ทุกคนนั่งจับคู่ทำสมาธิ เมื่อพร้อมแล้วให้ทุกคนสืบทอดและจ้องตาเพื่อนที่นั่งตรงข้าม โดยห้ามยิ้มหรือหัวเราะเพื่อฝึกการสร้างสมาธิให้อยู่กับตนเอง แล้วจึงให้เปลี่ยนคู่

จากนั้นได้ฝึกประสาทสัมผัสการฟัง โดยแบ่งผู้เข้าร่วมออกเป็น 2 กลุ่ม ให้ทั้ง 2 กลุ่มเข้าแถวตอนลึกเป็นแนวยาว และหันหน้าเข้าหากันระหว่างกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2 แล้วให้สลับหันหลังให้กันแล้วเรียกชื่อว่าความดังระดับเท่าใดจึงได้ยิน ดังหรือเบาไปหรือไม่ ขึ้นต่อไปให้ก้าวคนละหนึ่งก้าวเพื่อให้ระยะห่างมากขึ้นเรียกชื่อเพื่อนด้วยวิธีเช่นเดิม พร้อมให้วัดว่า ระยะห่างที่มากขึ้นระดับเสียงควรเป็นเท่าใด ต่อมาจึงให้น้องเข้ากลุ่มเป็นวงกลมสองวงซ้อนกันแล้วให้สลับตาให้รับรู้ว่ามีเสียงอะไรเข้ามาจากทิศทางไหน ระยะใกล้ไกลเท่าใดและให้จินตนาการเสียงต่างๆในระยะเวลาที่แตกต่างกัน เช่น เสียงคลื่น เสียงลม ขึ้นต่อไปหันหน้ากลับมาหาคู่ของตนเองและให้เรียกชื่อแล้วให้คนฟังจับว่าคนเรียกนั้นใช้น้ำเสียงอย่างไร ทำสลับกัน เมื่อเสร็จสิ้นให้คนในวงกลมแถวสองเดินไปจุดใดจุดหนึ่งในห้องแล้วเดินวนเวียนแล้วนั่งลงจุดไหนก็ได้ แล้วให้เรียกชื่อเพื่อนที่นั่งสมาธิอยู่และเมื่อคนที่นั่งสมาธิได้ยินห้ามลืมตาและเดินไปตามเสียงที่ได้ยิน จากนั้นให้คนในวงในออกมาเป็นวงนอกทำสลับกัน

เมื่อกิจกรรมการละครเพื่อพัฒนาตนเองเสร็จสิ้น จึงได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมถอดบทเรียน ความรู้สึก ปัญหาและอุปสรรค และวิธีการแก้ไขจากการเล่นเกมการละครพัฒนาตนเอง ดังนี้

ความรู้สึก	ปัญหา - อุปสรรค	แก้ไขอย่างไร
ไม่คุ้นชิน	มองไม่เห็น	ทำสมาธิและตั้งใจฟัง
กังวลกลัวเหยียบเพื่อน	ไม่มีสมาธิ / การมองเพศตรงข้าม	พยายามไม่สบตา (ทั้งๆที่รู้ว่าผิดกติกา) / มีสติ / ตั้งใจฟัง
ยาก ไม่เคยทำ / อาย / กลัวเหยียบเพื่อน	ไม่มีสมาธิ / ไม่กล้า / คู่อื่นทำให้เสียสมาธิ	การฟัง / จดจ่ออยู่กับต้นเสียง
เขิน	เจอเพื่อนต่างเพศ / คู่อื่นทำให้เสียสมาธิ	พยายามไม่คิดอะไร
มีสมาธิจดจ่อ	มีความคิดแทรกทำให้เสียสมาธิ /	ต้องฟังให้ชัด / และฟังจุดหมายปลายทาง
กลัวจะเหยียบคนอื่น	ไม่กล้าจ้องตา / ขำ	ตั้งใจฟัง

กระบวนการวันที่สอง (วันที่ 5 กรกฎาคม 2558)

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

นายกันทรากร จรัสมาธูสร เริ่มพูดคุยทักทายกับผู้เข้าร่วมประชุมและเริ่มกิจกรรม โดยเริ่มกิจกรรมบริหารร่างกาย ในยามเช้าด้วยการสำรวจเคลื่อนไหวอวัยวะต่างๆทั้งท่อนั่งและทำยืน ขึ้นต่อมาได้ให้เริ่มสำรวจความรู้สึกของตนเองว่ารู้สึกอย่างไรและให้แสดงออกมาเป็นท่าทางที่ชัดเจนว่าทำนั้นแสดงอารมณ์อะไร ขึ้นต่อมาให้เสียงประกอบและให้เพื่อนออกมานำท่าทางและทุกคนเริ่มทำตามจากนั้นได้เริ่มใช้เกมสัญญาณเสียงด้วยการตบมือส่งสัญญาณให้เพื่อนรับรู้ส่งต่อกันไปมา จากนั้นได้สอบถามว่าได้เรียนรู้อะไรจากการส่งสัญญาณซึ่งในที่ประชุมตอบว่าได้เรื่องสมาธิ จากนั้นให้จับคู่แข่งขันกันพูดโต้ตอบ เมื่อเสียงระฆังดังหยุดที่ใครคนนั้นชนะ จากนั้นเล่นปรบมือฝนตกฟ้าร้องฟ้าผ่า และให้เดินไปหาคนที่มีความลักษณะตามคำสั่ง สำหรับคำถาม check in ในวันนี้ คือ คำถามที่ว่าตื่นมาเช้านี้รู้สึกอย่างไร และให้บอกเล่าสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมเมื่อวันวาน ซึ่งคำตอบที่ได้มีดังต่อไปนี้

ความรู้สึกเช่นนี้

สิ่งที่ได้เรียนรู้วันนี้

ง่วงนอน

การเล่นเกม (สร้างความรู้จัก)

หิวข้าว

การคิดเป็นระบบ (เป้าหมาย วิธีการ ผลสรุป)

ประทับใจกิจกรรม

การฟัง / รับฟังเพื่อนในกลุ่ม

ซีเกียจ

การวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่ม

อากาศดี

การถอดบทเรียน

เพลีย

การมีสติ (รู้ตัวเอง/นึกขึ้นได้)

ปวดหัว

การนำความรู้ไปปรับใช้

การทบทวนกิจกรรมที่ผ่านมา

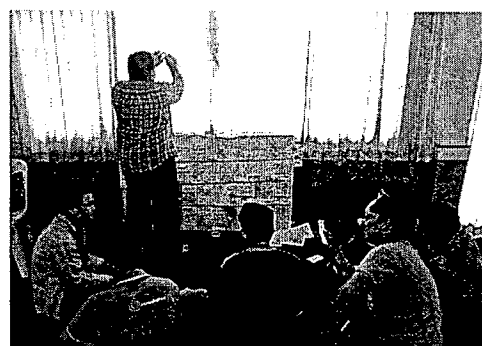
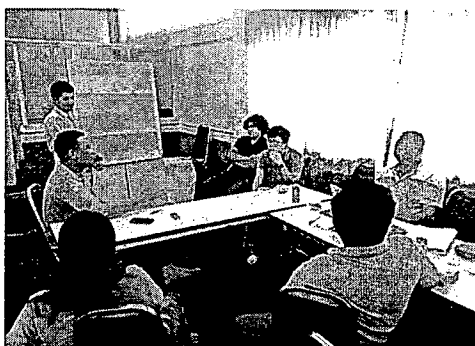
การเติมเต็มความรู้

การแยกประสาทสัมผัส (การรับฟังเสียง)

การมองกลุ่มเป้าหมาย

กำหนดเป้าหมาย

จากนั้นนายคำรณ นิ่มอนงค์ ได้เริ่มทักทายและอธิบายว่ากระบวนการในวันนี้จะเน้นในเรื่องของการถอดบทเรียน การเปลี่ยนแปลงของทีมวิจัยหลังจากทำวิจัยในช่วงที่ผ่านมา โดยเริ่มกระบวนการในการจัดการพูดคุยในระดับกลุ่มย่อย แบ่งตามรายจังหวัด

ภาพแสดงการตอบทเรียนเรื่องการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ

อาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 พื้นที่

นายชินวุฒน์ มณีศรีขำ ได้ชวนทีมอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการของทั้ง 3 วิทยาลัยฯ ร่วมแลกเปลี่ยนในหัวข้อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆหลังจากการทำโครงการ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

➤ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวของอาจารย์เองหลังจากทำโครงการ

- เราใจเย็นขึ้นหลังจากที่ทำงานร่วมกับเด็กในโครงการ อดทนที่จะรอคอยให้เด็กพัฒนา ทีละก้าวไม่เร่งรีบการเรียนรู้ของเด็ก
- สมัยก่อนเราไม่มีหวังกับระบบการศึกษาแบบเก่าและท้อถอยมาก แต่ปัจจุบันปล่อยาวมากขึ้นและจากการทำโครงการจะพยายามหาแนวทางการสอนแบบใหม่ต่อไป
- การทำวิจัยในช่วงแรกก็เหมือนทำไปอย่างนั้นแต่เมื่อเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กเราเลยทุ่มเทให้กับงานวิจัยมากขึ้น
- เมื่อเห็นเด็กทุ่มเทให้งานวิจัยเราจึงทุ่มเทมากขึ้นเพราะอยากเป็นที่พึ่งให้กับเด็ก
- เรามีกาลังใจทำงานกับชาวบ้านเพราะชาวบ้านเริ่มเห็นประโยชน์จากโครงการที่เราไปช่วยเหลือและนำความรู้ที่แลกเปลี่ยนไปใช้ประโยชน์
- อาจารย์และวิทยาลัยทำงานกับชุมชน จนชาวบ้านได้สัต์เสียงจากชาวบ้านมาใช้ฝึกสอน เพราะชาวบ้านเห็นคุณค่าของการสนับสนุนการศึกษาให้เด็กวิทยาลัยเกษตร
- ครูด้วยกันในวิทยาลัยให้ความร่วมมือกับการทำงานมากขึ้นอันเนื่องมาจากเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กว่ามีความสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น
- เราเกิดความเชื่อมั่นในตัวเด็กและเชื่อมั่นในตัวเองว่าการศึกษาผ่านโครงการวิจัยสามารถทำได้ ไม่ยากจนเกินไปสำหรับเด็กเกษตร
- อาจารย์สนิทกับเด็กมากขึ้นเพราะเราทำงานใกล้ชิดกับเด็กตลอดการทำโครงการ เด็กไวใจที่จะปรึกษาอาจารย์เรื่องต่างๆ
- เรามีวิธีการที่จะกระตุ้นเด็กเพื่อให้เขาแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากการทำงานวิจัย
- ได้เรียนรู้ว่าหากต้องการให้วิจัยเกิดประโยชน์กับเด็กมากที่สุด เราต้องต้องมีเวลาอยู่กับเด็กในการทำโครงการให้มากๆเพื่อการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง
- มีความรู้และทักษะการใช้งานแนวการสอนที่เชื่อมโยงระหว่างวิชาทฤษฎีและการปฏิบัติให้สอดคล้องกัน
- โครงการนี้ทำให้อาจารย์ได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องต้องแสวงหาความรู้ใหม่ๆมาสอนเด็ก

➤ ชาวบ้านเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างหลังจากทำโครงการ

- หลังจากทำโครงการชาวบ้านกับวิทยาลัยใกล้ชิดกันมากขึ้น ซึ่งแต่ก่อนไม่มีปฏิสัมพันธ์กันเลย แต่ตอนนี้มีการทำร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

- เมื่อเด็กเข้าไปทำงานในชุมชนชาวบ้านผูกพันกับเด็กและวิทยาลัยจึงพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับการทำงานของวิทยาลัย
- ชาวบ้านได้เพิ่มเติมความรู้ด้านเกษตรจากวิทยาลัยตามความสนใจ และเด็กในวิทยาลัยก็ได้ความรู้จากชาวบ้าน
- จากการทำโครงการชุมชนเปิดรับสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งเรื่องความรู้ที่ไม่ยึดติดการทำเกษตรแบบเดิม ทดลองทำเกษตรในแนวอื่นมากขึ้น
- ชุมชนเกิดความภูมิใจในตนเองที่มีความรู้วิถีชาวบ้านแล้วมีคนภายนอกสนใจ ชาวบ้านเชื่อมั่นตนเองมีความสามารถที่จะเป็นครูของเด็กได้
- ชาวบ้านลดความวิตกกังวลว่าความรู้และอาชีพของตนเองจะสูญหาย
- โครงการวิจัยทำให้เกิดงานที่ทำร่วมกัน (MOU) ระหว่างวิทยาลัย องค์กรส่วนท้องถิ่นและชุมชนที่จะเป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคต
- จากการพูดคุยในงานวิจัยชุมชนมีแนวทางจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างมีคุณค่าและมีการรักษาเพื่อความยั่งยืน

➤ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเด็ก

- การทำวิจัยเด็กเขียนรายงานได้ดีขึ้น และสามารถสื่อสารในวงพูดคุยได้ การเปลี่ยนแปลงตรงจุดนี้เห็นได้ชัดเจนมาก เช่นเด็กไม่เคยแสดงออกเลยแต่หลังจากการทำโครงการกล้าที่จะออกมานำเพื่อนหน้าเวที
- การทำโครงการเด็กมีความรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งในเรื่องการเรียน และการทำโครงการ
- การทำวิจัยได้สอนเด็กให้มีวิธีการที่จะทำงานร่วมกับหมู่คณะได้ดีและทำงานเป็นระบบ
- เด็กเห็นเป้าหมายและความคาดหวังเรื่องการเรียนเกษตร ว่าจบไปแล้วจะมีสายอาชีพอย่างไรจากการเรียน
- เด็กสามารถเป็นผู้นำมีจำนวนมากขึ้น เช่นการชักจูงเพื่อนทำงานหรือการนำกิจกรรม
- เด็กมีความเสียสละเรื่องการทำงานมากขึ้น
- หลังจากการทำโครงการเด็กมีความกระหายที่จะเรียนรู้เรื่องราวการเกษตรในชุมชน สนุกที่จะได้เรียนรู้จากชาวบ้าน
- เด็กได้ทำงานด้านเกษตรครบทุกด้าน เช่น ผลิต ตลาด ขาย ได้ความรู้นอกห้องเรียนที่จะนำมาปรับใช้ในชีวิตจริง
- เด็กภูมิใจกับการทำงานกับชุมชนได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
- เด็กรู้สึกตัวเองเป็นคนในชุมชน ตรงนี้ช่วยเสริมพลังของชุมชน
- เด็กสามารถสร้างระบบการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนเองได้

➤ สิ่งที่วิทยาลัยเปลี่ยนแปลงหลังจากการทำโครงการ

- ในภาพรวมของวิทยาลัยไม่ได้เปลี่ยนอะไรมากเพราะว่านโยบายส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ซึ่งปัจจุบันผู้บริหารเห็นด้วยกับโครงการนี้น้อย
- หน่วยงานอื่นๆภายนอกเข้ามาสนับสนุนทรัพยากรการเรียนการสอนของวิทยาลัย
- องค์กรภายนอกเกิดความเชื่อมั่นในตัววิทยาลัยที่จะไปทำโครงการในพื้นที่อื่นๆ
- วิทยาลัยได้มีประสบการณ์ทำงานร่วมกับบุคคลและองค์กรที่หลากหลายมากขึ้น
- โครงการนี้ได้หลายระบบการทำงานที่ไม่เอื้อต่อการเรียนของเด็ก เช่นระบบชั่วโมงการสอนที่ยืดหยุ่นสำหรับวิชาที่ต้องใช้เวลาปฏิบัติการณ์ค่อนข้างนาน

- อาจารย์จำนวนหนึ่งของวิทยาลัยเห็นประโยชน์ของโครงการและเข้ามาทำงานร่วมกัน และสนับสนุนด้านต่างๆ เช่น การให้ชั่วโมงเรียน
- เริ่มมีการมองเห็นว่าต้องมีการวางระบบที่หลักสูตรการสอนในห้องเรียนและการลงมือปฏิบัติ ต้องมีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน
- ทุกฝ่ายในวิทยาลัยค่อยๆคุยเรื่องเป้าหมายร่วมกันที่มีต่อตัวเด็ก รายวิชา ให้เกิดเป็นระบบการเรียนที่เหมาะสม

➤ ทักษะที่สำคัญในการเรียนสาขาการเกษตรคืออะไร

- ทักษะในการคิดวิเคราะห์ ในการทำงานต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเป็น
- ความรู้นั้นต้องเกิดจากการได้ลงมือทำจริง

➤ สิ่งที่ได้ฝึกจากการทำโครงการแล้วเกิดเป็นทักษะในการเรียนสาขาเกษตรกรรมมีอะไรบ้าง

- ทักษะในการคิดวางแผนทำงานทั้งระบบ เกิดจากการที่ได้ทำโครงการร่วมกันตั้งแต่ต้นจนจบ
- เด็กเกิดทักษะการฟังและจับประเด็น ซึ่งเกิดจากการฝึกเก็บข้อมูลจากคนในชุมชน
- ทักษะการแก้ไขปัญหาในการทำงาน
- ทักษะการสังเกตเพื่อเก็บเกี่ยวความรู้และข้อมูลจากการลงมือปฏิบัติงานและการเรียนที่สนใจเรียนมากขึ้น
- จากการพูดคุยกับชาวบ้าน ทำให้เกิดความกล้าที่จะคุยกับผู้ใหญ่
- เกิดภาวะผู้นำที่ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นเช่นต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการพาน้องลงแปลงเกษตร

➤ ประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม

- มีความอดทน จากการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น
- สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานได้ดี
- สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ได้ในอนาคต
- มีความอดทนที่สามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้
- หลังจากทำกิจกรรมมีความกล้าคิด กล้าลงมือทำ ในสิ่งที่ไม่เคยทำ
- กล้าตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน
- ได้ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับอาชีพการเกษตร
- เป้าหมายในการเรียนเกษตรชัดเจนมากยิ่งขึ้น
- สามารถจัดสรรเวลาเรื่องการทำงาน การเรียน และเรื่องอื่นๆได้ดีขึ้น
- มีความรับผิดชอบการทำงานและการเรียนมากขึ้น
- มีความมั่นใจกับสิ่งที่ลงมือปฏิบัติมากขึ้น

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี

นายกัณฑ์กร จรัสมาธูสร ได้ชวนน้องๆ พูดคุยแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อยและได้ตั้งคำถามว่า ตัวเอง ทีม ชุมชน และวิทยาลัย มีการเปลี่ยนแปลง และสิ่งได้เรียนรู้อย่างไรบ้างจากการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งจากการแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อยได้ความเห็นดังนี้

ใคร	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง	สิ่งที่ได้เรียนรู้
ตัวเอง	- กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าคิดในสิ่งที่ไม่มีผิด เป็นของตัวเอง มากขึ้น - กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนมากขึ้นเริ่มที่จะไม่เขินเวลาลงพื้นที่เมื่อไปพบปะชาวบ้าน - มีการเปลี่ยนแปลงด้านการพูดมีการพัฒนามากขึ้น เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลิกภาพต่างๆ - มีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น สื่อสารกับผู้อื่นได้ง่ายขึ้น และก่อนที่จะลงมือทำการคิดก่อนทำอยู่เสมอ - กล้าทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน และมีความรับผิดชอบมากขึ้น - มีการคิดทบทวนและวางแผนก่อนการทำงาน - มีการจดบันทึก จับประเด็นในเรื่องที่ตั้งคำถาม คิดอย่างเป็นระบบ ทำงานเป็นระบบ มีความมุ่งมั่นพยายามในการที่จะทำงานให้สำเร็จ - กล้าที่จะพูดกับผู้ที่อายุมากกว่ากล้าปรึกษากับผู้ที่อายุมากกว่าและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย - กล้าพูดคุยกับผู้ที่ไม่รู้จักรักและไม่สนิทมากขึ้น	- การจับประเด็น - มีการฝึกตั้งคำถาม - มีการคิดที่จะนำเสนอในสิ่งที่จะพูด - มีความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ไม่เคยรู้ ไม่เคยทำมาก่อน - หากเราไม่กล้าคิดหรือกล้าทำ อาจจะทำให้เราพลาดในสิ่งที่ยิ่งใหญ่ได้ - ได้รู้ความรู้สึกของเพื่อน มีการวางแผนก่อนลงพื้นที่ - ตัวเรามีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น และเมื่อทำโครงการแล้วทำให้มีผู้คนรู้จักเราและวิทยาลัยมากขึ้น - ตัวเรามีระเบียบมากขึ้นและได้ฝึกพูด - มีการจัดเวลา การวางแผนการพูดของตัวเอง และการรับผิดชอบต่อหน้าที่ - มีการวางแผนก่อนการทำงาน จดบันทึกจับประเด็นและสรุปบทเรียน - ได้พูดคุยกับชาวบ้านได้รู้จักผู้คนมากขึ้น และได้ฝึกทักษะการพูดของเรา - มีการวางแผนก่อนการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีการคิด วิเคราะห์ แยกแยะในการทำงาน
ทีม	- ได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ได้ช่วยเหลือกันในสิ่งที่ต่างคนต่างทำกันไม่ได้ - ฟังเหตุผลของกันและกันมากขึ้นสามัคคีกันมากขึ้น รักกันมากขึ้น - มีการเปลี่ยนแปลงด้านการทำงานมีการทำงานเป็นทีมมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน - มีการรวมตัวพูดคุยกันมากขึ้น รู้จักและรักกันมากขึ้น เข้าใจกันมากขึ้น และทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น - มีการกล้าที่จะแสดงออกมากกว่าเดิม - มีการจัดการเวลา ทำงานให้ทันเวลา ที่วางแผนเอาไว้ - มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตั้งใจฟังผู้ที่แสดงความเห็นและการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน - ทำงานเป็นทีมช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจ	- ได้เห็นได้รู้ความคิดมุมมองของเพื่อนแต่ละบุคคลในทีม - ได้รู้ถึงบุคลิกของเพื่อนแต่ละคนภายในทีม - ได้รู้ว่าการคิดเห็นของเราเมื่อพูดออกไปแล้วผู้ฟังจะรู้สึกอย่างไร - ในการทำงานเป็นทีมนั้นเราไม่สามารถเอาความคิดของเราเป็นที่ตั้งได้ เมื่อทำงานเราจึงควรใช้ความคิดของทีม - ก่อนที่จะลงชุมชนควรที่จะมีการประชุมทบทวนแผนการทำงาน - การทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารกันมากขึ้นจึงทำให้มีความเข้าใจกัน - มีการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในทีม มีการทำงานอย่างมีสติ และมีอารมณ์ร่วมในการทำงาน - มีการทำงานเป็นขั้นเป็นตอน - มีการทำงานกันเป็นทีม ช่วยกันคิดและช่วยกันทำ
วิทยาลัย	- วิทยาลัยเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นเนื่องจากการได้ลงไปทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน มีคนมองวิทยาลัยในทางที่ดีเพิ่มขึ้น และวิทยาลัยเกิดการพัฒนามาจากตัวของนักศึกษาที่พัฒนาตนเอง - วิทยาลัยยกระดับขึ้นจากการทำโครงการวิจัย - มีการพานักศึกษาไปเรียนนอกสถานที่ - อาจารย์รู้นักศึกษาทีมเล็กๆ ก็สามารถสร้างสิ่งที่	- วิทยาลัยได้รู้ว่าไม่จำเป็นที่จะต้องเรียนแต่ในห้องเพียงอย่างเดียวแต่การให้นักศึกษาหาประสบการณ์จริงการทำกิจกรรมที่เกิดการพัฒนาสามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณภาพมากขึ้น - วิทยาลัยได้เรียนรู้วิธีการทำงานของโครงการวิจัย และได้เรียนรู้ระบบการทำงานของโครงการวิจัย - มีการรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น

	ยิ่งใหญ่ได้ - ชาวบ้านหรือผู้ที่อยู่ต่างอำเภอส่งลูกหลานเข้ามาเรียนมากขึ้น ชาวบ้านให้การยอมรับมากขึ้นจากการที่นักศึกษาลงไปบริการชุมชน - นักศึกษามีการเรียนรู้ในด้านต่างๆเพิ่มขึ้น เช่น ด้านความคิด - ชาวบ้านรักนักศึกษามากขึ้นเนื่องจากทำกิจกรรมร่วมกัน	- ได้เรียนรู้การหาประสบการณ์ต่างๆที่เราไม่เคยทำมาก่อน - การทำโครงการนี้มีประโยชน์มากเพราะ ได้เพิ่มชื่อเสียงกับทางวิทยาลัยให้เป็นที่ยอมรับและยอมรับ - นักศึกษาได้มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
ชุมชน	- ชุมชนเปิดใจยอมรับการพูดคุย การทำกิจกรรมร่วมกับนักศึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ในสิ่งที่นักศึกษาอยากรู้อย่างเต็มที่ และชุมชนให้ความร่วมมือที่นักศึกษาจะลงชุมชนไปทำกิจกรรมอื่นๆต่อไป - นักศึกษามาศึกษาเรียนต่อมากขึ้น เพราะเห็นว่ามีกิจกรรมดีๆที่น่าสนับสนุนให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเอง - ชุมชนมีมุมมองในการด้านการมองเด็กเปลี่ยนไปจากการที่เด็กได้ลงไปร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนมากขึ้น - นักศึกษาและชุมชนมีการรู้จักกันมากขึ้น และช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น - ชุมชนได้รู้ว่าวิทยาลัยเกษตรไม่ได้มีตัวอย่างแค่สอนวิชาการอย่างเดียวแต่มีการทำโครงการแบบนี้เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกฝนศักยภาพเพื่อที่จะพัฒนาตนเองอีกด้วย และทำให้ชาวบ้านได้ส่งลูกหลานเข้ามาศึกษาในวิทยาลัยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ - ชุมชนรักนักศึกษามากขึ้นและได้ให้ความช่วยเหลือมากขึ้น - ชุมชนมีความสามัคคีกันมากขึ้น มีการทำงานเป็นหมู่คณะ และทำงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย	- ชุมชนได้รู้ว่านักศึกษาในวิทยาลัยนั้นมีคุณภาพและสามารถทำงานร่วมกับชุมชนได้ - ชุมชนได้รู้ว่านักศึกษามีความตั้งใจที่จะหาความรู้เพิ่มเติมภายนอกวิทยาลัย - ได้เรียนรู้การวางแผนการทำงานเพื่อหาจุดมุ่งหมายของตัวเองและชุมชน - ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างชุมชนกับนักศึกษา - ชุมชนและนักศึกษาต่างก็ได้รับความรู้ใหม่ๆจากการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จากนั้นจึงนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนไปทดลองปฏิบัติจริง - ชุมชนได้รู้ว่าเด็กวิทยาลัยเกษตรไม่ได้มีแต่เด็กไม่ดีแต่ยังมีนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่จะทำอะไรดีๆอีกมาก

วิทยาลัยเกษตรกรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี

นายคำณ นิมอนงค์ ได้ชวนนักศึกษาจาก วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี พูดคุยแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อยและได้ตั้งคำถามว่า ตัวเอง ทีม ชุมชน และวิทยาลัย มีการเปลี่ยนแปลง และสิ่งได้เรียนรู้อย่างไรบ้างจากการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งจากการแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อยได้ความเห็นดังนี้

ใคร	สิ่งที่ได้เรียนรู้	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง
ตัวเอง/ทีมวิจัย	- ได้รู้เรื่องของความเข้าใจซึ่งกันและกันภายในทีมวิจัย - ได้รู้ถึงการที่จะยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น - ได้รู้วิธีการจัดการของการทำงานเป็นทีม - ได้ฝึกทักษะการพูดและได้ฝึกทักษะของการเป็นนักแสดง - ได้รู้จักการคิดการจัดการบริหารอย่างเป็นระบบ	- มีทัศนคติที่ดีต่อตัวเองและสมาชิกในทีมและชุมชน - ลดความมีอคติในการทำงานของตัวเองและเพิ่มความเป็นผู้นำให้กับตัวเอง - นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน - มีความกล้าคิดอะไรใหม่ๆ กล้าทำและกล้าแสดงออกมากขึ้นและมีความคิด

	- ได้รู้จักวิธีการจัดการและการวางแผนได้รู้ถึงวิธีการบริหารจัดการที่ดี - ได้รู้จักวิธีการพูดคุยติดต่อกับพื้นที่พบปะกับชาวบ้าน	สร้างสรรค์ - มีความสัมพันธ์ภายในทีมเพิ่มขึ้น มีความอดทนมากขึ้น และเชื่อใจกันและกัน - มีศักยภาพของตัวเองเพิ่มมากขึ้นสามารถคิดอะไรที่เป็นระบบได้มากขึ้น - รู้จักการบริหารชีวิตของตนเอง สู้อนาคตทำให้เราเป็นคนดีมากขึ้น - มีเหตุผลมากขึ้นและมีสติกับตัวเองอยู่เสมอ - สามารถมองเห็นปัญหาได้ดี และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยเหตุผล - สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตรียนการสอนได้ - มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นในอนาคต
วิทยาลัย/อาจารย์	- ได้เรียนรู้เกี่ยวกับศักยภาพของตัวเองว่าไม่ควรมองข้ามว่ามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากมาย - ได้รู้ว่าตัวเองก็มีความสามารถ แต่ยังขาดพื้นที่ในการแสดงออกมา - ได้รู้จักการเรียนรู้การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นให้มีประสิทธิภาพ - อาจารย์เรียนรู้ศักยภาพของนักศึกษาแต่ละคนในเรื่องของลักษณะนิสัย,และความรู้ความสามารถ - เห็นความชอบและความสนใจของนักศึกษา	- วิทยาลัย/อาจารย์ใส่ใจตัวเรามากขึ้น - วิทยาลัย/อาจารย์ปรับตัวเข้าหาเราได้ดียิ่งขึ้น - เปิดใจและรับฟังคำพูดของตัวเด็กมากขึ้น - เริ่มถูกตำหนิน้อยลง เพราะเราเริ่มรู้จักหน้าที่ของตัวเองแล้ว - อาจารย์มีความเชื่อใจในตัวเรามากขึ้นปล่อยให้เราทำงานด้วยตัวเองโดยที่อาจารย์ไม่ต้องมาดูแลอะไรมากมาย - อาจารย์เริ่มปล่อยให้เราทำในสิ่งที่ตัวเราชอบ - เปิดโอกาสในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น
ชุมชน	- คนในชุมชนได้รู้และเห็นถึงศักยภาพของเด็กวิทยาลัยเกษตรมากขึ้น - ได้เรียนรู้และรับรู้ชุดความรู้ที่ลงไปทำกิจกรรมร่วมกับคน	- ต่อยอดความรู้ที่ทำร่วมกัน - เปิดใจรับฟังเด็กมากขึ้น - เชื่อมั่นในการทำงานอาชีพเกษตร - มองเห็นความเจริญก้าวหน้า

	ในชุมชน	ของเด็กรุ่นใหม่ - ชุมชนมีการตอบรับที่ดีขึ้นทำตามที่เราเสนอแนะและสร้างความมั่นใจให้กับชุมชนและเกษตรกร - จากที่ชาวบ้านปฏิบัติจากที่เคยทำแบบผิดๆชาวบ้านก็ได้รับฟังข้อเสนอแนะจากพวกเรามากยิ่งขึ้น - สามารถเลี้ยงสัตว์ได้ไม่ขาดทุน - เปิดใจยอมรับกับเด็กเกษตรสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กับเด็กเกษตรได้
--	---------	--

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

นาย สุทธิลักษณ์ โตทอง ได้เริ่มคุยกับน้องๆ โดยการตั้งคำถาม ว่าตั้งแต่เริ่มทำกิจกรรมนั้นได้เรียนรู้อะไรบ้างและคิดว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

ใคร	สิ่งที่เรียนรู้	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง
ตัวเอง/ทีมวิจัย	- ได้รู้เทคนิคและขั้นตอนการลงชุมชน - ได้รู้เป้าหมายในการลงชุมชนว่าจะลงไปเพื่ออะไรทำอะไร - ได้เรียนรู้วิธีการเข้าหาเกษตรกร ว่าถ้าจะลงไปหาพวกเขาต้องเตรียมตัวอย่างไรต้องพูดคุยอย่างไร - ทำให้รู้ว่ก่อนจะไปให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องนั้นๆเราก็ต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นๆด้วย - ได้เรียนรู้วิธีการตั้งคำถามต่อเกษตรกร - ได้เรียนรู้วิธีการสร้างแผนที่ - ได้รู้ว่าการทำอะไรสักอย่างไม่ใช่เรื่องยาก บางเรื่องเรามองว่ามันยากแต่ถ้าเรารู้จักหาข้อมูล วางแผน รู้จักการจัดการ เราก็สามารถแก้ไขปัญหานั้นๆได้ - หลังจากคุยกับเกษตรกรที่ลงมือทำการเกษตรจริงๆนั้นทำให้รู้ว่าผู้ที่ลงมือทำจริงนั้นยอม	- ทำให้ทัศนคติการลงชุมชนเปลี่ยนไป มีความคิดที่ว่าอยากลงชุมชน - รู้ถึงการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าในเรื่องของผลิตภัณฑ์ การหาตลาดและการเรียกลูกค้า - เปลี่ยนแนวคิดในการขาย เช่น จากเดิมขายข้าวโพดใส่ถุง 3 ผัก 20 บาท เปลี่ยนมาเป็นตัดขายสองท่อนแล้วเสียบไม้ จะได้ไม้ละ 5 บาท 3 ผัก ก็จะได้ 30 บาท - กล้าตัดสินใจและ กล้าที่จะแก้ปัญหามากยิ่งขึ้น - สามารถแก้ไขเฉพาะหน้าได้ดีขึ้นเนื่องจากรู้ถึงวิธีคิดที่จะหาข้อมูลก่อนที่จะหาข้อมูลก่อนที่จะแก้ปัญหาเปลี่ยนแปลงวิธีการปลูกต้นทานตะวันโดยการให้ทราย - มีความคิดสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น ในเรื่องของการทำผลิตภัณฑ์ให้น่าสนใจ - มีความมั่นใจในการพูดคุยกับ

	มีความรู้ความสามารถมากกว่าคนที่ไม่ได้ทำจริง - ได้รู้ว่าการทำงานร่วมกันนั้นต้องรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นด้วย	คนในชุมชน - การทำงานกับคนในชุมชนทำให้ตัวเองเกิดทัศนคติใหม่ ๆ และภาพรวมของการทำเกษตรและการขายกว้างขึ้น - มีแนวคิดในการจัดการมากยิ่งขึ้นตั้งแต่กระบวนการ การปลูกพืชจนถึงการกระบวนการการขาย
--	---	--

นาย สุทธิลักษณ์ ไททอง ได้ถามน้องๆ ถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีระหว่างทำกระบวนการวิจัยว่ามีอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการทำกระบวนการวิจัย

ปัญหาและอุปสรรค

- ความคิดเห็นภายในกลุ่มของผู้ทำวิจัยไม่ตรงกัน
- ยานพาหนะที่เหมาะสมในการลงพื้นที่
- ความร่วมมือกันในทีมวิจัยยังไม่ดีเท่าที่ควร
- ขาดกระบวนการในการทำวิจัย
- อาจารย์และนักศึกษา ไม่มีเวลา งานการสอนของอาจารย์และงานในห้องเรียนของนักศึกษามีจำนวนมาก
- ยังขาดงบประมาณในการทำโครงการและลงชุมชน
- อาจารย์บางท่านยังไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการทำวิจัย
- ขาดทักษะความกล้าแสดงออก

ข้อเสนอแนะ

ทีมพี่เลี้ยง

- ควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม
- พี่เลี้ยงควรเข้ามาพูดคุยจัดกิจกรรมบ่อยๆ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
- อยากให้ทีมงานพี่เลี้ยงมีการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะ การพูด การคิดและการตั้งคำถาม

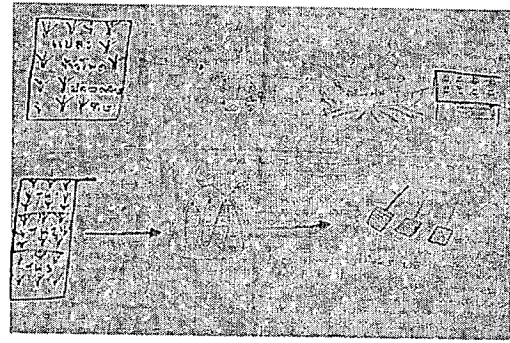
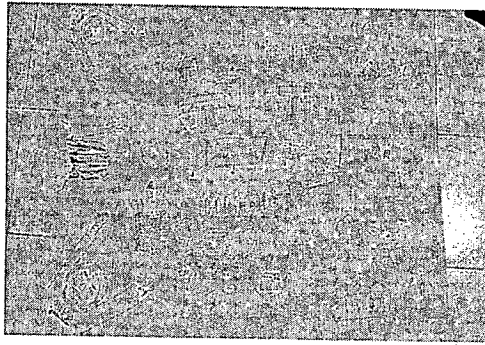
ชุมชน

- อยากให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไม่ใช่ลงแล้วหยุด หรือเฉพาะในวิชาเรียน

นโยบาย

- อยากให้อาจารย์ในวิทยาลัยให้การสนับสนุนงานวิจัยและความเข้าใจในกระบวนการวิจัยมากยิ่งขึ้น
- อยากให้วิทยาลัยให้การสนับสนุนอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของนักศึกษามากยิ่งขึ้น เนื่องจากอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยยังมีการสอนมากพอสมควรทำให้กระบวนการวิจัยไม่เป็นไปตามเป้าหมายและขาดความต่อเนื่อง
- นำกระบวนการวิจัยไปปรับใช้กับการเรียนการสอนในรายวิชาเพราะเชื่อว่าการกระบวนการวิจัยให้ความรู้มากกว่าการเรียนการสอนภายในห้องเรียน

นายคำณ นิมอนงค์ ได้เชิญชวนกลุ่มน้องๆ มาเข้าร่วมในกลุ่มใหญ่ เพื่อนำเสนอการเปลี่ยนแปลงในด้านของตนเอง ชุมชน วิทยาลัย ของแต่ละโครงการหลังจากที่พูดคุยในกลุ่มย่อย

ตัวอย่างภาพที่แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ

จากนั้นนายวิชณวัฒน์ มณีศรีขำ ขวนพุดคุยถึงจุดเริ่มต้นของงานนี้ว่า เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ซึ่งผลการวิจัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

- เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับคนในท้องถิ่น เกิดชุดความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา
- เริ่มมีจิตสำนึกที่อยากให้คนที่เดือดร้อนแก้ไขปัญหของตนเองได้
- เชื่อมความสัมพันธ์กับผู้คน เช่นได้ไปคุยกับคนในชุมชนเรื่องราวเหล่านี้จะเป็นเรื่องที่ติดตัวนักศึกษาไป
- กระบวนการทำให้เกิดการคิดสำนึกรักบ้านเกิด รู้จักบ้านตัวเอง เริ่มมองว่าบ้านตนเองมีปัญหาแบบนี้หรือไม่ เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ปัญหาราคาสับปะรดที่บ้านของน้องแป้ง
- ได้ชุดความรู้ที่ว่าการผลิตไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากแต่ต้องเน้นคุณภาพจึงได้ราคาและต้องรักษาสีเงวล้อมด้วย
- เปิดช่องว่างของการมาเรียนรู้ การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ต้องมีฐานคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ที่มีเหตุผลตัดสินใจผ่านข้อมูล เป็นการเปิดพื้นที่ให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยเด็กก็ทำได้และเด็กก็จะเก่งขึ้น

จากนั้นได้เปิดเวทีทัศน์เรื่อง เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อเป็นสื่อกลางเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาเรื่องการทำเกษตร ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับตัวอย่างของเกษตรกรยุคใหม่ที่มีแนวคิดในการพัฒนาอาชีพเกษตรของตนเองในรูปแบบต่างๆ เช่น การลดต้นทุน การตลาดด้วยวิธีการใหม่

หลังจากรับชมดูวิดีโอทัศน์จึงได้เริ่มเปิดประเด็นแลกเปลี่ยนว่าดูวิดีโอทัศน์แล้วนั้น เรายังจะผลิตสินค้าเกษตรแบบเดิมต่อไปอีกหรือไม่ คำตอบที่ได้ คือ ไม่อยากมีใครจะทำงานแบบเดิม เพราะว่าปัจจุบันเรื่องของความปลอดภัยด้านอาหารเป็นสิ่งที่คนต้องการสูง จึงทำให้อาหารที่ผลิตด้วยความปลอดภัยนั้นมีราคาสูง โครงการวิจัยต้องการให้เด็กเห็นเป้าหมายของชีวิตหลังเรียนจบว่าสิ่งที่อยากทำนั้น คือ อะไร เรากำลังมีโครงการเชื่อมโยงเครือข่ายกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตร และอื่นๆจึงอาจเป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยเหลือคนที่เรียนเกษตรและต้องการกลับไปเป็นเกษตรกรน้องๆจำเป็นต้องฝึกการทำงานด้านการตลาด สินค้าต้องผลิตอย่างไรให้ปลอดภัยและได้ราคา จุดประกายการทำตลาดสินค้าคุณภาพที่มีราคาสูง สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับการเรียนรู้ของคนที่ยื่นเกษตรและต้องการก้าวสู่การเป็นเกษตรกรยุคใหม่

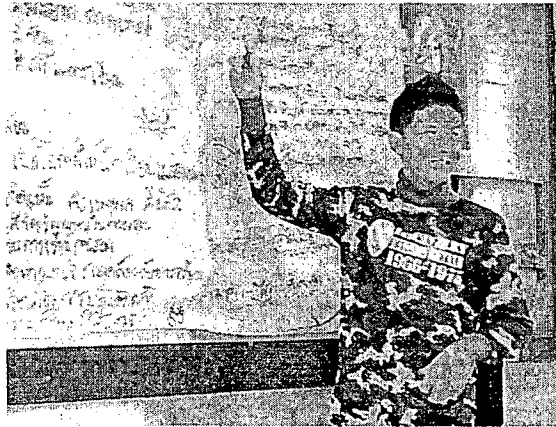
จากนั้นได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าร่วมโครงการ active citizen โดยนักศึกษาสามารถที่จะสมัครเข้าร่วมโครงการในปีที่ 2 ได้ตั้งแต่บัดนี้และจะมีมหกรรมเยาวชน ในวันที่ 19-20 กันยายน 2558 ที่โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ ซึ่งอยากให้พวกเราไปเข้าร่วมเรียนรู้ภายในวันงาน เนื่องจากจะมีการนำเสนอผลงานของโครงการปีที่ 1 ซึ่งจะมีหลากหลายและน่าสนใจอย่างมาก จากนั้นนายคำณณ นิมมอนงค์ ได้ประชาสัมพันธ์เรื่องเว็บไซต์ ของศูนย์ประสานวิจัยท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม พร้อมเชิญชวนให้น้องติดตามสื่อผ่านเว็บไซต์ และให้น้องส่งรูปที่เกี่ยวข้องกับการทำโครงการเข้ามาเพื่อสื่อสารให้คนภายนอกรับรู้ความเคลื่อนไหวของโครงการ และสามารถเข้ามาเขียนเผยแพร่ข้อมูลโครงการได้ และเพิ่มเติมว่าการเขียนเป็นพลังที่สามารถสื่อสารสังคมได้ การเขียนสามารถนำเอาความคิดของแต่ละคนมารวมกันเพื่อแสวงหาความรู้ชุดใหม่ จึงอยากให้น้องๆแต่ละโครงการได้มาแชร์ประสบการณ์งานเขียนร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ดีขึ้น จากนั้นได้กล่าวขอบคุณทุกคนที่เข้าร่วมการประชุมตลอดทั้ง 2 วันนี้และปิดการประชุม

ปิดการประชุม เวลา 16.00 น.

อนุพงษ์ แดงสอน

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

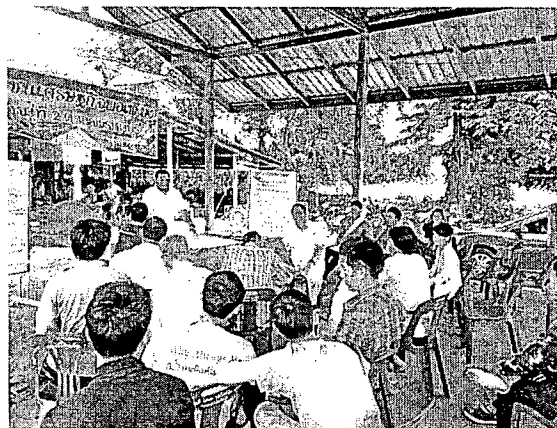
ข. ภาพกิจกรรมของโครงการ

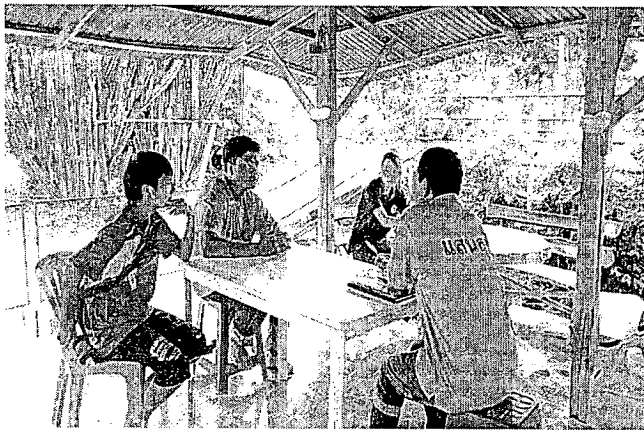
เวทีสร้างความเข้าใจ

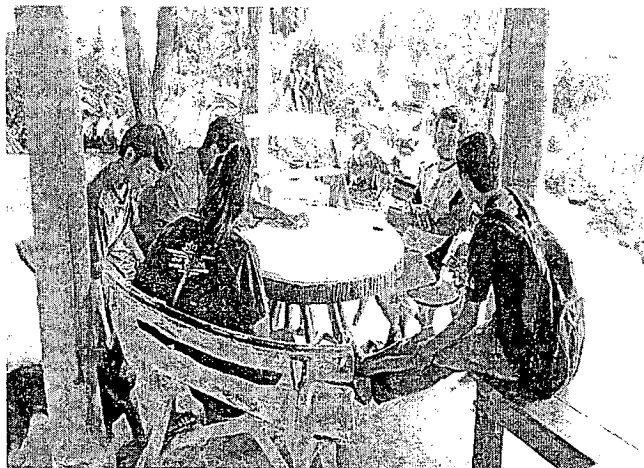
เวทีประชุมทีมวิจัย

เวทีเก็บรวบรวมข้อมูล

เวทีการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ข้อมูล

เวทีการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ข้อมูล

เวทีออกแบบกระบวนการจัดการกระบวนการเรียนรู้/เวทีสรุปทบทวนและนำเสนอผลการศึกษา